

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ

สำหรับการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21

ด้วยกระบวนการเชิงจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญนภา กุลนภาดล และคณะ

กรกฎาคม 2559

สัญญาเลขที่ RDG5740010

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ

สำหรับการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21

ด้วยกระบวนการเชิงจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน

คณะผู้วิจัย

สังกัด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.เพ็ญภา	กุลนภาดล	มหาวิทยาลัยบูรพา
ดร.จิตรา	คุชฎีเมธา	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดร.ผลาดร	สุวรรณโพธิ์	มหาวิทยาลัยบูรพา
ดร.ประชา	อินัง	มหาวิทยาลัยบูรพา

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช)

และ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา เจริญศรี และ ศาสตราจารย์ ดร.อำนวยการ ธิฐาพันธ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน อีกทั้งทำให้คณะผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำงานวิจัยอย่างมีคุณภาพ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจเครื่องมือ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่า ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกทุกท่าน คณาจารย์ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่กรุณาสละเวลาในการดำเนินการสนทนากลุ่มและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูล และเอื้ออำนวยความสะดวกที่ ตลอดจนนักเรียนในการเข้าร่วมกลุ่มทดลอง และขอกราบขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และ สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ที่ได้มอบทุนสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้

คุณงามความดี สิ่งที่ดี ความตั้งใจอันดีของคณะผู้วิจัยจากงานวิจัยฉบับนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบใจแก่ผู้สนับสนุนทุนวิจัยที่ก่อให้เกิดงานวิจัยที่มีคุณค่า คุณประโยชน์ต่อสังคมไทย และ คณะผู้วิจัยขอขอบใจคุณงามความดีต่าง ๆ ให้บิดา มารดา ตลอดจนครอบครัวที่รักยิ่งของคณะผู้วิจัย

คณะผู้วิจัย

25 กันยายน 2558

บทคัดย่อ

รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ สำหรับการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการเชิงจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตนนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อพัฒนาแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
- 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน
- 3) เพื่อสร้างคู่มือการใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการเชิงจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน ให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม ผลการวิจัยมีดังนี้

1) คณะวิจัยได้พัฒนาแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพ โดยใช้กรอบแนวคิดด้านการเลือกอาชีพ และทฤษฎีพุทปัญญา ได้หาคุณภาพเครื่องมือ ความเชื่อมั่น = 0.84 และ นำแบบวัดไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนใน 8 จังหวัด ได้แก่ สระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด จำนวน 2,400 คน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) รองลงมา ด้านภาษา ($\bar{X} = 3.41$) ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ ($\bar{X} = 3.31$) ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ($\bar{X} = 3.30$) ด้านมิติสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.28$) ด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง ($\bar{X} = 3.26$) ด้านอัตถภาวนิยม หรือ การดำรงอยู่ของชีวิต ($\bar{X} = 3.20$) และ ด้านดนตรี ($\bar{X} = 2.89$) ตามลำดับ

นักเรียนในจังหวัดภาคตะวันออก มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านมนุษยสัมพันธ์ สูงที่สุดเป็นอันดับ 1 รองลงมาอีก 4 อันดับ ได้แก่ ด้านภาษา ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว และ ด้านมิติสัมพันธ์ ซึ่งผลการประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน สอดคล้องกับอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ อาชีพด้านการโฆษณา นักจิตวิทยาการศึกษา นักการศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นักจิตวิทยา นักการเมือง นักการตลาด รองลงมาอันดับ 1 ได้แก่ นักภาษานักกีฬานักประชาสัมพันธ์ หรือ ที่ปรึกษาด้านสื่อสารมวลชน นักพูด ครู อาจารย์ รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ ตุลาการ นายธนาคาร โปรแกรมเมอร์ วิศวกร นักดนตรี แพทย์ พยาบาล รองลงมา

อันดับ 3 ได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกีฬา นักฝึกการออกกำลังกาย รองลงมาอันดับ 4 ได้แก่ สถาปนิก ศิลปิน มัณฑนากร นักประดิษฐ์ ปฏินาการ นักเดินเรือ นักผังเมือง นักออกแบบ ช่างภาพ เป็นต้น

2) ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้วยกระบวนการเชิงจิตวิทยา เสริมสร้างศักยภาพแห่งตน และนำหลักสูตรไปทดลองใช้ ผลการทดลอง พบว่า นักเรียนมีคะแนนทักษะอาชีพ และการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านดนตรี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง ด้านธรรมชาติ และด้านเขาวนปัญญาทางด้านอัตถวียนิยมหรือการดำรงอยู่ของชีวิต มากกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านภาษาที่พบว่าไม่แตกต่างจากก่อนการเข้าร่วม

3) ผู้วิจัยได้สร้างคู่มือในการใช้หลักสูตร ผ่านการวิพากษ์จากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการ พัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ อย่างเป็นรูปธรรม และสะดวกในการนำไปใช้ต่อไป และได้นำเสนอโนบาย การพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ภาค ตะวันออกทั้ง 8 จังหวัด พบว่า

รูปแบบการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความน่าสนใจ และ มีความเหมาะสมเป็นแนวคิดในการบูรณาการที่ก่อให้เกิดหลักสูตรในการดำเนินงานอย่าง ผสมผสาน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพได้อย่างดี ควรมีการขยายผลโดยอบรมการใช้รูปแบบนี้ ให้กับผู้ที่ดำเนินการได้จริงในพื้นที่ เพื่อให้สามารถได้นำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อไป

Abstract

This is a research report on the topic of the development of Career and Living Skill for learning in the 21st century with the psychological self-empowerment process. The purposes of this research were:

- 1) To develop the Career and Living Skill to choose the right career for learning in the 21st century.
- 2) To develop and enhance the Career and Living Skill curriculum with the psychological Self-empowerment process.
- 3) To create a manual and enhance the Career and Living Skill to be applied in a concrete course.

The research process and results were as follows.

- 1) To develop the Career and Living Skill's test to choose the appropriate career for learning in the 21st century of students in the East of Thailand.

Researchers have developed the Career and Living Skill's test, in the framework of the career choice and multiple intelligences theory. It's quality reliability was 0.84 and data collection was used with students in eight provinces: there were Sa Kaeo, Rayong, Chonburi, Nakhon Nayok, Prachinburi, Chanthaburi and Trat. The number of population was 2400.

The results showed that the students had the career and living skill to choose the appropriate career for learning in the 21st century, in total, was moderate ($\bar{X} = 3.27$) when it was considered by each aspects, human relation was found at a high level ($\bar{X} = 3.57$), followed by language ($\bar{X} = 3.41$) reasoning - Mathematics ($\bar{X} = 3.31$), body and movement ($\bar{X} = 3.30$), spatial ($\bar{X} = 3.28$) self-understanding ($\bar{X} = 3.26$) existence of life ($\bar{X} = 3.20$) and music ($\bar{X} = 2.89$), respectively.

Students in Eastern Provinces Rated interpersonal career and living skill highest and then followed by language, reasoning- mathematics, body and movement and spatial respectively. The evaluation results of the recognition of Career and Living Skill for students

in accordance with the appropriate career for learning in the 21st century were advertiser, counselors, educators, psychologists, politicians, human resource development and marketing. The second rank was philologist, poet, public relation or media consultant, speaker and teachers. The third rank was analyst, judiciary, banker, programmer, engineers, musician, doctor and nurse. The fourth rank was physical therapist, athlete and physical trainer. The fifth rank was architect, artist, conductor, interior, sculptor, inventor, explorer, urban planner, designer and photographers respectively.

2) To develop program and enhance the Career and Living Skill with the psychological self-empowerment process. The results showed that the students had the Career and Living Skill to choose the appropriate career for learning in the 21st century in reasoning – mathematic, Spatial, body and movement, music, human relation, self understanding, nature, and existence of life more than pre-test, at the level of statistical significance .05, excepted for the language that was not significance.

3) The researchers created a manual which was criticized by experts to develop the Career and Living Skill to be used in the future concretely and comfortably.

The policies of the Career and Living Skill for learning in the 21st century to the relevant authorities, eight provinces, in the eastern area of Thailand. The results showed that the format of Career and Living Skill for learning in the 21st century, was very interesting, appropriate integration and combination to operate. This research's aim was to develop the Career and Living Skill as well. The training should be extended by users in the operating area to apply this model efficiently and effectively.

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	
บทคัดย่อ	ก
บทที่ 1	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
กรอบแนวความคิดของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2	7
ทฤษฎีการเลือกอาชีพ	7
ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพ	21
การวัดทักษะด้านอาชีพและการดำรงชีพ	28
กระบวนการเชิงจิตวิทยาการเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน	31
บทที่ 3	35
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	35
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	40
การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล	44
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง	45
บทที่ 4	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
บทที่ 5	65
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	65

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก ก	79
แบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสม	
ต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	80
ภาคผนวก ข	91
คู่มือการใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพ	
ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน	92
ภาคผนวก ค	127
ภาพกิจกรรม	128
ภาคผนวก ง	136
ผู้ทรงคุณวุฒิ	137

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุคสมัยปัจจุบัน โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมเกิดขึ้นอย่างมากมาย ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคม เช่นเดียวกับ การศึกษาที่เปลี่ยนแปลงจากอดีตไปอย่างมาก บุคคลที่มีความรู้และมีทักษะในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ในสังคมได้ จึงจะเป็นผู้ประสบความสำเร็จในชีวิต ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการศึกษาคือส่วนที่สำคัญในการสร้างให้บุคคลมีความรู้และทักษะดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ การศึกษาเป็นการสร้างองค์ความรู้ให้กับบุคคล เสริมสร้างความคิด ความมีศักยภาพในตนเอง เพื่อให้บุคคลสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในศตวรรษที่ 21 สถานการณ์โลกมีความแตกต่างจากศตวรรษที่ผ่านมา ระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของโลกและสังคม แนวคิดเรื่อง "ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21" จึงได้พัฒนาขึ้น โดยเริ่มจากภาคส่วนนอกวงการการศึกษา เช่น บริษัทเอกชนชั้นนำขนาดใหญ่ องค์กรวิชาชีพระดับประเทศ และสำนักงานด้านการศึกษารัฐ รวมตัวและก่อตั้งเป็นเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องยึดผลลัพธ์ทั้งในแง่ของวิชาแกนและทักษะแห่งศตวรรษใหม่ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่โรงเรียน สถานที่ทำงาน และ ชุมชนต่างเห็นคุณค่า การคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ และ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการที่จะช่วยเตรียมความพร้อมให้นักเรียนรู้จักคิด เรียนรู้ ทำงาน แก้ปัญหา สื่อสาร และ ร่วมมือการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพไปตลอดชีวิต (วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง . 2554)

แนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นแนวคิดทักษะที่เน้นที่บุคคลทุกคนจะต้องเรียนรู้ เริ่มตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัย และตลอดชีวิต ในมิติการเรียนรู้แบบ 3R x 7C ได้แก่ Reading (อ่านออก), (W)riting(เขียนได้), และ (A)rithmetics (คิดเลขเป็น) 7C ได้แก่ Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้) (วิจารณ์ พานิช, 2555)

ทักษะอาชีพ และการดำรงชีพ เป็นหนึ่งในทักษะที่มีในแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง แนวคิดและหลักการของทักษะนี้ เน้นที่ทักษะในการให้บุคคลสามารถวิเคราะห์ตนเอง

เลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของตนเอง พินิจพิจารณาอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของบุคคล สิ่งแวดล้อม ค่านิยม และ ภูมิหลังของบุคคลนั้น ดังนั้น หากบุคคลมีทักษะอาชีพที่เหมาะสม บุคคลนั้นจะมีความพึงพอใจ มีความมั่นคง และ ประสบความสำเร็จในการดำรงชีพในอนาคต และ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของบุคคล จะได้รับอิทธิพลจากพันธุกรรมของบุคคลนั้นส่วนหนึ่ง ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาส่วนหนึ่ง ภูมิหลังครอบครัว และ อิทธิพลจากการประกอบอาชีพของบิดามารดาอีกส่วนหนึ่ง (Anne.1964) ดังนั้น การพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพจึงเป็นการพัฒนาความสามารถของบุคคล เพื่อการประกอบอาชีพ พัฒนาศักยภาพในตัวบุคคลให้สามารถวิเคราะห์ตนเอง และ ดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นสุข ซึ่งในการประเมินทักษะนี้นั้น นักเรียนควรได้รับรู้และเข้าใจตนเองในด้านความถนัด ความสนใจ ความสามารถ ความคาดหวังของตนเอง ตลอดจนการเรียนรู้งานเข้าใจลักษณะงาน (Super,1995) กีนส์เบิร์ก (1996) ได้กล่าวถึงการประเมินและพัฒนาทักษะนี้ จะมีประสิทธิภาพที่สุดในช่วงอายุ ระหว่าง 13-15 ปี เด็กจะสามารถประเมินความสามารถของตนเองได้ และ พิจารณาเลือกอาชีพได้ ตลอดจนสามารถประเมินความสนใจและความ สามารถของตนเองว่าตนควรเลือกอาชีพใด ยิ่งไปกว่านั้น การเสริมสร้างการเรียนรู้ทักษะด้านนี้ บุคคลจำเป็นต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นประถม (หรืออนุบาล) ไปจนถึง ม. 6 และมหาวิทยาลัย รวมถึงตลอดชีวิต โดยรูปแบบการเรียนรู้จะจัดให้เหมาะสมตามพัฒนาการของสมอง ครูจะต้องเรียนรู้วิธีการออกแบบการเรียนรู้แบบ Project Based Learning (PBL) ให้แก่บุคคลแต่ละกลุ่มอายุ และตามพัฒนาการของสมองแต่ละคน เพราะทักษะกลุ่มนี้ใช้รูปแบบวิธีการสอนเพียงอย่างเดียวไม่ได้ แต่ละบุคคลจะต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง ยิ่งไปกว่านั้น ครูต้องทำงานหนักในการคิดค้นหาวิธีการออกแบบการเรียนรู้ วิธีกระตุ้นและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของเด็ก (วิจารณ์ พานิช,2555)

พื้นที่ในภาคตะวันออก ประกอบด้วยจังหวัด 8 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง ตราด นครนายก จันทบุรี สระแก้ว ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ประชาชนมีวิถีในการประกอบอาชีพ และ การดำรงชีพ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจน จากเดิมที่ทำงานภาคเกษตรกรรม ไปเป็นงานภาคการผลิตและบริการมากขึ้น และ จากการสำรวจข้อมูลการทำงานของประชากร พศ 2530 -2556 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า การเข้าสู่ตลาดแรงงานของเยาวชน อายุ 15-24 ปี ในรอบกว่า 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ลดลงจากร้อยละ 71.1 ในปี 2530 เหลือร้อยละ 46.0 ในปี 2554 ซึ่งอาจจะเกิดเนื่องจากนโยบายด้านการศึกษาของภาครัฐในการขยายการศึกษาภาคบังคับ นโยบายการเรียนฟรี และ การมีกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ผสมกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมที่แข่งขันกันค่อนข้างสูง ทำให้พ่อแม่/ผู้ปกครองส่งเสริมบุตรหลานให้ได้รับการศึกษามากขึ้น เพื่อนำไปสู่การมีงานทำและค่าตอบแทนที่ดี ตลอดจนมีการดำรงชีพที่มีประสิทธิภาพในอนาคต

การสำรวจและสัมภาษณ์ประชาชนในภาคตะวันออก ในพื้นที่ทั้ง 8 จังหวัด ในเขตภาคตะวันออก จังหวัดละ 10 คน พบว่า สภาวการณ์ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของแต่ละจังหวัด บุคคลมีการดำเนินวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่ประชาชนแต่ละพื้นที่ ประกอบอาชีพในภูมิลำเนาของตน บุตรหลานก็มักจะประกอบอาชีพ และ มีทักษะอาชีพตามที่ครอบครัวของตนเองดำรงชีพอยู่ แต่ในสภาวการณ์ปัจจุบัน ความสนใจ การปลูกฝังจากครอบครัว ตลอดจนแนวคิดในการตัดสินใจในเรื่องอาชีพ จะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ของประเทศและสังคม แนวโน้มของแต่ละพื้นที่จะปรับไปในการเสริมสร้างทักษะอาชีพที่เหมาะสมกับ

งานภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ไม่ว่าจะด้วยเหตุจากสภาพชีวิตและสภาพการทำงาน ของบุคคลในทุกวันนี้ ที่จำเป็นต้องมีทักษะการคิดการเรียนรู้ และองค์ความรู้หลากหลายประการ บุคคลที่มีความสามารถในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีศักยภาพอย่างเต็มเปี่ยม ในยุคที่มีการแข่งขันด้าน ข้อมูลข่าวสารและการดำรงชีวิตที่มีความซับซ้อนให้ประสบความสำเร็จได้นั้น บุคคลจำเป็นต้องพัฒนาตนเอง ค้นหาความสามารถ และสามารถวิเคราะห์ตนเอง ตลอดจนเสริมสร้างทักษะอาชีพที่มีประสิทธิภาพแก่ตนเอง ได้ จึงจะสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างราบรื่นและมีความสุข สามารถนำศักยภาพของตนเองมาใช้ในการพัฒนา ประเทศได้อย่างเต็มที่

ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วงปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (ปี 2552-2561) รัฐบาลได้ตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศให้มี คุณภาพและมีปริมาณที่เพียงพอสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตและการบริการ หนึ่งใน ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาได้เน้นถึงการปฏิรูปการเรียนรู้ด้านการศึกษาเพื่ออาชีพ โดยมุ่งจัดระบบการเรียนรู้ ให้ยืดหยุ่น เข้าถึงง่าย มีความหลากหลาย และ จัดการศึกษาและเรียนรู้ที่บูรณาการกับการทำงาน สร้าง ความรู้ความเข้าใจในการศึกษาเพื่อเตรียมคนเข้าสู่อาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในชีวิตเรียนรู้เพื่อสร้าง ความสามารถในการปฏิบัติงาน การสร้างอาชีพ ตลอดจนให้ผู้เรียนรู้จักอาชีพ และ เห็นเส้นทางความก้าวหน้า ในอาชีพ (ข้อมูลการวิเคราะห์แรงงานอาชีพ.2552) แม้ว่ายุทธศาสตร์ของรัฐจะเน้นที่ผู้เรียนเห็นเส้นทาง ความก้าวหน้าของอาชีพ รู้จักความสามารถของตนเอง และ เรียนรู้อาชีพ แต่อย่างไรก็ตาม ครูผู้สอนใน โรงเรียน ครูแนะแนว ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก็ยังขาดเครื่องมือ และ การพัฒนา ระบบการแนะแนวด้านการศึกษาอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง อาชีพ อย่างเป็นรูปธรรม

เหตุผลและความเป็นมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาแบบประเมินทักษะอาชีพและการ ดำรงชีพ สำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามบริบทของพื้นที่ และ สังคมไทย เพื่อให้บุคลากรที่ทำงานในหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน อาทิเช่น ครูที่ปรึกษา ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ นักจิตวิทยา ฯลฯ มีเครื่องมือที่จะใช้ในการประเมินเด็กวัย 13-17 ปี หรือในระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นในเรื่องของทักษะอาชีพ และ การดำรงชีพ เนื่องจากเด็กวัยนี้อยู่ในช่วงวัยที่มีการริเริ่มของความคิด ด้านอาชีพ การทำให้เด็กสามารถที่จะมองตนเอง ประเมิน วิเคราะห์ และ มีมุมมองที่ชัดเจนในสิ่งที่ตนเองใน การสนใจ โดยพิจารณาจากภูมิหลัง ความถนัด สิ่งแวดล้อม จะเป็นการเสริมสร้างให้เด็กวัย 13-17 ปี มีความ ชัดเจนในทักษะอาชีพ และ การดำรงชีพของตนเอง และมีเป้าหมายในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและ การดำรงชีพได้เป็นอย่างดี ตลอดจนผู้วิจัยมีแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างพัฒนาทักษะอาชีพและ การดำรงชีพ โดยใช้กระบวนการทางจิตวิทยาพัฒนาศักยภาพแห่งตน โดยเน้นการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มาผสมผสาน เพื่อให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เรียนรู้ สำนว ความชอบ ความถนัดในอาชีพของตนเอง โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความสามารถของสมอง เรียนรู้ถึง ความสามารถของตนเอง พร้อมทั้งเรียนรู้วิธีการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เต็มความสามารถ เพื่อที่จะได้ ดำรงชีวิต และมีทักษะทางอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตจนประสบผลสำเร็จต่อไป ในอนาคต

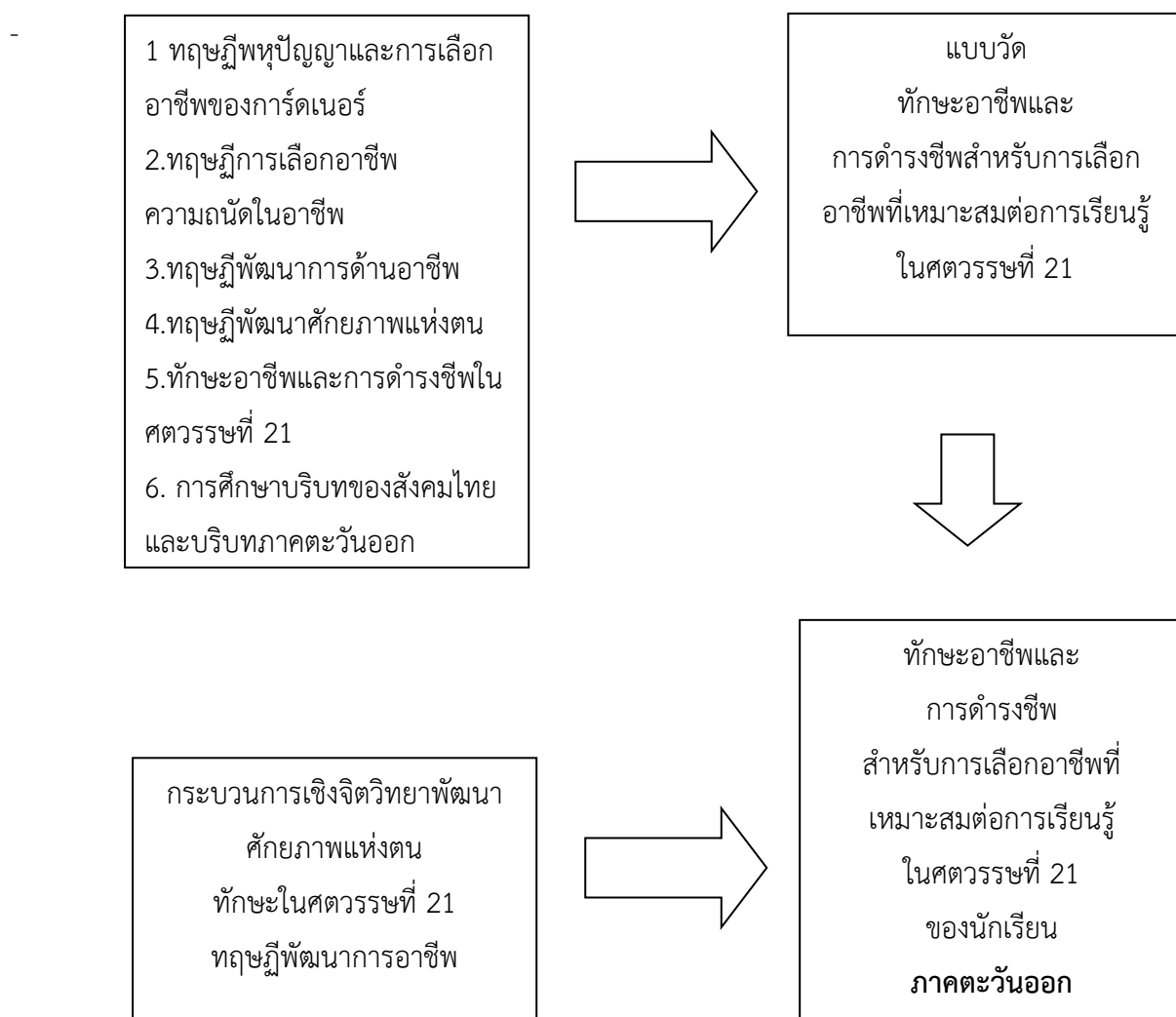
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน
3. เพื่อสร้างคู่มือ (Guideline) การใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการเชิงจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน ให้สามารถนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาในจังหวัดภาคตะวันออก 8 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด นครนายก สระแก้ว ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี

กรอบแนวความคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทักษะอาชีพและการดำรงชีพในศตวรรษที่ 21 หมายถึง การที่นักเรียนสามารถรับรู้ วิเคราะห์ตนเอง ไตร่ตรอง เรียนรู้ความเป็นตัวตนของตนเอง ตระหนักในค่านิยม ภูมิหลังของตนเอง โดยพิจารณาถึงทักษะทางสังคม ความรับผิดชอบ สามารถวางแผนการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง เพื่อที่จะทำให้นักเรียนสามารถดำรงชีพได้อย่างเหมาะสมในศตวรรษที่ 21 โดยอาศัยกรอบแนวคิดของการคิดเนอร์ ร่วมกับกรอบสมมติฐานบริบทของสังคมไทย ในการประเมิน 9 ด้านดังนี้

1.1 ความสามารถด้านภาษา หมายถึง การที่นักเรียนสามารถเข้าใจคำสั่ง ความหมาย และปฏิบัติตามคำสั่ง มีความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องราวจากประสบการณ์หรือจินตนาการ เข้าใจภาษา และสามารถสื่อสารได้ถูกต้อง เหมาะสม

1.2 ความสามารถด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ หมายถึง การที่นักเรียนสามารถให้เหตุผล แสดงเหตุผล ด้านคณิตศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม บอกวิธีแก้ปัญหาจากประเด็นต่าง ๆ และ รู้จักเปรียบเทียบสิ่งของตามรูปร่าง รูปทรง จำนวน ขนาด สี หรือ พื้นผิว ได้ถูกต้อง

1.3 ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ หมายถึง การที่นักเรียนสามารถพิจารณารูปทรง มิติ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สัมพันธ์กับความเป็นจริง จินตนาการ บอกได้ถูกต้อง รวมถึงสามารถเชื่อมโยงสู่การดำรงชีพได้อย่างสมเหตุผล

1.4 ความสามารถด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว หมายถึง การที่นักเรียนมีความสามารถในการควบคุมร่างกายและการเคลื่อนไหว กล้ามเนื้อมัดใหญ่ เป็นความสามารถในการใช้ร่างกายแสดงท่าทางต่าง ๆ และสามารถควบคุมการประสานระหว่างกล้ามเนื้อต่าง ๆ กับ สายตา มือ และ ระบบประสาทต่างๆ

1.5 ความสามารถด้านดนตรี หมายถึง การที่นักเรียนมีความสามารถในการโต้ตอบกับจังหวะ เสียงเพลง สามารถร้องเพลง และแสดงท่าทางตามเสียงดนตรี จังหวะ สัญลักษณ์ ได้เป็นอย่างดี

1.6 ความสามารถด้านความเข้าใจส่วนบุคคล หมายถึง การที่นักเรียนมีความสามารถในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น เอื้อเฟื้อ และ แบ่งปัน มีความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำกิจกรรมได้เป็นอย่างดี

1.7 ความสามารถในด้านความเข้าใจตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ด้วยตนเอง ทำงานได้อย่างมีเป้าหมาย ใส่ใจ ตั้งใจต่องานที่กระทำ

1.8 ความสามารถด้านธรรมชาติ หมายถึง การที่นักเรียนมีความสามารถในการเข้าใจการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้สิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า ทะนุบำรุงรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

1.9 ความสามารถด้านการดำรงอยู่ของชีวิต หมายถึง การที่นักเรียนสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างร่างกายและจิตใจ ความสามารถในการทำหน้าที่ของตนเอง เข้าใจความหมายในการดำเนินชีวิต และการมีชีวิตอยู่อย่างมีความหมายสำหรับตนเอง ผู้อื่น และสังคม

2. หลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน หมายถึง การนำหลักการแนวคิดทางจิตวิทยามาใช้ในการสร้างความตระหนัก เรียนรู้ สร้างมุมมอง วิเคราะห์ความสามารถภายในตน และ สามารถคัดสรรอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองเลือก และ ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. สถานศึกษาทุกระดับสามารถนำแบบประเมินทักษะอาชีพและการดำรงชีวิตและคู่มือซึ่งเป็นผลที่ได้จากการศึกษาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ไปขยายผลให้ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ใช้ประโยชน์โดยตรงในสถานศึกษา

2. หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลและแนวทางการแก้ปัญหาไปกำหนดนโยบาย ในการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพในศตวรรษที่ 21 ได้

3. ประชาชนและผู้ปกครองของนักเรียนในสถานศึกษา สามารถเรียนรู้การพัฒนาทักษะในการดำรงชีพโดยใช้กระบวนการทางจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ทฤษฎีการเลือกอาชีพ

- 1.1 ทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์ (Gardner 's Theory of Intelligence)
- 1.2 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์(Holland's Theory of Vocational Choice)
- 1.3 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของโร (Roe's Theory of Vocational Choice)
- 1.4 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของเชฟเฟอร์ (Schaffer 's Theory of Vocational Choice)

2. ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพ

- 2.1. ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของกินซ์เบิร์ก (Ginzberg 's Theory of Career Development)
- 2.2 ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของซูเปอร์ (Super 's Theory of Career Development)
- 2.3. ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของทีเดแมนและโอฮารา (Tiedeman and O, Hara 's Theory of Career Development)

3. การวัดทักษะด้านอาชีพและการดำรงชีพ

- 3.1 รูปแบบ (Style) ของแบบวัดความสนใจในอาชีพและการดำรงชีพ
- 3.2 การสร้างแบบวัดความสนใจในอาชีพและการดำรงชีพ

4. กระบวนการเชิงจิตวิทยาการเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน

- 4.1 จิตวิทยาการเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน
- 4.2 การสำรวจศักยภาพแห่งตน
- 4.3 การสร้างรูปแบบเชิงจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน

1. ทฤษฎีการเลือกอาชีพ

1.1 ทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์ (Gardner 's Theory of Intelligence)

1.1.1 ความหมายของความสามารถทางพหุปัญญา

การ์ดเนอร์ (เยาวยา เดเซคูปต์. 2544: 2-3; อ้างอิงจาก Gardner. 1983) ให้คำนิยามของคำว่า พหุปัญญา ว่าเป็นความสามารถเชิงชีวจิต (Biopsychology Potential) นั่นคือ คนทุกคนสามารถแสดงออกซึ่งองค์แห่งปัญญาที่เขาสามารถและพัฒนาความสามารถนั้นกับบริบทต่าง ๆ ตามสภาพแวดล้อมของตน เขามองปัญญาในหลายลักษณะ และเชื่อว่า ปัญญาของแต่ละคนจะเป็นกระบวนการทางจิตใจ หรือความสามารถที่จะค้นหา แก้ปัญหา และสร้างผลผลิตที่มีคุณค่าเป็นที่ยอมรับของสังคม

การ์ดเนอร์ (พิมพ์พันธุ์ เดชะคุปต์. 2544: 108; อ้างอิงจาก Gardner. 1983) ให้ความหมายของคำว่า พหุปัญญา ซึ่งประกอบด้วยหลัก 3 ประการ คือ

1. ความสามารถในการแก้ปัญหา
2. ความสามารถในการสร้างสรรค์ และค้นพบสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์หรือผลผลิตอันมีประสิทธิภาพ
3. ความสามารถในการพบเห็นปัญหาใหม่

สรุปว่า ความสามารถทางเชาว์ปัญญาของการ์ดเนอร์ หมายถึง ความสามารถที่แต่ละบุคคลแสดงออกมาตามความชำนาญและความถนัด มีความแตกต่างกันตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

1.1.2 ประเภทของความสามารถทางพหุปัญญา

โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) นักจิตวิทยาจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้เสนอแนวคิดใหม่เกี่ยวกับปัญญาของมนุษย์ โดยอธิบายว่า ปัญญาแรกเริ่มมีความสามารถเพียง 2 ด้าน เท่านั้น คือ ความสามารถในการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกะและความสามารถทางภาษา เมื่อได้ทำการศึกษาพบว่า มีปัญญาด้านต่าง ๆ อีกหลายด้าน (ทิสนา แคมมณี; และคนอื่นๆ. 2544: 35-36) ซึ่งโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ เรียกว่า ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences) และแบ่งความสามารถทางพหุปัญญาออกเป็น 9 ด้าน (เยาวพา เดชะคุปต์. 2535: 2-3; อ้างอิงจาก Gardner. 1983) ดังนี้

1.ปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการจัดกระทำเกี่ยวกับ โครงสร้างของภาษา เสียง ความหมาย และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาษา เช่น ความสามารถใช้ภาษาในการหวานล้อม การอธิบาย เป็นต้น ผู้ที่มีความสามารถในด้านนี้ ได้แก่ นักเล่านิทาน นักพูด นักการเมือง กวี นักเขียนบทละคร บรรณาธิการ นักหนังสือพิมพ์

2.ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical-Mathematical Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการเห็นความสัมพันธ์แบบแผน ตรรกวิทยา การคิดเชิงนามธรรม และการคิดที่เป็นเหตุผล (cause - effect) และการคิดคาดการณ์ (if - then) วิธีการที่ใช้ในการคิด ได้แก่ การจำแนกประเภท การจัดหมวดหมู่ การสันนิษฐาน สรุป การคิดคำนวณ การตั้งสมมติฐาน ผู้ที่มีความสามารถในด้านนี้ ได้แก่ นักบัญชี นักคณิตศาสตร์ นักสถิติและผู้ให้เหตุผลที่ดี เช่น นักวิทยาศาสตร์ นักตรรกศาสตร์ นักจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์

3.ปัญญาด้านมิติ (Spatial Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการมองเห็นพื้นที่ รวมไปถึงความไวต่อสี เส้น รูปร่าง เนื้อที่ และความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งเหล่านี้ นอกจากนี้ยังหมายถึงความสามารถที่จะมองเห็น และแสดงออกเป็นรูปร่าง ผู้ที่มีความสามารถในด้านนี้ ได้แก่ นายพราน ลูกเสือ ผู้นำทาง สถาปนิก มัณฑนากรศิลปิน นักประดิษฐ์

4.ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily - Kinesthetic Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการใช้ร่างกายของตนแสดงความคิด ความรู้สึก รวมถึงทักษะทางกาย เช่น ความคล่องแคล่ว ความแข็งแรง ความรวดเร็ว ความยืดหยุ่น ความประณีต และความไวทางประสาทสัมผัส ผู้ที่มี

ความสามารถในด้านนี้ ได้แก่ นักแสดงท่าใบ้ นักกีฬา นาฏกร นักฟ้อนรำ และความสามารถในการใช้มือประดิษฐ์ ได้แก่ นักปั้น ช่างแกะสลัก คัลยแพทย์

5.ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) หมายถึง ความสามารถทางด้านความไวในเรื่องจังหวะ ทำนอง เสียง ตลอดจนความสามารถในการเข้าใจและวิเคราะห์ดนตรี ผู้ที่มีความสามารถในด้านนี้ ได้แก่ นักแต่งเพลง นักดนตรี นักวิจารณ์ดนตรี

6.ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล (Interpersonal Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และเจตนาของผู้อื่น ทั้งนี้รวมถึงความไวในการสังเกต น้ำเสียง ใบหน้า ท่าทาง ทั้งยังมีความสามารถสูงในการรู้ถึงลักษณะต่าง ๆ ของสัมพันธภาพของมนุษย์ และสามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เช่น สามารถทำให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลปฏิบัติตาม ผู้ที่มีความสามารถในด้านนี้ ได้แก่ ครู นักสังคมสงเคราะห์ นักการเมือง พนักงานขาย

7. ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) คือ ความสามารถในการรู้จักตนเอง และสามารถประพฤติปฏิบัติตนได้จากความรู้จักตนนี้ ความสามารถในการรู้จักตัวตน ได้แก่ การรู้จักตัวเองตามความเป็นจริง เช่น มีจุดอ่อน จุดแข็ง ในเรื่องใด มีความรู้เท่าทัน อารมณ์ ความคิด ความปรารถนาของตน มีความสามารถในการฝึกฝนตนเอง และเข้าใจตนเอง ผู้ที่มีความสามารถในด้านนี้ ได้แก่ นักจิตวิทยา ผู้นำทางศาสนา นักปรัชญา

8. ปัญญาด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence) คือ ความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ และปรากฏการณ์ธรรมชาติ เข้าใจความสำคัญของตนเองกับสิ่งแวดล้อม และตระหนักถึงความสามารถของคนที่จะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ธรรมชาติ เข้าใจถึงพัฒนาการของมนุษย์ และการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย เข้าใจและจำแนกความเหมือนกันของสิ่งของ เข้าใจการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงของสสาร ผู้ที่มีความสามารถในด้านนี้ ได้แก่ นักวิทยาศาสตร์

9. ปัญญาด้านการดำรงคงอยู่ของชีวิต (Existential Intelligence) หมายถึง มีความไวและความสามารถในการจับประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับการดำรงคงอยู่ของมนุษย์ สามารถรับรู้บทบาทและการดำรงคงอยู่ของตนเอง เข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาและการตั้งคำถามเพื่อยืนยันความเข้าใจและรับเกี่ยวกับตนเองอย่างลึกซึ้ง เข้าใจความสัมพันธ์ของร่างกายจิตใจ และความเป็นจริงในโลก

สรุปว่า ความสามารถทางพหุปัญญาประกอบไปด้วยปัญญา 9 ด้าน ได้แก่ ปัญญาด้านภาษา ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ปัญญาด้านมิติ ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ปัญญาด้านดนตรี ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง ปัญญาด้านธรรมชาติ และปัญญาด้านการดำรงคงอยู่ของชีวิต

1.1.3 ประโยชน์ของทฤษฎีพหุปัญญา

กรีนฮอว์ก (Greenhawk. 1997) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของพหุปัญญาในห้องเรียนไว้ 5 รายการ ดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจความสามารถของตนเองและของคนอื่น

2. ช่วยให้นักเรียนใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของตนและปรับปรุงจุดอ่อนของตน
3. ช่วยเสริมความมั่นใจในตนเองของนักเรียนซึ่งจะช่วยให้นักเรียนกล้าทำงานที่ยากกว่าเดิม
4. ช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดีขึ้น เพราะทำให้เกิดการจดจำไม่ลืม โดยเฉพาะบทเรียนที่ใช้ฝึกหลายปัญญา
5. ช่วยในการประเมินทักษะพื้นฐานระดับสูงของนักเรียนได้อย่างแม่นยำ

สรุปว่า ประโยชน์ของทฤษฎีปัญหาคือ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจความสามารถของตนเองและของคนอื่น ช่วยให้นักเรียนใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของตนและปรับปรุงจุดอ่อนของตน ช่วยเสริมความมั่นใจในตนเองของนักเรียนซึ่งจะช่วยให้นักเรียนกล้าทำงานที่ยากกว่าเดิม ช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดีขึ้น ช่วยในการประเมินทักษะพื้นฐานระดับสูงของนักเรียนได้อย่างแม่นยำ

1.1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความสามารถทางปัญญา

โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (ฮารี สันทรวี. 2543: 13; อ้างอิงจาก Gardner. 1983) อธิบายไว้ว่า ปัญญาจะพัฒนา ขึ้นได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยต่อไปนี้

1. สภาพทางชีววิทยาของบุคคล อันได้แก่ กรรมพันธุ์ หรือการกระทบกระเทือนของสมองก่อนตั้งครรภ์ ระหว่างตั้งครรภ์ และเมื่อเกิดมาแล้ว
2. ประวัติของแต่ละคน อันได้แก่ ประสบการณ์ที่มีกับพ่อแม่ ครู พี่น้อง และเพื่อนฝูง ซึ่งจะเป็นประสบการณ์ที่ช่วยพัฒนาปัญญา หรือทำให้การพัฒนาปัญญาชะงักงัน
3. พื้นฐานทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ตลอดจนเวลาและสถานที่ที่เกิดและเติบโต จะมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมปัญญาบางด้านและไม่ส่งเสริมปัญญาบางด้าน

สรุปว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถด้านปัญญา คือสภาพทางชีววิทยาของบุคคล ประวัติของแต่ละคน พื้นฐานทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ตลอดจนเวลาและสถานที่ที่เกิดและเติบโต จะมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมปัญญาบางด้านและไม่ส่งเสริมปัญญาบางด้าน

1.1.5 ตัวกระตุ้นและตัวบั่นทอนปัญญา

ฮารี สันทรวี (2543: 14-17) กล่าวถึง ประสบการณ์ที่ช่วยตกผลึก (ช่วยกระตุ้น) กับ ประสบการณ์ที่บั่นทอนเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาของปัญญา “ประสบการณ์ที่ช่วยตกผลึก” เป็นคำที่ เดวิด เฟลแมน (David Feldman) แห่งมหาวิทยาลัยทัฟท์ ได้คิดค้น และการ์ดเนอร์ได้นำไปใช้อย่างกว้างขวาง ประสบการณ์ที่ช่วยตกผลึก เป็นจุดสำคัญในการพัฒนาปัญญา และความสามารถ ประสบการณ์นี้มักจะเกิดตั้งแต่ปฐมวัย แต่ก็อาจจะเกิดได้ระหว่างอายุต่างๆ ตัวอย่าง เช่น อัลเบิร์ต ไอนสไตน์ นักวิทยาศาสตร์ที่สำคัญของโลก เมื่ออายุ 4 ขวบ พ่อเขาได้ให้เล่นกับเข็มทิศ เขาได้เล่าในชีวประวัติว่า เข็มทิศนี้ทำให้เขาสนใจอยาการู้เรื่องของโลกและจักรวาลมากประสบการณ์ของเขาจึงปลุกความสามารถของเขาอยู่เสมอ ทำให้เขาเริ่มคิดและสนใจศึกษาตนเป็นนักวิทยาศาสตร์บันลือโลก จะเห็นได้ว่าประสบการณ์ที่ช่วยตกผลึกจะเป็น

ประสบการณ์ที่ปลูกเร้าปัญญาที่มีอยู่ให้พัฒนาจนถึงขั้นสูงสุด ในทางตรงกันข้าม “ประสบการณ์ที่บั่นทอน” หมายถึง ประสบการณ์ที่ขัดขวางการพัฒนาของปัญญา เช่น ในช่วงวัยวิชาศิลปะครูพูดเยาะเย้ยผลงานศิลปะของท่านต่อหน้าเพื่อนๆ เหตุการณ์ครั้งนั้นอาจจะเป็นจุดที่ตัดพัฒนาการของปัญญาด้านมิติของท่านไปโดยสิ้นเชิง หรือ พ่อแม่ที่ตะโกน ดุด่าเวลาที่ท่านเล่นเปียโน ท่านก็อาจจะไม่แตะต้องเปียโนอีกเลย ประสบการณ์บั่นทอนจะเป็นประสบการณ์ ที่ทำให้คนรู้สึกโกรธ อาย กลัว หรือเกิดอารมณ์อันไม่พึงประสงค์ทั้งหลายอันสัมพันธ์กับปัญญา ความสามารถด้านใดก็จะบั่นทอนตัดรอน พัฒนาการของปัญญาและความสามารถทางด้านนั้นๆ ประสบการณ์ต่อไปนี้จะเป็สิ่งแวดล้อมที่จะช่วยพัฒนาหรือบั่นทอนการพัฒนาของปัญญา

1.การมีอุปกรณ์เหมาะสม หรือครูดี เช่น ถ้าเกิดมาในครอบครัวที่ยากจน ก็อาจจะไม่มีทุนที่จะซื้อเครื่องดนตรี หรือไปเข้าเรียนพิเศษวิชาดนตรี ปัญญาทางด้านดนตรีก็อาจจะไม่มีโอกาสได้แสดงออก

2.องค์ประกอบทางประวัติศาสตร์ - วัฒนธรรม เช่น ถ้าเป็นนักเรียนที่มีแนวโน้มและชอบวิชาคณิตศาสตร์ ในขณะที่สังคมขณะนั้นกำลังส่งเสริมวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์อย่างสุดขีด มีการให้ทุนอย่างมากมาย ปัญญาทางด้านคณิตศาสตร์ก็จะได้รับการสนับสนุนได้มาก

3.องค์ประกอบทางภูมิศาสตร์ เช่นถ้าเกิดมาในท้องถิ่นที่เป็นไรนา ก็จะได้พัฒนาปัญญาทางกาย มากกว่าคนที่เกิดในคอนโดมิเนียมชั้นที่ 30 บนถนนเจริญกรุง

4.องค์ประกอบทางครอบครัว เช่น ถ้าอยากจะเป็นศิลปินนักวาด แต่พ่อแม่ต้องการให้เป็นนักกฎหมาย บางทีอิทธิพลของพ่อแม่ทำให้ต้องพัฒนาทางด้านภาษาส่วนปัญญาด้านศิลปะ อาจจะไม่ได้รับการสนับสนุนเลย

5.องค์ประกอบทางด้านสถานการณ์ เช่นเมื่อเล็กๆต้องดูแลน้องเพราะเป็นครอบครัวใหญ่จึงไม่มีเวลาที่จะพัฒนาปัญญา หรือความสามารถพิเศษใด ๆ

สรุปว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพหุปัญญาได้แก่ การได้รับการส่งเสริมจากบุคคลรอบกาย ซึ่งได้แก่ พ่อ แม่ ผู้อบรมเลี้ยงดู ครู เพื่อนฝูง รวมไปถึงการได้อยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี รวมไปถึงการจัดประสบการณ์ที่ช่วยกระตุ้นการพัฒนาของปัญญาอย่างเหมาะสม หลีกเลี่ยงที่จะให้เด็กต้องมึประสบการณ์ที่บั่นทอนการพัฒนาของปัญญา ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยส่งเสริมให้เด็กพัฒนาพหุปัญญาในทางที่ถูกต้อง

1.1.6 แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญา

ผไท สิริสุนทร (2543: 21) เสนอแนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาให้กับเด็กไว้ดังนี้

1.จัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เรียนรู้ และทำกิจกรรมร่วมกัน อาจจะเป็นกลุ่มใหญ่ หรือกลุ่มเล็ก โดยเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ และฝึกความสามารถในด้านต่างๆ ให้กับเด็ก เช่น ความสามารถด้านดนตรี ความสามารถด้านภาษา ความสามารถด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ความสามารถ

ด้านการเคลื่อนไหวและร่างกาย ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ ความสามารถด้านการเข้าใจตนเอง ความสามารถด้านธรรมชาติวิทยา

2.เด็กและครูร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อเป็นการพัฒนาความสามารถในด้านตนเองถนัดหรือมีความสามารถพิเศษ

3.การเรียนรู้ของเด็กเกิดจากความต้องการที่ต่อเนื่องจากการเรียนรู้ในเรื่องหนึ่งและเด็กยังสนใจ ครูควรจะช่วยเหลือหรือให้คำแนะนำ นอกจากนี้อาจจะเกิดจากความต้องการที่จะเรียนรู้ด้วยตัวเองโดยครูไม่ได้กระตุ้น

4.ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกตามความสามารถที่มีอยู่อย่างเต็มที่ โดยส่งเสริมให้มีการจัดมุมประสบการณ์สำหรับเด็กได้เลือกทำกิจกรรมที่สนใจ และแสดงความสามารถด้านที่ตนเองถนัด

กุญชรี้ คำชาย (2544: 159 – 160) กล่าวว่า การส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาให้ดี ไม่ว่าจะเป็นด้านใดก็ตามถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมที่ตรงตามความสามารถ ก็จะทำให้เด็กพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็วกว่าเด็กคนอื่น ดังนั้นครูที่จะส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาให้กับเด็กเพื่อการเรียนรู้ ดังนี้

1.ต้องรู้จักความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กในทุก ๆ ด้าน เพราะจะช่วยให้การเรียน การสอนและการประเมินการเรียนรู้ของเด็กสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

2.กระตุ้นให้เด็กได้ใช้ความสามารถทุก ๆ ด้านร่วมกันในการเรียนรู้สิ่งที่อยากเรียน

3.กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และเป็นกิจกรรมที่ต้องทำโดยอาศัยการผสมผสานกันของความคิดเหตุผล

4.กระตุ้นให้เด็กตอบคำถาม โดยการให้เหตุผล

5.สังเกตการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กว่าเป็นไปตามลำดับขั้นหรือไม่ เพื่อที่จะได้ทราบจุดบกพร่องในการเรียนรู้ของเด็ก

6.หากพบว่าเด็กเรียนรู้ หรือเข้าใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ช้ากว่าคนอื่น ๆ ควรจะช่วยเหลือ เพราะอาจเป็นไปได้ว่าเด็กมีความสามารถเพียงเท่านี้

7.จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ส่งเสริมความสามารถในทุก ๆ ด้าน เช่น

7.1 การอ่าน การเล่น และการเขียนเรื่อง (ด้านภาษา)

7.2 การเล่นนิทาน และให้เด็กเดาว่าตอนจบจะเป็นอย่างไร (ด้านตรรกะ)

7.3 การเขียนภาพ ลอกแบบ หรือวางผังที่จะตกแต่งพื้นที่ (ด้านมิติสัมพันธ์)

7.4 การฟังเสียงดนตรี หรือเสียงต่าง ๆ (ด้านดนตรี)

7.5 การเต้นรำ การละเล่นไทย เช่น มอญซ่อนผ้า งูกินหาง โพงพาง (ด้านการเคลื่อนไหวและร่างกาย)

7.6 การสวมบทบาทต่างๆ การใช้ภาษาท่าทาง (ด้านมนุษยสัมพันธ์)

7.7 การบอกถึงความต้องการของตนเอง (ด้านการเข้าใจตนเอง)

7.8 การปลูกต้นไม้ การเลี้ยงสัตว์ และบันทึกการเจริญเติบโต (ด้านธรรมชาติวิทยา)

สรุปว่า การส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาให้กับเด็กนั้น ต้องเข้าใจว่า เด็กทุกคนไม่ใช่อัจฉริยะ แต่เด็กทุกคนมีความสามารถถึงขีดสุดของแต่ละบุคคล หากได้รับการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริม และตรงตามความสามารถ เด็กก็จะเกิดการพัฒนาอย่างรวดเร็ว

1.1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพหุปัญญา

งานวิจัยต่างประเทศ

ซิลเวอร์ (สิรินทร์ ลัดดาภิรมย์. 2551: 30; อ้างอิงจาก Silver. 1995) ทำการศึกษาเรื่อง “Multiple Intelligences: Enhancing Self-Esteem and Improving Academic Achievement” เป็นศึกษาการผสมผสานระหว่างแนวคิดพหุปัญญากับรูปแบบการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดพหุปัญญาช่วยให้ค้นพบศักยภาพของเด็ก และ รูปแบบการเรียนรู้ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรมสามารถทำให้ศักยภาพและผลการเรียนรู้ของเด็กเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สวินเนย์ และบอลตัน (สันติศักดิ์ ฝาผาย. 2546; อ้างอิงจาก Sweeney; & Boltoon. 1998: 1909) ทำการศึกษาในเรื่อง “Multiple Intelligence Profiles: Enhancing Self-Esteem and Improving Academic Achievement.” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และการแสดงออกของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองของรัฐฟลอริดา โดยใช้ทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์ เป็นการศึกษาประสิทธิภาพของนักเรียนในระดับชั้นอนุบาลจำนวน 19 คน โดยใช้เวลาในการศึกษา 18 สัปดาห์ สำหรับเครื่องมือในการศึกษาคือ Teele Inventory of Multiple Intelligences (TIMI). Slosson Oral Reading test – Revised ZSORT – R แบบวัดความพร้อมของโรงเรียน TIMI ใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ในระหว่างการเรียนรายวิชาตามโครงการ มีนักเรียนจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่ามีความสามารถด้านต่าง ๆ สูงขึ้น ในขณะที่นักเรียนบางคนลดลง และไม่พบว่าการเปลี่ยนแปลงอีก 5 คน จากการวิจัยยังพบอีกว่า ปัญหาด้านวินัยในชั้นเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แม็ตเสน (Medsen. 1997: 4255 - A) ศึกษาเพื่อกำหนดว่าเด็กก่อนวัยเรียนอายุระหว่าง 2 - 4 ปีแสดงให้เห็นพหุปัญญาในขณะที่เข้าศูนย์ดูแลเด็กเล็กในรัฐแบรסקาภาคตะวันออกหรือไม่ เพื่อให้ค้นพบว่าเด็กก่อนวัยเรียนแสดงให้เห็นความชอบพหุปัญญาหรือไม่ และเพื่อให้ค้นพบว่าความชอบเหล่านั้นควบคุมไปกับการเรียนรู้จำเพาะหรือไม่ การวิเคราะห์เชิงคุณภาพทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวข้องกับเก็บข้อมูลระหว่างเวลาที่ตนเองเลือก สรุปผลการศึกษาพบว่า เด็กก่อนวัยเรียนแต่ละคนแสดงให้เห็นคุณลักษณะอย่างน้อยที่สุดพหุปัญญาใน 3 ด้าน ที่ตีความเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละบุคคลหรือสไตล์ส่วนบุคคล

เชอร์เรอ (Shearer. 2004: 159 – 161) ศึกษาการประเมินพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดทางพหุปัญญามีประโยชน์ที่สำคัญต่อนักเรียน เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในการเรียน และยังสามารถส่งเสริมทักษะและพัฒนาบุคลิกภาพของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยภายในประเทศ

สันติศักดิ์ ผาผาย (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาความสามารถพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ปฏิบัติทดลองประกอบอาหารตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้าน ได้แก่ ความสามารถทางด้านภาษา ความสามารถทางด้านตรรกะ/คณิตศาสตร์ ความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์ ความสามารถทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ความสามารถทางด้านดนตรี/จังหวะ ความสามารถทางด้านมนุษยสัมพันธ์ ความสามารถทางการเข้าใจตนเอง และความสามารถทางด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกช่วงของการเปรียบเทียบ และความสามารถทางพหุปัญญา มีการเปลี่ยนแปลงไปทางที่สูงขึ้นตลอดทุกช่วงของการจัดประสบการณ์

ขวัญจิรา ภูสังข์ (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาที่ได้รับการจัดประสบการณ์ปฏิบัติการทดลองประกอบอาหารตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ปฏิบัติการทดลองประกอบอาหารตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ปฏิบัติการทดลองประกอบอาหารตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถทางพหุปัญญาสูงขึ้นทุกด้าน ได้แก่ ความสามารถทางด้านภาษา ความสามารถทางด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ความสามารถทางด้านมิติ ความสามารถทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ความสามารถทางด้านดนตรี ความสามารถทางด้านความเข้าใจระหว่างบุคคลความสามารถทางด้านความเข้าใจตนเอง และความสามารถทางด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถทางพหุปัญญา มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้น

วิไลดา พงศ์ธราธิก (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด กิจกรรมการเล่นไทยกลางแจ้ง การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นไทยกลางแจ้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบทดสอบความสามารถทางพหุปัญญา 4 ด้าน ได้แก่ ความสามารถทางด้านภาษา ความสามารถทางด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ความสามารถมิติสัมพันธ์ แบบสังเกตความสามารถทางพหุปัญญา 2 ด้าน ได้แก่ ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ ความสามารถด้านการเข้าใจตนเอง และแบบสำรวจความสามารถทางพหุปัญญาอีก 2 ด้าน ได้แก่ ความสามารถทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว และความสามารถทางด้านดนตรี ผลการวิจัยพบว่าความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นไทยกลางแจ้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิมพ์พรรณ ทองประสิทธิ์ (2548: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์มีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านสูงขึ้นอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในช่วงของการเปรียบเทียบ และความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้นตลอดช่วงเวลาของการจัดกิจกรรม

ปราณี อุปฮาด (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ก่อนการทดลองและหลังทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ และแบบทดสอบการคิดเชิงเหตุผล ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีการคิดเชิงเหตุผลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วันดี สุตสิน (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาตนเองและความสามารถในการแก้ปัญหาตนเองที่เกี่ยวกับผู้อื่นของเด็กปฐมวัย มีค่าสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีค่าสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุทธิธนา ชันอาสา (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้าน ได้แก่ ด้านภาษา ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านมิติ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านดนตรี ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล ด้านความเข้าใจตนเอง ด้านธรรมชาติสูงขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในช่วงของการเปรียบเทียบ

หทัยรัตน์ ทรวดทรง (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนแบบจิตปัญญา ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาในทุกด้าน ได้แก่ ความสามารถด้านภาษา ความสามารถด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ความสามารถด้านมิติ ความสามารถด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ความสามารถด้านดนตรีความสามารถด้านความเข้าใจตนเอง และความสามารถด้านธรรมชาติสูงขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในบางช่วงของการเปรียบเทียบ และความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้าน มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้น ตลอดช่วงเวลาของการจัดกิจกรรม

ชมพูนุท ศุภผลศิริ (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการทำหนังสือเล่มใหญ่ การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการทำหนังสือเล่มใหญ่ก่อนการทดลองและหลังทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดกิจกรรมการทำหนังสือเล่มใหญ่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญา และคู่มือการใช้แบบประเมินความสามารถทางพหุ

ปัญญา ผลการวิจัยพบว่า หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการทำหนังสือเล่มใหญ่เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากงานวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยสามารถพัฒนาศักยภาพตามบริบทและการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับเด็ก ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ดีขึ้น

รัตนารณ ภูธรเลิศ (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละครตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละครตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกช่วงของการเปรียบเทียบ และความสามารถทางพหุปัญญา มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้นตลอดช่วงของการจัดกิจกรรม

สิรินทร์ ลัดดากรม (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ และแบบสังเกตความสามารถทางพหุปัญญา ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านสูงขึ้น โดยความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้านพัฒนาจากความสามารถระดับต่ำ เป็นความสามารถระดับปานกลาง และความสามารถระดับสูง โดยใช้ช่วงเวลาของการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกัน จากการวิจัยยังพบความสัมพันธ์ของความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงเวลากว้างด้านตรรกะและคณิตศาสตร์

อัญชลีกร อัมพรดล (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภรภัทร นิยมชัย (2553: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ ด้านภาษา ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านมิติ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านดนตรี ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล ด้านความเข้าใจตนเอง และด้านธรรมชาติ สูงขึ้นกว่าการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกช่วงเวลาระหว่างการทดลอง และความสามารถทางพหุปัญญา มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้นตลอดแต่ละช่วงเวลาของการจัดประสบการณ์

วรรณิษา บัวสุข (2553: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1.เด็กปฐมวัยก่อนได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษามีความสามารถทางพหุปัญญาแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง หลังได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาอยู่ในระดับสูง 2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษามีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

อัษฎนา เถาว์ชาติ (2553: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ผลการวิจัยพบว่า หลังจากรับการจัดกิจกรรมเล่นตามมุมประสบการณ์ เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กมลวรรณ อังศรีสุพร (2554: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้โดยใช้นิทานเป็นสื่อ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้โดยใช้นิทานเป็นสื่อมีความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 9 ด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเกือบทุกช่วงเวลาของการเปรียบเทียบ และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้โดยใช้นิทานเป็นสื่อมีพัฒนาการทางพหุปัญญาในเกือบทุกด้านอยู่ในระดับสูงยกเว้นด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวและด้านธรรมชาติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีแนวโน้มสูงขึ้นในแต่ละช่วงของการเปรียบเทียบ

กล่าวโดยสรุปว่า การวิจัยที่กล่าวมาเป็นการจัดกิจกรรมตามบริบทต่างๆ เพื่อศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

1.2 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์(Holland ' s Theory of Vocational Choice)

John L. Holland เป็นนักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยจอห์นฮอปกินได้สร้างทฤษฎีการเลือกอาชีพแบบสำรวจความสนใจในอาชีพและแบบสำรวจบุคลิกภาพของตนเองเพื่อช่วยในการเลือกอาชีพโดยได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้คือ

- 1) การเลือกอาชีพเป็นการแสดงออกถึงบุคลิกภาพของบุคคลความสนใจในอาชีพแสดงให้เห็นถึงบุคลิกภาพในการทำงานการใช้เวลาว่างและงานอดิเรกของบุคคล
- 2) การสำรวจความสนใจในอาชีพเป็นการวัดบุคลิกภาพของบุคคล
- 3) ถ้าบุคคลเลือกประกอบอาชีพอย่างหนึ่งอันเนื่องมาจากประวัติและบุคลิกภาพของเขาอาชีพอย่างเดียวกันนั้นก็จะดึงดูดความสนใจของบุคคลที่มีบุคลิกภาพหรือลักษณะที่ตรงหรือคล้ายคลึงกัน
- 4) บุคคลแต่ละคนมีความสนใจต่ออาชีพอยู่สองสามอาชีพซึ่งจะมีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพมาก
- 5) ความพึงพอใจความมั่นคงและความสำเร็จในการประกอบอาชีพขึ้นอยู่กับความสอดคล้องระหว่างบุคลิกภาพของบุคคลกับสภาพแวดล้อมของงาน

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์สร้างขึ้นโดยมีความคิดพื้นฐาน 4 ประการดังนี้

1. บุคลิกภาพของบุคคลทั่วไปแบ่งได้เป็น 6 ลักษณะตามความสนใจอาชีพประเภทต่างๆ ต่อไปนี้คืองานช่างฝีมือและกลางแจ้งงานวิทยาศาสตร์และเทคนิคงานบริการการศึกษาและสังคมงานสำนักงานและเสมียนงานจัดการและค้าขายงานศิลปะดนตรีและวรรณกรรมบุคลิกภาพแต่ละลักษณะเป็นผลจากการปะทะสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมต่างๆกับแรงผลักดันส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วยศักดิ์ตระกูลบิดามารดาในระดับชั้นทาง

สังคมและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพประสบการณ์เหล่านี้จะก่อให้เกิดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบและความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบนี้จะกลายเป็นความสนใจและจากความสนใจจะนำไปสู่ความสามารถเฉพาะท้ายที่สุดความสนใจและความสามารถเฉพาะจะกำหนดให้บุคคลคิดรับรู้และแสดงเอกลักษณ์ของตน

2. สิ่งแวดล้อมของบุคคลก็แบ่งได้เป็น 6 อย่างตามความสนใจอาชีพประเภทต่างๆข้างต้น ฐานเดียวกันสิ่งแวดล้อมแต่ละอย่างนี้ถูกครอบงำโดยบุคลิกภาพและเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงปัญหาและความกดดันบางประการและโดยเหตุที่บุคลิกภาพต่างกันทำให้ความสนใจและความถนัดต่างกันด้วยบุคคลจึงมีแนวโน้มจะหันเข้าหาบุคคลหรือสิ่งต่างๆที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนดังนั้นบุคคลในกลุ่มเดียวกันจึงมักจะมีอะไรๆคล้ายๆกัน

3. บุคคลจะค้นหาสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เขาได้ฝึกทักษะและใช้ความสามารถของเขา ทั้งยังเปิดโอกาสให้เขาได้แสดงทัศนคติค่านิยมและบทบาทของเขา

4. พฤติกรรมของบุคคลถูกกำหนดโดยบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมด้วยเหตุนี้เมื่อเราทราบบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมบุคคลก็จะทำให้เราทราบถึงผลที่จะติดตามมาด้วยซึ่งได้แก่การเลือกอาชีพการเปลี่ยนงานความสำเร็จในอาชีพความสามารถเฉพาะพฤติกรรมทางการศึกษาและสังคมนอกจากความคิดพื้นฐาน 4 ประการข้างต้นแล้วฮอลแลนด์ยังมีแนวคิดปลีกย่อยเพิ่มเติมอีก 4 ประการดังนี้

4.1 ความสอดคล้องต้องกัน (Consistency) บุคลิกภาพบางลักษณะมีความสอดคล้องต้องกันเช่นบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทงานช่างฝีมือและกลางแจ้งกับบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์และเทคนิคหรือบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทงานสำนักงานและเสมียนกับบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทงานศิลปะดนตรีและวรรณกรรม

4.2 ความแตกต่างกัน (Differentiation) โดยปกติบุคคลจะมีบุคลิกภาพเด่นชัดอยู่ลักษณะหนึ่งแม้จะมีบุคลิกลักษณะอื่นๆปะปนอยู่บ้างแต่บางคนอาจจะมีบุคลิกภาพลักษณะต่างๆอยู่ในระดับใกล้เคียงกันจนยากต่อการชี้ชัดลงไปว่าบุคคลนั้นมีบุคลิกภาพลักษณะใด

4.3 ความเหมาะสมกัน (Congruence) บุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมต้องมีความเหมาะสมกันเช่นสิ่งแวดล้อมของผู้ที่มีความสนใจประเภทงานช่างฝีมือและกลางแจ้งย่อมเหมาะสมกับบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทนี้มากกว่าบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจประเภทอื่น

4.4 การคาดคะเน (Calculus) โดยเหตุที่บุคลิกภาพแต่ละลักษณะและสิ่งแวดล้อมแต่ละอย่างมิได้แยกจากกันโดยเด็ดขาดและต่างก็มีความสัมพันธ์ภายในกันอยู่ดังนั้นเมื่อบุคคลมีบุคลิกภาพลักษณะหนึ่งก็ทำให้สามารถคาดคะเนถึงบุคลิกภาพลักษณะอื่นได้ด้วย

การกำหนดลักษณะบุคลิกภาพ

ฮอลแลนด์ได้จำแนกลักษณะบุคลิกภาพตามความสนใจอาชีพต่างๆ 6 ประเภทโดยมีเป้าหมายดังนี้

1. ชี้แนะประสบการณ์ที่จะนำไปสู่ลักษณะเฉพาะของบุคคล
2. อธิบายให้ทราบว่าประสบการณ์นำไปสู่ลักษณะเฉพาะได้อย่างไรและลักษณะเฉพาะนำไปสู่พฤติกรรมได้อย่างไร

3. แยกแยะความเหมาะสมระหว่างบุคลิกภาพแต่ละลักษณะกับเหตุการณ์ทั้งเก่าและใหม่

1.3 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของโร (Roe, s Theory of Vocational Choice) Anne Roe ได้พัฒนาทฤษฎีการเลือกอาชีพจากผลงานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความแตกต่างในด้านบุคลิกภาพสติปัญญา ความถนัดประสบการณ์ในวัยเด็กซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของบุคคลโร ได้เสนอแนวคิดไว้ 2 ประการคือ

1. บุคคลจะเลือกอาชีพให้เหมาะกับบุคลิกภาพและสนองความต้องการของตน
2. ประสบการณ์ในวัยเด็กที่ได้จากการอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ ทฤษฎีนี้ได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีการจูงใจโดยมีแนวความคิดว่าความต้องการของบุคคลจะทำให้เกิดแรงผลักดันในการกระทำต่างๆ ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าคนเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการต่างๆ ของตนเช่นความต้องการเป็นที่ยอมรับนับถือความต้องการตำแหน่งความมั่นคงความต้องการทางเศรษฐกิจตลอดจนความต้องการอิสรภาพโรเห็นว่าทุกคนในสังคมอยู่ภายใต้อิทธิพลของความต้องการซึ่งบุคคลพยายามหาทางตอบสนองความต้องการของตนอาชีพในทัศนะของโรนั้นไม่ได้หมายถึงเพียงแต่กิจกรรมที่บุคคลทำเพื่อหาเลี้ยงชีพเท่านั้นแต่หมายถึงวิถีชีวิตหรือกิจกรรมที่บุคคลกระทำเกือบตลอดชีวิตเพื่อให้ความต้องการได้รับการตอบสนองวิถีชีวิตหรือรูปแบบของการดำเนินชีวิตเพื่อให้ตอบสนองความต้องการในระดับต่างๆ จนเป็นอุปนิสัยในการเลือกอาชีพบุคคล

ทฤษฎีของโรประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ประการคือ

1. อิทธิพลของพันธุกรรมเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บุคคลเกิดความต้องการ
2. อิทธิพลของทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow ,sHierachical Need Theory) โรเชื่อทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ที่จัดลำดับความต้องการของมนุษย์เป็นขั้นๆ จากขั้นมูลฐานที่ต่ำที่สุดคือความต้องการทางกายจนถึงขั้นสูงสุดคือความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้

โรเชื่อว่าการที่ความต้องการขั้นต่างๆ ของเด็กจะได้รับการตอบสนองหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาหรือผู้ปกครองกับเด็กซึ่งจะก่อให้เกิดเป็นบุคลิกภาพและบุคลิกภาพนี้จะมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคลโดยบุคคลจะเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพและสนองความต้องการของตน

3. อิทธิพลของประสบการณ์ในวัยเด็กตอนต้น (Early Childhood Experiences) ซึ่งเป็นผลมาจากการเลี้ยงดูเด็กของบิดามารดาหรือผู้ปกครองโรได้แบ่งแบบฉบับของการเลี้ยงดูเด็กซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคลออกเป็น 3 แบบดังต่อไปนี้

- 1) การเลี้ยงดูแบบไม่สนใจหรือไม่ยอมรับเด็ก (Avoidance of the Child) ซึ่งแบ่งออกเป็น
- 2) ลักษณะคือการเลี้ยงดูแบบไม่ยอมรับเด็ก (Rejecting) และ การเลี้ยงดูแบบละเลยเด็ก (Neglecting) ผู้ปกครองละเลยไม่เอาใจใส่รับผิดชอบและไม่ตอบสนองความต้องการด้านต่างๆ ของเด็กแต่จะให้เฉพาะปัจจัยขั้นพื้นฐานบ้างเด็กจะขาดความสุขและมักมองโลกในแง่ร้ายไม่ชอบสังคมและมีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลน้อย

2) การเลี้ยงดูด้วยอารมณ์ (Emotion Concentration on the Child) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือการเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองมากเกินไป (Overprotecting) ผู้ปกครองปกป้องระแวดระวังเด็กทุกฝีก้าวไม่ค่อยให้เด็กทำสิ่งต่างๆ การเลี้ยงดูแบบนี้แม้จะสนองความต้องการด้านร่างกายและความปลอดภัยแก่เด็กแต่จะเป็นการส่งเสริมให้เด็กพึ่งผู้ใหญ่มากเกินไปและมักจะทำให้เด็กกลายเป็นคนที่จะทำสิ่งต่างๆตามแบบฉบับที่มีอยู่ไม่ค่อยได้แสดงความสามารถเด็กมีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพที่สัมพันธ์กับบุคคลน้อยและ การเลี้ยงดูแบบเข้มงวดหรือเรียกร้องจากเด็กมาก (Overdemanding) ผู้ปกครองจะคาดหวังความสำเร็จจากเด็กมาก วางมาตรฐานไวสูงคาดหวังให้เด็กกระทำการต่างๆอย่างสมบูรณ์แบบเด็กจะได้รับความรักก็ต่อเมื่อสามารถทำตามสิ่งที่ผู้ปกครองคาดหวังไว้ได้สำเร็จการเลี้ยงดูแบบนี้จะทำให้เด็กเกิดความเครียดสูงเด็กจะหาทางออกด้วยการก้าวร้าวหรือเก็บตัวเด็กมีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลน้อย

3) การเลี้ยงดูแบบยอมรับให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็ก (Acceptance of the Child) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือการเลี้ยงดูแบบไม่เข้มงวดต่อเด็กผู้ปกครองให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็กตั้งกฎเกณฑ์เพื่อควบคุมความประพฤติของเด็กเพียงเล็กน้อยและไม่เข้มงวดต่อกฎเกณฑ์เด็กได้รับความอบอุ่นและชอบสังคมกับบุคคลอื่นเด็กมีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพที่สัมพันธ์กับบุคคลเช่นอาชีพธุรกิจอาชีพบริการและอาชีพการแสดงเป็นต้นและ การเลี้ยงดูแบบให้ความรัก (Loving) ผู้ปกครองให้ความรักความอบอุ่นให้กำลังใจให้การสนับสนุนเด็กมีความสุขมีอิสรภาพและได้รับการตอบสนองความต้องการชอบสังคมและมีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพที่สัมพันธ์กับบุคคลมาก

นอกจากนี้โรยยังแบ่งอาชีพออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆดังนี้คือ

1) อาชีพที่ติดต่อกับเกี่ยวข้องกับบุคคลเช่นอาชีพบริการอาชีพธุรกิจอาชีพที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมระเบียบประเพณีอาชีพด้านศิลปะและการบันเทิง

2) อาชีพที่เกี่ยวข้องกับวัตถุเช่นอาชีพด้านเทคนิคการเกษตรวิทยาศาสตร์หรืออธิบายว่าประสบการณ์ที่บุคคลได้รับในวัยเด็กจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาหรือผู้ปกครองจะมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพเป็นต้นว่าบุคคลที่มาจากครอบครัวที่มีบรรยากาศแห่งความรักความอบอุ่นจะเป็นคนที่ชอบสังคมกับบุคคลต่างๆมีทัศนคติที่ดีต่อสังคมเมื่อเลือกอาชีพมักจะเลือกอาชีพที่ติดต่อกับบุคคลเช่นอาชีพเกี่ยวกับการให้บริการเช่นนักสังคมสงเคราะห์นักแนะแนวแพทย์พยาบาลตำรวจหรืออาชีพธุรกิจส่วนบุคคลที่มาจากครอบครัวที่ขาดความอบอุ่นเช่นพ่อแม่ละเลยไม่สนใจหรือเรียกร้องต่อเด็กมากเกินไปจะทำให้บุคคลนั้นเป็นบุคคลที่ไม่ชอบสังสรรค์กับบุคคลอื่นฉะนั้นมักจะเลือกอาชีพที่ไม่ต้องการติดต่อกับบุคคลแต่เป็นการทำงานกับวัตถุมากกว่าเช่นอาชีพด้านเทคนิคเกษตรกรรมและวิทยาศาสตร์

1.4 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของเชฟเฟอร์(Schaffer , s Theory of Vocational Choice)

R.H. Schaffer ได้ศึกษาวิจัยจากบุคคลที่ประกอบอาชีพต่างๆเขาได้แนวคิดว่าคุณคนเลือกอาชีพเพื่อให้สนองความต้องการของตนและถ้าเลือกอาชีพได้สอดคล้องกับความต้องการจะทำให้มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานเชฟเฟอร์ได้ศึกษาวิจัยจากบุคคลที่ประกอบอาชีพต่างๆเขาสรุปว่าบุคคลมีความต้องการด้านต่างๆดังต่อไปนี้คือ

1. ความต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่นซึ่งจะก่อให้เกิดความภูมิใจในตนเอง
2. ความต้องการความรักและสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้รับความรักและความอบอุ่นจากบุคคลอื่น
3. ความต้องการประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ
4. ความต้องการควบคุมผู้อื่นมีอำนาจเหนือผู้อื่น
5. ความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น
6. ความต้องการแสดงตนเอง
7. ความต้องการสถานะทางเศรษฐกิจสังคม
8. ความต้องการปฏิบัติตามค่านิยมที่ตนยึดถือ
9. ความต้องการทำตามผู้อื่นไม่ต้องการมีความรับผิดชอบมาก
10. ความต้องการแสดงความคิดริเริ่มในการดำเนินกิจการต่างๆ
11. ความต้องการความมั่นคงทางเศรษฐกิจคือต้องการรายได้ที่สม่ำเสมอ
12. ความต้องการเป็นตัวของตัวเองทำงานอิสระ

เซฟเฟอร์กล่าวว่าคนที่บุคคลจะประสบความสำเร็จและมีความสุขในการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใดคือการที่อาชีพนั้นสนองความต้องการของเขาได้ขนาดไหนความสามารถในการเลือกอาชีพของแต่ละคนย่อมแตกต่างกันและขึ้นอยู่กับส่วนประกอบหลายๆอย่างเช่นเพศวัยความคิดประสบการณ์ค่านิยมบุคลิกภาพเป็นต้นการตัดสินใจประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จนั้นเป็นเรื่องที่ทำความลำบากให้แก่บุคคลมากเนื่องจากสิ่งเหล่านี้พัฒนามาในแต่ละวัยของชีวิตการเข้าใจพัฒนาการด้านอาชีพ (CareerDevelopment) จะทำให้เข้าใจถึงกระบวนการที่บุคคลได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองอิทธิพลของประสบการณ์ในวัยเด็กและแบบฉบับของบุคลิกภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อค่านิยมและการตัดสินใจ

จากการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการเลือกอาชีพจะเห็นได้ว่าข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่างๆมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพเป็นอย่างมากเพราะข้อมูลดังกล่าวช่วยให้บุคคลตระหนักว่าเขาต้องการอะไรจากอาชีพอาชีพนั้นจะสามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้อย่างไรอาชีพนั้นๆต้องการบุคคลที่มีบุคลิกภาพอย่างไรแล้วเขามีคุณสมบัติอะไรที่เหมาะสมกับอาชีพนั้นบ้างเป็นต้นซึ่งแต่ละบุคคลจะมีคุณลักษณะความสนใจเป็นลักษณะเฉพาะของตนเองและคุณลักษณะความสนใจนี้จะมีความสัมพันธ์กับลักษณะของบุคคลซึ่งเป็นที่ต้องการในแต่ละอาชีพและมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคลนั้นคุณลักษณะความสนใจนี้สามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยาซึ่งมีอยู่หลายลักษณะ

2. ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพ

ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพมีอยู่หลายทฤษฎีด้วยกันในการวิจัยครั้งนี้จะนำเสนอทฤษฎีที่มีชื่อเสียงดังต่อไปนี้

2.1 ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของกินซ์เบิร์ก(Ginzberg,sTheory of Career

Development)Eli Ginzbergเป็นนักวิจัยแห่งมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย (Columbia University) ในสาขา
ทรัพยากรมนุษย์ภายหลังปีค.ศ. 1930 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่มีปัญหาการว่างงานมากในประเทศสหรัฐอเมริกาเขา
สนใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวิชาการทางด้านสังคมวิทยากับจิตวิทยาการศึกษาบทบาทของงานในสังคม
ทำให้เขาและคณะได้ทำการวิจัยทางด้านพฤติกรรมพัฒนาการด้านอาชีพคณะวิจัยดังกล่าวได้แก่กินซ์เบิร์ก
(Ginzberg) อะเซลแรด (Axelrad) และเฮร์มา(Herma)คณะวิจัยนี้ประกอบด้วยนักเศรษฐศาสตร์นักสังคม
วิทยานักจิตวิทยาและนักจิตบำบัดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยวัยรุ่นชายหญิงชาวอเมริกันที่มี
ฐานะเศรษฐกิจดีจำนวนประมาณ 60 คนและได้นำผลวิจัยมาสรุปเป็นทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพกินซ์เบิร์ก
และคณะได้สรุปกระบวนการเลือกอาชีพของบุคคลไว้ดังนี้

1. การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการ (Process) มากกว่าการตัดสินใจเพียงครั้งเดียว
คำนึงสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงคุณลักษณะทางจิตวิทยาโอกาสในการศึกษาและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน
มีผลต่อกระบวนการนี้
2. กระบวนการเลือกอาชีพจะเป็นไปตามขั้นตอนและจะไม่ย้อนกลับ
3. การเลือกอาชีพเป็นการประนีประนอมระหว่างความต้องการและความเป็นจริงใน
การเลือกโดยคำนึงถึงความสามารถและเป้าหมายที่ต้องการต่อมากินซ์เบิร์กได้ปรับปรุงหลักบางประการใน
ทฤษฎีในระดับอายุแรกหรือระดับอายุ20 กว่าดังนี้

3.1 กระบวนการเลือกอาชีพและพัฒนาการด้านอาชีพ (The Process of
Vocational Choiceand Development) เกิดขึ้นตลอดชีวิตและเปิดกว้างการวิจัยเกี่ยวกับชีวิตการทำงานของ
บุคคลทั้งชายหญิงกินซ์เบิร์กสรุปได้ว่าบุคคลเปลี่ยนงานเพราะงานใหม่ให้ความพึงพอใจได้อิสระภาพเนื่องจาก
การเปลี่ยนความรับผิดชอบความกดดันหรือให้ทางเลือกในการทำงานของบุคคล

3.2 กระบวนการเลือกอาชีพจะไม่ย้อนกลับ (Irreversible) ในข้อนี้เขาพบว่าใน
ปัจจุบันกระบวนการเตรียมตัวเลือกอาชีพใช้เวลานานขึ้นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายประมาณ
80 % ศึกษาต่อถึงระดับปริญญาตรีหรือฝึกอบรมเพิ่มเติมสิ่งเหล่านี้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจดังที่เคยเข้าใจ
แต่เดิมกินซ์เบิร์กกล่าวว่าสิ่งที่คนหนุ่มสาวเผชิญในช่วงอายุวัยรุ่นคือการวางแผนการเพื่อให้มีโอกาสเลือกได้มา
อย่างน้อยที่สุดเพื่อให้แน่ใจว่าเขามีสิทธิในการเข้ามหาวิทยาลัยหรือได้งานที่ดีโดยที่ถ้าบุคคลได้รับการศึกษา
สูงโอกาสที่เขาเลือกอาชีพจะกว้างขวางขึ้น

3.3 การมองงานในทัศนคติที่ดี (Optimization) บุคคลมีความพยายามที่จะทำงาน
เพื่อสนองความพึงพอใจหรือความต้องการของตนโดยให้ตนเองเป็นประโยชน์ในงานที่เขามีโอกาสทำตระหนัก
ถึงสิ่งที่เขาต้องปฏิบัติในงาน

3.4 ข้อจำกัดบางอย่างเช่นรายได้ต่ำสถานภาพทางครอบครัวทัศนคติค่านิยมของ
บิดามารดาระดับการศึกษาต่ำชนกลุ่มน้อยสถานภาพของผู้หญิงสถาบันชุมชนความไม่กลมกลืนกัน

ระหว่างการศึกษาเกี่ยวกับอาชีพเป็นสิ่งจำเป็นต้องพิจารณาบุคคลที่ไม่มีโอกาสที่จะศึกษาเล่าเรียนก็ย่อมมีโอกาสที่จะประกอบอาชีพที่รายได้ดีมีเกียรติในสังคมได้น้อยแต่ถ้าได้รับการศึกษามากก็ย่อมจะมีช่องทางในการเลือกประกอบอาชีพได้มาก

3.5 โอกาสในโลกของงานที่จะต้องพิจารณาหมายถึงความสำคัญของการรับรู้โอกาสของบุคคลว่าเขามองเห็นโอกาสหรือไม่

3.6 แนวโน้มในเรื่องค่านิยมมีความสำคัญมากขึ้นในปัจจุบันและมีบทบาทสำคัญในการค้นหาความพึงพอใจของบุคคลวิถีชีวิตของบุคคลมีผลกระทบต่อการตัดสินใจด้านอาชีพโดยเป็นความพยายามที่จะให้ประสบผลสำเร็จในการสร้างดุลยภาพระหว่างงานและกิจกรรมอื่น

กินซ์เบิร์กได้แบ่งขั้นตอนการเลือกอาชีพของบุคคลออกเป็น 3 ระยะคือ

1. ระยะเพ้อฝัน (Fantasy Period) เริ่มตั้งแต่วัยเด็กจนถึงอายุ 11 ปีเด็กจะคิดเกี่ยวกับอาชีพในรูปของความปรารถนามีความเพ้อฝันถึงอาชีพต่างๆที่ตนชอบและอยากจะประกอบอาชีพนั้นๆ เมื่อเติบโตขึ้นโดยได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมเช่นโทรทัศน์หนังสือหรืออาชีพของบุคคลในครอบครัวบุคคลแวดล้อมตัวเด็กที่เด็กได้มีโอกาสพบปะบ่อยๆเด็กจะคิดเพ้อฝันเป็นตำรวจแพทย์ทหารโดยที่ไม่คำนึงถึงความสามารถของตนเองและความเป็นไปได้โดยทั่วไป

2. ระยะพิจารณาอาชีพ (Tentative Period) ช่วงอายุ 11 ถึง 17 ปีในระยะนี้การเลือกอาชีพยังเป็นการเลือกที่ยึดองค์ประกอบเกี่ยวกับตนเองอยู่เช่นความสนใจความสามารถและค่านิยมการเลือกอาชีพยังเป็นการทดลององค์ประกอบที่แท้จริงยังไม่ได้นำมาพิจารณาในระยะนี้แบ่งออกเป็นขั้นย่อยๆดังนี้

2.1 ขั้นแห่งความสนใจ (Interest Stage) อายุ 11 ถึง 12 ปีในขั้นนี้ความสนใจเป็นพื้นฐานขั้นแรกในการเลือกอาชีพโดยไม่คำนึงถึงความสามารถที่แท้จริง

2.2 ขั้นแห่งความสามารถ (Capacity Stage) อายุ 13 ถึง 14 ปีเป็นช่วงที่วัยรุ่นคำนึงถึงความสามารถในการวางแผนเลือกอาชีพแต่ความรู้ในความสามารถของตนยังไม่สมบูรณ์การเลือกยังเป็นการทดลอง

2.3 ขั้นแห่งค่านิยม (Value Stage) อายุ 15 ถึง 16 ปีระยะนี้จะเลือกโดยคำนึงถึงค่านิยมของตนเองและของสังคมเช่นรายได้หรือชื่อเสียงเกียรติยศในช่วงนี้ค่านิยมจะมีความสำคัญมากกว่าความสนใจความสามารถ

2.4 ขั้นแห่งการเปลี่ยนแปลง (Transition Stage) อายุ 17 ปีระยะนี้จะมีการประนีประนอมกันระหว่างความสนใจความสามารถค่านิยมซึ่งเป็นประโยชน์ในการเลือกอาชีพเด็กจะพยายามเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองซึ่งเป็นผลมาจากพัฒนาการในขั้นก่อนเด็กจะมีความเข้าใจตนเองดีพอสมควรจะรู้ว่าตัวเองต้องการอะไรอยากจะทำอะไรและสามารถที่จะทำอะไรได้บ้างแต่ในระยะนี้เด็กขาดความรอบคอบโดยเฉพาะความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพของบุคคล

3. ระยะเลือกอาชีพตามความเป็นจริง (Realistic Period) อายุ 17 ปีถึงวัยผู้ใหญ่ระยะนี้การเลือกจะเป็นการประนีประนอมกัน (Compromise) ระหว่างองค์ประกอบที่เป็นจริงเช่นข้อกำหนดของงาน

หรือโอกาสในการศึกษาและองค์ประกอบส่วนบุคคลการพัฒนาการเลือกอาชีพในขั้นนี้แบ่งออกได้เป็น 3 ขั้น ดังนี้

3.1 ขั้นสำรวจอาชีพ (Exploration Stage) เป็นขั้นที่บุคคลสำรวจอาชีพต่างๆ เพื่อค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตนเองที่ได้ทราบแล้วในระยะเวลาพิจารณาอาชีพในขั้นนี้บุคคลจะทดลองเรียนวิชาการและวิชาชีพในสาขาต่างๆ ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรตลอดจนการทดลองทำงานนอกเวลาเรียนโดยเลือกเรียนหรือทำงานเฉพาะที่ตนเองสนใจ

3.2 ขั้นรวบรวมความคิด (Crystallization Stage) เป็นขั้นที่บุคคลมีความพร้อมที่จะเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งจากอาชีพที่บุคคลมีความสนใจอยู่ประมาณสองสามอาชีพเนื่องจากได้รวบรวมข้อมูลและความคิดไว้พอควร

3.3 ขั้นตัดสินใจเลือกอาชีพ (Specification Stage) เป็นขั้นสุดท้ายของการเลือกอาชีพในขั้นนี้บุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจงอาชีพเดียวระยะนี้บุคคลจะฝึกหาความรู้ประสบการณ์ในงานเฉพาะด้านเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจกระบวนการพัฒนาการด้านอาชีพของกินซ์เบิร์กตั้งแต่วัยเพื่อผ่านจนถึงขั้นสุดท้ายของระยะเลือกอาชีพตามความเป็นจริงกินซ์เบิร์กใช้เวลาประมาณ 10 ถึง 15 ปีทุกระยะและทุกขั้นตอนของการเลือกอาชีพดังกล่าวกินซ์เบิร์กและคณะตระหนักดีว่าเป็นไปโดยประมาณเท่านั้นทั้งนี้ก็เพราะสังคมทุกสังคมในปัจจุบันมีความสับสนมากขึ้นและมีอาชีพเพิ่มขึ้นอีกมากและนอกจากนั้นบุคคลแต่ละคนยังมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสภาพแวดล้อมสภาพร่างกายและจิตใจอีกด้วย

ในปีค.ศ. 1972 กินซ์เบิร์กได้ทำการวิจัยผลจากการวิจัยทำให้กินซ์เบิร์กได้แก้ไขสาระสำคัญในทฤษฎีของเขา คือ “การเลือกอาชีพของบุคคลนั้นไม่ได้จำกัดเพียง 10 ถึง 15 ปีแต่เป็นกระบวนการที่อาจเกิดขึ้นตลอดชีวิตตราบเท่าที่บุคคลยังสามารถทำงานได้เพื่อให้เกิดความเหมาะสมที่สุดระหว่างการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพเป้าหมายในชีวิตของบุคคลและสภาพการณ์ต่างๆ ในโลกของงาน ” ปัจจัยที่กินซ์เบิร์กและคณะมองข้ามไปในตอนแรกคือผลที่เกิดจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยมิได้คาดหมาย เช่น การถูกออกจากสถานศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษา สถานการณ์ทางการเมืองการประทุพบุตติเหตุทำให้ร่างกายพิการและอื่นๆ ซึ่งทำให้บุคคลต้องเปลี่ยนอาชีพบุคคลจึงต้องมีการเลือกอาชีพใหม่ (Ginzberg อ้างถึงในสำเนาวิชาศิลป , 2529 : 30)

2.2 ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของซูเปอร์ (Super's Theory of Career Development)

Donald E. Super ได้เสนอหลักการใหญ่ 4 ประการในทฤษฎีของเขาได้แก่ลำดับขั้นทางอาชีพ (Vocational Life Stages) วุฒิภาวะทางอาชีพ (Vocational Maturity) การเปลี่ยนอัตมโนทัศน์เข้าสู่อัตมโนทัศน์ทางอาชีพ (Translating the Self – Concept into a Vocational Self - Concept) และแบบฉบับการประกอบอาชีพ (Career Patterns) การพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลเป็นการพัฒนาการทั้งโครงสร้างทางจิตวิทยา สรีรวิทยาของบุคคลรวมทั้งเงื่อนไขสภาวะแวดล้อมและสิ่งสำคัญอื่น ๆ จากการวิจัยอย่างกว้างขวางและทฤษฎีพัฒนาการการวัดผลการปรับตัวทางอาชีพและด้านอื่นๆ ที่สัมพันธ์กันซูเปอร์ได้ตั้งทฤษฎี

พัฒนาการทางอาชีพ (Theory of Vocational Development) ขึ้นในปี 1953 โดยมีหลักซึ่งเป็นเหตุผลพื้นฐานสำหรับงานวิจัยและทฤษฎีของเขา 10 ประการดังนี้คือ

1. บุคคลมีความแตกต่างกันในความสามารถความสนใจและบุคลิกภาพดังนั้นการเลือกอาชีพของบุคคลควรต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. บุคคลที่มีความสามารถหลายๆด้านจะประสบความสำเร็จในอาชีพมากกว่าหนึ่งอาชีพ
3. อาชีพแต่ละอาชีพต้องการบุคคลที่มีความสามารถความสนใจและบุคลิกภาพแตกต่างกันไปในแต่ละอาชีพ
4. ความชอบและความสามารถในการอาชีพขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่บุคคลอาศัยอยู่และอัตมโนทัศน์ (Self – Concept) จะเปลี่ยนไปตามกาลเวลาและประสบการณ์ดังนั้นการเลือกและการตัดสินใจในอาชีพจึงเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน
5. กระบวนการเลือกอาชีพนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคลกระบวนการพัฒนาการด้านอาชีพได้แก่ช่วงเวลาของการพัฒนาความรู้สึนึกคิดที่มีต่อตนเองการพัฒนาความสามารถและความสนใจ (Growth Stage) ช่วงเวลาของการสำรวจตนเองและสำรวจอาชีพ(Exploration Stage) ช่วงเวลาที่บุคคลเริ่มประกอบอาชีพถาวร (Establishment Stage) ช่วงเวลาที่บุคคลมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ (Maintenance Stage) และระยะที่ประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพของบุคคลเสื่อมลง (Decline Stage)
6. แบบฉบับอาชีพ (Career Pattern) ขึ้นอยู่กับระดับสังคมเศรษฐกิจสติปัญญาบุคลิกภาพและโอกาสที่บุคคลได้รับ
7. การพัฒนาอาชีพควรได้รับการแนะแนวทางโดยช่วยให้เกิดวุฒิภาวะทางความสามารถและความสนใจรวมทั้งช่วยให้ได้ทดลองฝึกงานตามโอกาสอันควรและได้มีโอกาสพัฒนาอัตมโนทัศน์ด้วย
8. กระบวนการพัฒนาอาชีพเป็นผลจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมการพัฒนาอัตมโนทัศน์ทำให้บุคคลรู้จักตนเองในเรื่องความสนใจความถนัดความสามารถอันจะทำให้รู้จักประเมินประสานกันระหว่างความสามารถของตนเองกับโอกาสที่จะเป็นไปได้จริง
9. การพัฒนาอาชีพเป็นการประนีประนอมระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมทางสังคมระหว่างอัตมโนทัศน์และความเป็นจริงซึ่งอาจเรียนรู้จากการแสดงบทบาทไม่ว่าจะเป็นบทบาทตามความเพ้อฝันหรือในกิจกรรมที่เป็นจริงเช่นในโรงเรียนชุมชนงานชั่วคราวหรืองานประจำ
10. ความพอใจในอาชีพและความพอใจในชีวิตขึ้นอยู่กับการศึกษาที่ความสนใจบุคลิกภาพและคุณค่าของบุคคลนั้นเหมาะสมกับงานบุคคลจะพึงพอใจในงานถ้างานนั้นไปกันได้กับวิถีชีวิตความสามารถและการได้แสดงบทบาทตามที่บุคคลนั้นต้องการอิทธิพลอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อทฤษฎีของซูเปอร์ก็คือข้อเขียนของชาร์ลอตท์บาวเลอร์ในเรื่องของจิตวิทยาพัฒนาการเขาเสนอว่าชีวิตบุคคลสามารถแบ่งออกได้เป็นระยะที่เด่นชัดได้ดังนี้

1.ระยะการเจริญเติบโต (Growth Stage) เริ่มตั้งแต่เกิดจนกระทั่งอายุ14 ปีลักษณะทั่วไปได้แก่การพัฒนาอัตมโนทัศน์ด้วยการเลียนแบบจากบุคคลสำคัญในครอบครัวและในโรงเรียน

ความต้องการและความเพื่องานมีความสำคัญในระยะแรกของช่วงนี้ต่อมาความสนใจและความสามารถมีความสำคัญมากกว่าเนื่องจากการมีส่วนร่วมในงานและมีการทดสอบความจริงช่วงนี้แบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อยๆดังนี้

1.1 ระยะที่เด็กยังไม่มี ความสนใจในอาชีพ (Prevocational Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงแรกเกิดถึง 3 ปีเด็กจะมีการพัฒนาทางด้านร่างกายอย่างรวดเร็ว

1.2 ระยะจินตนาการด้านอาชีพ (Fantasy Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 4 ถึง 10 ปีเด็กจะมีจินตนาการด้านอาชีพตามความเพื่องานของตนเอง

1.3 ระยะสนใจในอาชีพ (Interest Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 11 ถึง 12 ปีเด็กจะมีความสนใจในอาชีพมากขึ้นความสนใจนี้ขึ้นอยู่กับความชอบความชอบเป็นหลักในการตัดสินใจเลือกเป้าหมายและกิจกรรม

1.4 ระยะพิจารณาความสามารถ (Capacity Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 13 ถึง 14 ปี เด็กจะให้ความสำคัญต่อความสามารถของตนเองเป็นพื้นฐานในการพิจารณาเกี่ยวกับอาชีพ

2. ระยะการสำรวจ (Exploration Stage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 15 ถึง 24 ปีในระยะนี้บุคคลจะสำรวจตนเองและสำรวจอาชีพเพื่อแสวงหาข้อมูลและประสบการณ์ซึ่งได้จากกิจกรรมในโรงเรียนการทำงานพิเศษระยะการสำรวจแบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อยๆดังนี้

2.1 ระยะทดลองเลือกอาชีพ (Tentative Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 15 ถึง 17 ปีเป็นระยะที่บุคคลพิจารณาและทดลองเลือกอาชีพโดยอาศัยเหตุผลหลายประการเช่นความต้องการความสนใจความสามารถแต่ยังไม่ได้ตัดสินใจเลือกอาชีพที่แน่นอน

2.2 ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของพัฒนาการด้านอาชีพ (Transition Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 18 ถึง 21 ปีเป็นระยะที่บุคคลพิจารณาเลือกอาชีพจากปัจจัยต่างๆที่เป็นจริงเช่นโอกาสที่จะได้รับการศึกษาโอกาสที่จะได้ประกอบอาชีพนั้นๆในระยะนี้บุคคลเริ่มฝึกหัดหรือศึกษาเฉพาะด้าน

2.3 ระยะทดลองปฏิบัติงาน (Trial Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 22 ถึง 24 ปีเป็นระยะที่บุคคลเริ่มทดลองปฏิบัติงานเริ่มทำงาน

3. ระยะเริ่มต้นประกอบอาชีพ (Establishment Stage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 25 ถึง 44 ปีบุคคลเริ่มทำงานที่ถาวรเมื่อได้พบกับงานที่เหมาะสมแต่ยังไม่พบกับงานที่เหมาะสมหรืองานที่พอใจก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงในระยะต้นๆระยะทดลองปฏิบัติงานแบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อยๆ 2 ขั้นตอนคือ

3.1 ระยะทดลองปฏิบัติงาน (Trial Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 25 ถึง 30 ปีเป็นระยะที่บุคคลได้ตัดสินใจประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วแต่ถ้าอาชีพยังไม่มี ความเหมาะสมหรือไม่พอใจก็อาจมีการเปลี่ยนอาชีพใหม่ได้ อาจมีการเปลี่ยนงานหนึ่งหรือสองครั้งก่อนที่จะได้งานที่เหมาะสม

3.2 ระยะประกอบอาชีพถาวร (Stabilization Stage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 31 ถึง 44 ปีเป็นระยะที่บุคคลได้พบอาชีพที่เหมาะสมบุคคลจะมีความมั่นคงในอาชีพเพื่อสร้างหลักฐานให้ตนเอง

4. ระยะรักษาความมั่นคงในอาชีพ (Maintenance Stage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 45 ถึง 65 ปี เป็นช่วงที่ชีวิตมีความมั่นคงและแสวงหาความก้าวหน้าในการทำงานเป็นช่วงต่อเนื่องของการสร้างหลักฐาน

5. ระยะเสื่อมถอย (Decline Stage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไปประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพของบุคคลลดลงอันเนื่องมาจากความชราาร่างกายและสมองเสื่อมคุณภาพลง

2.3 ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของทิดแมนและโอฮารา(Tiedeman and O, Hara ,s Theory of Career Development)David V. Tiedeman and Robert P. O ,Hara ได้สร้างทฤษฎีการพัฒนาอาชีพขึ้นโดยอาศัยทฤษฎีการพัฒนาบุคลิกภาพของอีริกสัน (Erikson ,s Theory of Personality Development) เป็นพื้นฐานนอกจากนี้ทิดแมนและโอฮารายังได้แนวความคิดจากกินซ์เบิร์กและซูเปอร์มาสร้างทฤษฎีจึงทำให้ทฤษฎีของเขาเป็นทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพที่เน้นทั้งด้านการตัดสินใจเลือกอาชีพและการปรับตัวในอาชีพของบุคคลทิดแมนและโอฮาราเห็นว่าพัฒนาการด้านอาชีพเป็นกระบวนการที่ต้องสร้างเอกลักษณ์ด้านอาชีพเมื่อบุคคลต้องเผชิญกับงานเขาได้อธิบายว่าประสบการณ์ใหม่ๆทำให้บุคคลสร้างเอกลักษณ์ด้านอาชีพขึ้นการสร้างเอกลักษณ์ด้านอาชีพดังกล่าวเป็นการสร้างเอกลักษณ์ในการทำงานของตนเองเพื่อให้ตนเองสามารถอยู่ในสังคมได้การสร้างเอกลักษณ์ของตนเองเป็นปรากฏการณ์ทางด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยาพัฒนาการด้านอาชีพที่เน้นการตัดสินใจเลือกอาชีพและการปรับตัวในอาชีพประกอบด้วยขั้นต่างๆหลายขั้นซึ่งบางครั้งอาจจะเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่าตลอดชีวิตของบุคคลเมื่อบุคคลต้องเปลี่ยนงานใหม่อยู่เสมอ

ทฤษฎีของทิดแมนและโอฮาราแบ่งออกเป็นระยะใหญ่ๆได้ 2 ระยะคือ

1. ระยะเตรียมเลือกอาชีพ (Period of Anticipation or Preoccupation) ในระยะนี้แบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อยๆได้ 4 ขั้นคือ

1.1 ขั้นสำรวจ (Exploration Stage) ในขั้นนี้บุคคลจะทำการสำรวจข้อมูลต่างๆและประเมินตนเองในด้านความสนใจความสามารถความถนัดประสบการณ์ลักษณะสาขาวิชาและลักษณะอาชีพต่างๆตลอดจนการประเมินความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ

1.2 ขั้นการก่อตัวของความคิด (Crystallization Stage) ในขั้นนี้บุคคลจะนำเอาข้อมูลในขั้นสำรวจมาพิจารณารวมกับค่านิยมและเป้าหมายในชีวิตของตนเองประเภทของอาชีพและทางเลือกอื่นๆความคิดจะเริ่มชัดเจนขึ้น

1.3 ขั้นการทดลองเลือกอาชีพ (Choice Stage) ในขั้นนี้บุคคลจะทดลองตัดสินใจเลือกอาชีพการตัดสินใจเลือกอาชีพครั้งนี้จะเป็นการตัดสินใจชั่วคราวหรือถาวรนั้นขึ้นอยู่กับข้อมูลที่บุคคลได้ทราบในขั้นการสำรวจและขั้นการก่อตัวของความคิด

1.4 ขั้นการพิจารณารายละเอียด (Clarification Stage) ในขั้นนี้บุคคลจะหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อขจัดความสงสัยและเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดและชัดเจนเพียงพอเพื่อการตัดสินใจเลือกอาชีพที่แน่นอน

2. ระยะการประกอบอาชีพและการปรับตัว(Period of Implementation and Adjustment) ในระยะนี้บุคคลพร้อมและเริ่มประกอบอาชีพที่ได้เลือกสรรมาแล้วระยะการประกอบอาชีพและการปรับตัวแบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อยๆได้ 3 ขั้นคือ

2.1 ขั้นเข้าสู่การศึกษาหรืออาชีพ (Induction Stage) ในขั้นนี้บุคคลจะเข้าศึกษาในสาขาวิชาชีพเพื่อเตรียมตัวประกอบอาชีพหรือเริ่มประกอบอาชีพที่ได้เลือกไว้แล้วโดยทั่วไปบุคคลจะยอมรับและปรับตัวเองเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่

2.2 ขั้นการปรับปรุง (Reformation Stage) ในขั้นนี้บุคคลจะได้รับการยอมรับในสภาพแวดล้อมทางการศึกษาหรืออาชีพที่ได้เลือกแล้วบุคคลจะพยายามประนีประนอมกันระหว่างเป้าหมายของตนเองกับของคนกลุ่มใหญ่และในที่สุดเขาก็จะคล้อยตามกลุ่ม

2.3 ขั้นความมั่นคง (Integration Stage) ในขั้นนี้บุคคลมีความมั่นคงและมีความสำเร็จในการศึกษาหรือการประกอบอาชีพและเห็นว่าอาชีพนั้นเหมาะสมกับตนเองเมื่อบุคคลเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจกับอาชีพที่เขาเลือกเขาอาจจะเริ่มกระบวนการเลือกอาชีพใหม่อีกโดยใช้ข้อมูลจากกระบวนการเลือกครั้งแรกเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพครั้งต่อไป

จากการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพจะเห็นได้ว่าพัฒนาการด้านอาชีพจะเริ่มขึ้นเมื่อบุคคลเริ่มตระหนักว่าอาชีพนั้นๆจะสามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้ซึ่งพัฒนาการด้านอาชีพที่เน้นการตัดสินใจเลือกอาชีพและการปรับตัวในอาชีพประกอบด้วยขั้นต่างๆหลายขั้นซึ่งบางครั้งอาจจะเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่าตลอดชีวิตของบุคคลเมื่อบุคคลต้องเปลี่ยนงานใหม่

3. การวัดทักษะด้านอาชีพและการดำรงชีพ

ทักษะด้านอาชีพ ในงานวิจัยนี้จะเริ่มต้นจากการวัดความสนใจด้านอาชีพก่อน ซึ่งความสนใจ (Interest) เป็นตัวแปรทางจิตวิทยาตัวหนึ่งที่มีความสำคัญต่อบุคคลซึ่งมีผลต่อการปรับตัวทางการศึกษาและอาชีพความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตลอดจนการกระทำอื่นในชีวิตประจำวันความสนใจเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการรับรู้สิ่งเร้าและเอาใจใส่ต่อสิ่งเร้านั้นอย่างต่อเนื่องเกิดการตอบสนองอย่างเต็มใจและเกิดความพึงพอใจ ดังนั้นการเร้าให้จิตใจตอบสนองจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความสนใจและความสนใจจะมีมากหรือน้อยคงอยู่นานเพียงใดขึ้นอยู่กับสภาวะของจิตใจหรือความรู้สึกนอกจากนี้ความสนใจยังเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการกระทำสิ่งต่างๆทั้งในด้านการเรียนหรือการทำงานความสนใจเป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแต่การที่จะระบุลงไปว่าบุคคลหนึ่งๆมีความสนใจในสิ่งใดนั้นต้องพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบเสียก่อน การวัดทักษะด้านอาชีพในงานวิจัยนี้จะเริ่มต้นจากการวัดความสนใจในอาชีพ ได้แก่ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากกว่าสิ่งอื่นๆซึ่งจะกระตุ้นให้บุคคลทำกิจกรรมหรือแสวงหาความรู้ในสิ่งใดๆที่เขาชอบหรือพอใจอย่างตั้งใจและพากเพียรที่จะกระทำกิจกรรมนั้นอยู่เรื่อยๆซึ่งความสนใจอาจมีได้ชั่วคราวหรือคงอยู่ถาวรก็ได้ขึ้นอยู่กับความอยากรู้อยากเห็นและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

วิธีการวัดความสนใจด้านอาชีพ 4 ประการดังนี้

1. สังเกตความเป็นไปของแต่ละบุคคล
2. พิจารณาความสนใจต่างๆที่แต่ละบุคคลแสดงออกมา
3. ศึกษากิจกรรมต่างๆที่บุคคลนั้นกระทำ
4. ใช้แบบสำรวจความสนใจ (Interest Inventory) วัดโดยตรง

แบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพ

ลักษณะ สรวิวัฒน์ (2548 : 255) กล่าวถึงความมุ่งหมายของทดสอบหรือการสำรวจความสนใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อช่วยในการค้นหาความสนใจที่ไม่ปรากฏในบุคคลนั้นๆหรือค้นหาความสนใจที่บุคคลนั้นไม่ทราบว่าตนมีอยู่
2. เพื่อช่วยให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสนใจในตัวบุคคลในด้านต่างๆด้วยความมั่นใจว่ามีจริงหรือไม่
3. เพื่อเป็นการช่วยกระตุ้นให้บุคคลได้พิจารณาถึงความรู้สึกของตนที่มีต่อกิจกรรมต่างๆ
4. เพื่อนำผลที่ได้จากการทดสอบความสนใจไปใช้เป็นข้อมูลในการให้คำปรึกษาแก่บุคคลต่างๆต่อไป
5. เพื่อเป็นการส่งเสริมความสนใจเกี่ยวกับอาชีพและเป็นการแนะแนวทางในการเลือกอาชีพ
6. เพื่อช่วยให้สามารถจัดโครงการกิจกรรมต่างๆได้เหมาะสมและตรงกับความสนใจของบุคคลนั้น
7. เพื่อค้นหาความแตกต่างระหว่างความสนใจกับความถนัดหรือความสามารถของบุคคล
8. เพื่อค้นหาความขัดแย้งซึ่งอาจเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแล้วระหว่างความสนใจต่างประเภทกัน
9. เพื่อค้นหาการปรับตัวทั้งด้านการศึกษาและอาชีพอันเนื่องมาจากความสนใจที่ไม่เหมาะสม
10. เพื่อค้นหาปัญหาเกี่ยวกับความสนใจของบุคคลว่ามีแนวโน้มเอียงที่จะเป็นความสนใจของเพศชายหรือเพศหญิงวุฒิภาวะของความสนใจหรือระดับอาชีพซึ่งมีได้เป็นตัวกำหนดความสนใจในอาชีพใดอาชีพหนึ่งโดยเฉพาะ

พนม ลีมอารีย์ (2548 : 141-142) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบสำรวจความสนใจไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้รู้ถึงความสนใจที่ไม่ปรากฏหรือบุคคลไม่ทราบว่าตนมีอยู่
2. ช่วยตรวจสอบความสนใจที่บุคคลคิดว่าตนมีอยู่ว่าจริงหรือไม่
3. ช่วยค้นหาความขัดแย้งซึ่งอาจเกิดขึ้นหรือซึ่งเกิดขึ้นแล้วระหว่างความสนใจที่บุคคลคิดว่าตนมีอยู่กับความสนใจที่วัดได้ด้วยวิธีการอื่นๆ
4. ช่วยค้นหาความแตกต่างระหว่างความสนใจกับความถนัดหรือความสามารถของบุคคล
5. ช่วยค้นหาความขัดแย้งซึ่งอาจเกิดขึ้นหรือซึ่งเกิดขึ้นแล้วระหว่างความสนใจต่างๆชนิดในบุคคลแต่ละคน
6. ช่วยตรวจสอบรูปแบบความสนใจซึ่งยังมาปรากฏชัดเจนของบุคคล
7. ช่วยค้นหาปัญหาการปรับตัวในทางการศึกษาและในทางอาชีพอันเนื่องมาจากความสนใจที่ไม่เหมาะสม
8. ช่วยให้เราทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กอย่างรวดเร็วชัดเจนและค่อนข้างเชื่อถือได้ในเรื่องความสนใจ
9. ช่วยให้ครูเข้าใจเด็กในชั้นของตนได้ดีขึ้นและสามารถที่จะเข้าใจพฤติกรรมของเด็กได้ดีขึ้น

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพ

ลักษณะสรีรวิวัฒน์ (2548 : 258-260) กล่าวว่าข้อเท็จจริงที่สำคัญเกี่ยวกับความสนใจที่ควรทราบมีดังต่อไปนี้

1. อาชีพต่างๆมากมายที่เห็นอยู่ในปัจจุบันนี้นั้นอาจพิจารณาจัดให้สอดคล้องกับประเภทของความสนใจได้ประมาณ 10 ประเภทได้แก่กิจกรรมทางวิทยาศาสตร์กิจกรรมบริการสังคมหรือสวัสดิการสังคม กิจกรรมทางภาษาอักษรศาสตร์กิจกรรมทางจักรกลกิจกรรมทางเสมียนกิจกรรมทางด้านคำนวณกิจกรรมโน้มน้าวจิตใจกิจกรรมทางด้านศิลปะกิจกรรมทางดนตรีและกิจกรรมกลางแจ้ง

2. แบบฉบับความสนใจของคนเราอาจพัฒนาและพอจะตรวจสอบหรือสืบทราบได้เมื่อบุคคลมีอายุประมาณ 13 – 15 ปีถ้าบุคคลนั้นมีความเจริญงอกงามปกติตามวัยและมีความสามารถดีพอสมควร

3. บุคคลจะมีความสนใจที่ชัดเจนดีพอสมควรเมื่อมีอายุระหว่าง 16 – 25 ปีซึ่งหมายถึงความสนใจของบุคคลจะมีโอกาสเกิดประสบการณ์ที่เกี่ยวกับอาชีพอย่างกว้างขวาง

4. บุคคลบางคนแม้จะอายุ 20 – 22 ปีอาจยังไม่มี ความสนใจในสิ่งใดที่แน่นอนหรือบางคนอาจไม่เคยมีความสนใจในสิ่งที่แน่นอนเลยตลอดชีวิต

5. ความสนใจที่บุคคลได้อ้างถึงความสนใจที่วัดได้จากแบบทดสอบและความสนใจที่ตัวบุคคลแสดงออกอาจมีความเหลื่อมล้ำไม่เหมือนกันและไม่อาจใช้ความสนใจอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวเป็นเกณฑ์พิจารณาหรือทำนายความสนใจอีกอย่างหนึ่งได้สำหรับความแตกต่างในเรื่องความสนใจทั้ง 3 ประการนี้มักพบในบุคคลที่ไม่มีแบบฉบับความสนใจที่แน่นอน

6. ความสนใจมีความสัมพันธ์กับความถนัดไม่มากนักมีการพบว่าสหสัมพันธ์ระหว่างความสนใจและความถนัดมีค่าต่ำเช่นบุคคลที่มีความสนใจทางดนตรีอาจมีความถนัดทางดนตรีน้อยมากก็ได้

7. คะแนนความสนใจของนักเรียนไม่อาจใช้เป็นเครื่องทำนายความสัมฤทธิ์ทางการเรียนในโรงเรียนได้นักเรียนมีความสนใจในวิชาใดอาจจะชอบและพยายามศึกษาเล่าเรียนในวิชานั้นอย่างสม่ำเสมอซึ่งไม่ได้หมายถึงนักเรียนคนนั้นมีความสำเร็จหรือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชานั้นดีกว่าคนอื่นที่มีความสามารถพอกันแต่ไม่สนใจวิชานั้นมากนัก

8. แบบทดสอบความสนใจไม่สามารถทำนายความสำเร็จในงานอาชีพของบุคคลได้ยกเว้นอาชีพบางสาขาเช่นอาชีพพนักงานขายอย่างไรก็ตามบุคคลที่ได้คะแนนสูงในอาชีพใดมักจะทำอาชีพนั้นได้นานกว่าบุคคลที่ได้คะแนนต่ำในสาขาอาชีพที่ตนทำอยู่

9. คะแนนจากแบบทดสอบความสนใจอาจเป็นเครื่องทำนายในวงจำกัดว่าบุคคลจะมีความพึงพอใจจากการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งหรือจากการทำอาชีพใดอาชีพหนึ่งหรือไม่เพียงใด

10. บุคคลจำนวนไม่น้อยที่อาจมีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งหรืออาจมีความพึงพอใจในการทำงานชนิดใดก็ได้หรืออาจมีความพึงพอใจในการทำงานชนิดใดชนิดหนึ่งก็อาจเป็นไปได้เพราะบุคคลพวกนั้นมีความสามารถในด้านต่างๆมีพื้นฐานประสบการณ์และความสนใจทั่วไป

11. อาชีพเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้เกิดความพึงพอใจในงานที่ทำหากเป็นอาชีพที่เขาสนใจซึ่งทราบได้โดยการใช้แบบทดสอบความสนใจเช่นอาชีพเกี่ยวกับการสอนการประชาสัมพันธ์การทำข่าว เป็นต้นซึ่งคนที่มีอาชีพเหล่านี้ต้องมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมเฉพาะตัวจึงจะมีความสุขในการทำงานได้
12. ความสนใจเป็นเรื่องที่สามารถวัดได้ด้วยการสะท้อนให้เห็นความต้องการค่านิยมและแรงจูงใจของบุคคล
13. งานมากมายหลายประเภทที่อาจมีความสอดคล้องกับความสนใจเดียวกันหรือมีค่านิยมที่คล้ายคลึงกัน
14. บุคคลที่มีอาชีพต่างๆหรือที่กำลังทำการฝึกอาชีพอยู่จะเห็นคุณค่าของงานต่างด้านกันโดยบางด้านมีความสัมพันธ์กับความสนใจและบางด้านอาจมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของบุคคล
15. แบบทดสอบความสนใจมีโอกาที่จะให้ผลผิดพลาดได้ซึ่งอาจเกิดจากความสะเพร่าของผู้ตอบหรือผู้ทำการทดสอบก็ได้
16. การสร้างทฤษฎีความสนใจนั้นจะต้องนำเอาเรื่องแรงจูงใจและบุคลิกภาพของบุคคลมาพิจารณาประกอบกันด้วยเสมอ
17. การวัดความสนใจที่ดีที่สุดคือการวัดที่พยายามให้บุคคลเลือกกิจกรรมหลายๆอย่างซึ่งเขามีโอกาสพบเห็นได้มากกว่าที่จะให้แสดงความชอบในอาชีพเฉพาะอย่างโดยที่เขาไม่ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอาชีพเหล่านั้นมากนัก

รูปแบบ(Style) ของแบบวัดความสนใจในอาชีพ

เนื่องจากความสนใจเป็นแต่เพียงความรู้สึกทางด้านจิตใจ (Affective Domain) วิธีการวัดจึงใช้เครื่องมือไปกระตุ้นให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกออกมาแล้วแปลความหมายในรูปของคะแนนที่สามารถนับได้ (a census count) นักการศึกษาจึงพยายามสร้างมาตรการวัดในรูปแบบต่างๆกัน

4 กระบวนการเชิงจิตวิทยาการเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน

แนวคิดและทฤษฎีจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน

Bandura (1986,1995) ได้อธิบายการรับรู้ศักยภาพแห่งตน ว่าหมายถึงความเชื่อในความสามารถของบุคคลที่จะจัดระบบจัดการสิ่งต่างๆที่ต้องกระทำให้ได้ตามที่กำหนดไว้กล่าวโดยง่ายการรับรู้ความสามารถของตนเองคือสิ่งที่ตัวบุคคลเชื่อว่าตนเองสามารถทำสิ่งต่างๆได้สำเร็จโดยใช้ทักษะของตนตามแต่สถานการณ์ที่เกิด

Gecas (2003) กล่าวว่าคนเราจะประพฤติปฏิบัติตามความเชื่อเบื้องต้นของตนดังนั้นการรับรู้ความสามารถของตนเองจะทำหน้าที่เป็นอัสสัมบรุษพยากรณ์ (Self-fulfilling Prophecy) ตัวอย่างเช่น ลูกจ้างมีความสามารถสูงและมีประสบการณ์ในการเขียนกราฟสูงแต่ไม่มีความมั่นใจว่าเขาจะสามารถเขียนกราฟที่มีคุณภาพสูงเพื่อการประชุมครั้งสำคัญได้ส่วนลูกจ้างที่มีความสามารถในระดับทั่วไปและมีประสบการณ์เพียงเล็กน้อยในด้านการเขียนกราฟแต่มีความมั่นใจมากกว่าจะสามารถทำงานหนักเพื่อเขียนกราฟที่มี

คุณภาพสูงไว้ใช้ในการประชุมครั้งเดียวกันนี้ได้เนื่องจากลูกจ้างก็มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในด้านการเขียนกราฟที่ต่ำเขาจึงขาดแรงจูงใจที่จะเขียนสร้างผลงานไว้ใช้ในการประชุมจึงบอกผู้บังคับบัญชาของตนว่าไม่สามารถทำตามหน้าที่ให้สำเร็จได้แต่ลูกจ้างที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองทำให้มีแรงจูงใจที่สูงจะทำงานล่วงเวลาเพื่อเรียนรู้การเขียนกราฟคุณภาพสูงไว้นำเสนอระหว่างช่วงการประชุมแล้วได้รับการเลื่อนขั้น

Williams (2010) กล่าวว่าคนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับสูงจะคิดว่างานระดับยากเป็นเรื่องท้าทายมากกว่าจะเป็นเรื่องลำบากที่ต้องหลบหลีกจากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองคือการที่บุคคลมีความเชื่อว่าตนเองมีความสามารถที่จะกระทำกิจกรรมนั้นได้บรรลุผลที่กำหนดไว้

การรับรู้ศักยภาพแห่งตนเป็นแนวคิดหนึ่งที่มีรากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของ Bandura (1986) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ 3 ชนิดซึ่งเป็นตัวกำหนดซึ่งกันและกัน (Reciprocal Determinism) ได้แก่พฤติกรรม (Behavioral Factors) การรู้คิดปัจจัยส่วนบุคคล (Cognitive and Personal Factors) และสิ่งแวดล้อม (Environmental Factors) Wood and Bandura (1989) อธิบายว่าบางทีอาจจะมองได้ว่ามีปัจจัยหนึ่งที่เป็นตัวสำคัญหรือนำเหตุแต่มีหลายปัจจัยที่มีบทบาทต่อพฤติกรรมของมนุษย์นอกจากนี้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่างนั้นมีอำนาจไม่เท่ากันหรืออาจจะเกิดขึ้นไม่พร้อมกันทั้งหมดเช่นการทำงานของพนักงาน (Behavioral Factors) ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มพนักงานที่ถูกผลกระทบ (Cognitive Factors)

แหล่งที่มาของการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Source of Self-efficacy) Bandura, (1997) ได้สรุปแหล่งที่มาของการรับรู้ความสามารถของตนเองไว้ 4 ประเภท Bandura (1977, 1997) อธิบายถึงแหล่งข้อมูลเพื่อประเมินความสามารถของตนเองได้แก่ความสำเร็จในการทำหน้าที่ (Performance Accomplishments) ประสบการณ์จากผู้อื่น (Vicarious Experiences) การจูงใจทางคำพูด (Verbal Persuasion) และการกระตุ้นทางอารมณ์ (Emotional Arousal) องค์ประกอบเหล่านี้ช่วยให้บุคคลพิจารณาตัวเองว่ามีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในหน้าที่

ความสำเร็จในการทำหน้าที่ (Performance Accomplishments) คือประสบการณ์ด้านบวกด้านลบที่สามารถมีอิทธิพลต่อการทำหน้าที่หากคนๆ นั้นเคยทำหน้าที่ออกมาได้ดีในอดีตก็จะมีแนวโน้มว่าจะรู้ว่าตนมีความสามารถพอที่จะทำหน้าที่ในรูปแบบคล้ายๆ กันเช่นหากคนๆ นั้นสามารถทำหน้าที่ได้ดีตอนฝึกปฏิบัติการก็มีแนวโน้มว่าจะมีความมั่นใจและการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงในการฝึกปฏิบัติอื่นการรับรู้ความสามารถของตนเองก็จะสูงในส่วนงานนั้นและจากการที่มีการรู้ความสามารถของตนสูงก็จะมีแนวโน้มมากขึ้นว่าจะมีความพยายามมากยิ่งขึ้นในการทำหน้าที่ให้เกิดผลที่ดียิ่งขึ้นกว่าเดิมและหากผลเป็นตรงข้ามหากผู้นั้นไม่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การรู้ถึงความสามารถของตนก็มีแนวโน้มว่าจะลดลงได้อย่างไรก็ตามหากความผิดพลาดนี้ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในภายหลังก็อาจทำให้เพิ่มการรู้ในความสามารถของตนได้ในสถานการณ์ที่มองเห็นว่ามีความท้าทายที่จะประสบความสำเร็จได้ (Bandura, 1977) นอกจากนี้ Bandura (1997) ยังได้อธิบายถึงแหล่งที่มาของการรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มเติมว่าประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ

(Mastery Experience) ถือเป็นแหล่งข้อมูลที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีประสิทธิภาพที่สุดเนื่องจากเป็นประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จที่บุคคลได้รับโดยตรงประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จจากการกระทำนอกจากจะเพิ่มการรับรู้ความสามารถของตนเองให้เข้มแข็งขึ้นแล้วยังแผ่ขยายไปยังสถานการณ์อื่นๆได้มากกว่าแหล่งข้อมูลอื่นด้วยประสบการณ์จากความสำเร็จนี้หากได้รับบ่อยครั้งก็ยิ่งทำให้บุคคลรับรู้ว่าคุณมีความสามารถเพิ่มมากขึ้นไม่ทอดทิ้งถึงแม้ไม่ประสบความสำเร็จในบางครั้งโดยเฉพาะถ้าการไม่ประสบความสำเร็จนั้นแก้ไขได้ด้วยความพยายามบุคคลก็จะเพิ่มความพยายามมากขึ้น

ในทางตรงกันข้ามประสบการณ์ที่ล้มเหลวจะทำให้บุคคลรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำโดยเฉพาะความล้มเหลวที่เกิดขึ้นในระยะแรกๆและไม่ได้เกิดจากการขาดความพยายามหรือไม่ได้เกิดขึ้นเพราะขัดขวางจากสภาพการณ์ภายนอกการทำให้บุคคลฟื้นกลับมารับรู้ว่าคุณมีความสามารถจำเป็นต้องให้เขาได้มีประสบการณ์ในการเอาชนะอุปสรรคโดยผ่านการใช้ความพยายามเสียก่อนประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จจากการกระทำที่ทำให้บุคคลรับรู้ความสามารถตนเองมากขึ้นหรือน้อยลงขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้

การปฏิบัติงานภาวะทางกายที่กล่าวถึงนี้รวมถึงความอ่อนล้าเหนื่อยและความเจ็บปวดด้วย

การนำหลักการทางจิตวิทยามาประยุกต์เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ

Redmond (2010) ได้สรุปทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองและทฤษฎีปัญญาทางสังคมกับที่ทำงานว่าทฤษฎีนี้สามารถใช้ได้กับการทำงานในเกือบทุกสถานการณ์ไม่ว่าจะเป็นงานแบบไหนและลักษณะตัวบุคคลแบบไหนทฤษฎีเหล่านี้สามารถประยุกต์ใช้กับลักษณะผู้นำได้ทั้งแบบพื้นฐานและแบบเฉพาะสามารถใช้ได้นอกเหนือจากการทำงานอีกด้วยความเชื่อเรื่องการรับรู้ความสามารถของตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์หน้าที่เฉพาะหรือประสบการณ์ที่มีอยู่ก่อนหน้านี้ของบุคคลนั้น (Bandura, 1977) ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองชี้แนวทางว่าการส่งเสริมเพิ่มการรับรู้ความสามารถของตนเองให้แก่พนักงานจะช่วยเพิ่มแรงจูงใจและผลการทำงาน (Bandura, 1982) ทฤษฎีนี้มีประโยชน์อย่างสูงสุดในที่ทำงานเพราะสามารถพัฒนาความเชื่อด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองในตัวแทนพนักงานจากการเน้นแหล่งข้อมูลพื้นฐานทั้งสี่ (Bandura, 1977; Gist & Mitchell, 1992) การใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง (ผลการทำงานที่สำเร็จประสบการณ์จากผู้อื่นการจูงใจทางคำพูดและการกระตุ้นทางอารมณ์) สามารถพัฒนาความพยายามความอดทนการตั้งเป้าหมายและการทำงานในหน้าที่เฉพาะของพนักงานได้การประยุกต์ประสบการณ์จากผู้อื่นยังสามารถเป็นเงาสะท้อนประสบการณ์ที่ช่วยเหลือแก่ผู้ไม่มีประสบการณ์ซึ่งกำลังเรียนรู้งานนั้นอยู่การจูงใจทางคำพูดสามารถนำมาใช้แสดงการชื่นชมเมื่อทำงานได้ดีหรือการให้ผลตอบกลับเชิงบวกแก่งานเฉพาะได้การจูงใจทางคำพูดสามารถนำมาใช้ได้ทุกเมื่อและไม่ต้องใช้ความพยายามเพิ่มมากนักจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของ Bandura แหล่งข้อมูลสำคัญที่ทำให้เกิดแรงจูงใจเกิดในระหว่างการจัดเป้าหมายและการรับรู้ความสามารถของตนเองการจัดการอาจเริ่มตั้งเป้าหมายเล็กๆง่ายๆจนไปถึงระดับที่ใหญ่กว่ามีความยากกว่าเพื่อที่จะทำให้พนักงานพัฒนาความเชื่อในเรื่องความสามารถเมื่อทำหน้าที่แต่ละอย่างได้สำเร็จเช่นหากพนักงานใหม่คนหนึ่งถูกกำหนดให้

ทำงานที่มีความยากมากก็มีแนวโน้มว่าจะเกิดความกังวลในตัวเองความเครียดและกลัวในการทำงานที่ไม่คุ้นเคยแล้วก็ทำผลงานออกมาไม่สำเร็จแต่อย่างไรก็ตาม

หากว่าได้รับงานง่าย ๆ ก็จะสามารถพบกับความสำเร็จเบื้องต้นแล้วก็ได้รับงานที่ค่อย ๆ ยากขึ้นก็จะเกิดการสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองให้สูงขึ้นได้ตลอดช่วงการทำงาน (Bandura, 1982) หน้าที่เหล่านี้คือตัวอย่างของผลการทำงานซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่ใช้เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองจากคำกล่าวของ Bandura (1988) ความสามารถจะเกิดการพัฒนาได้ดีเลิศเมื่อมีการดำเนินการฝึกฝนโดยได้รับการแนะนำและมีประสบการณ์สำเร็จร่วม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษครั้งนี้ เป็นกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยจะดำเนินการร่วมกับโรงเรียนในจังหวัดภาคตะวันออก เครือข่ายผู้ปกครองในจังหวัดภาคตะวันออก ตลอดจนองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและนำเสนอวิธีการดำเนินการตามหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.1 แบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
 - 2.2 การสร้างหลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขอบเขตของการศึกษา เป็น 2 ระยะ

1. การพัฒนาแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
2. การสร้างหลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากรของการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตภาคตะวันออก 8 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว ระยอง จันทบุรี และตราด ที่มีอายุระหว่าง 13 – 15 ปี เป็นประชากรที่ไม่สามารถระบุจำนวนได้

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ได้แก่

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตภาคตะวันออก 8 จังหวัด ที่มีคุณสมบัติข้างต้น ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนจำนวนจังหวัดละ 300 คน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนขนาดใหญ่เป็นหน่วยในการสุ่ม ได้โรงเรียนขนาดใหญ่ในแต่ละจังหวัด 8 จังหวัด จังหวัดละ 2 โรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้นักเรียนที่มีอายุ 13 – 15 ปี เป็นหน่วยในการสุ่มโดยสุ่มจากโรงเรียนในขั้นตอนที่ 1 ได้นักเรียนจากโรงเรียนขนาดใหญ่ในขั้นตอนที่ 2 โรงเรียนละ 150 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 2,400 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการพัฒนาเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในระยะที่ 1 โดย

1) ผู้วิจัยประสานงานให้โรงเรียนคัดเลือกครูแนะแนว หรือ ครูที่ปรึกษาในโรงเรียน ที่จะปฏิบัติหน้าที่ประสานงาน ในการนำนักเรียนเข้าร่วมอบรมและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพตามหลักสูตร ฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จำนวน 5 โรงเรียน โรงเรียนละ 20 คน รวม 100 คน

2) ผู้วิจัยพิจารณาคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ใน 4 มิติ คือ มิติการประเมินจากแบบประเมิน (Questionnaire assessment) มิติการรายงานตนเอง (Self-report) มิติการรายงานโดยครู (Teacher Report) และ มิติการรายงานโดยผู้ปกครอง (Parent Report) เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และ คะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 เมื่อนำคะแนนของนักเรียนที่ครูในแต่ละจังหวัดนำมาจัดเรียง การประเมินก่อนและหลังการใช้หลักสูตร ฯ ในแต่ละมิตินี้

2.1) ประเมินนักเรียนเพื่อเข้ากลุ่มในการทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ลงบันทึกข้อมูลเป็นรายบุคคล และ เก็บไว้

2.2) ให้นักเรียนประเมินตนเอง ด้วยแบบประเมินตนเองที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2.3) ให้ครูที่ปรึกษาประเมินนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือก และ ให้ผู้ปกครองประเมินนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือก ตามแบบรายงานเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

3. ผู้วิจัยสัมภาษณ์เพื่อสอบถามความสนใจในการเข้าร่วมทดลอง ซึ่งนักเรียนสมัครใจเข้าร่วมทดลองทุกคน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2.2 การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

2.1 แบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสารตำรา และงานวิจัย ทั้งในและต่างประเทศ

2.1.2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นเบื้องต้นของนักเรียนเกี่ยวกับทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ฯ โดยการสัมภาษณ์นักเรียน จำนวน 20 คน

2.1.3 สํารวจบริบทต่างๆ ที่ส่งผลตํอทักษะอาชีพและการดํารงชีพในศตวรรษที่ 21 โดยผูวจัย ศึกษาบริบททางการศึกษา อาชีพ ภูมิหลังครอบครัว สิ่งแวดลอม ตลอดจนตัวแปรอื่นๆ ที่ส่งผลตํอทักษะ อาชีพและการดํารงชีพ โดยการสัมภาษณ์แบบกลุม (Focus group Interview) กับประชาชน นักเรียน เยาวชน นักวิชาการ หรือผูเกี่ยวขอม โดยการประสานงานกับสํานักงานเขตพื้นที่และโรงเรียน โดยกําหนด กลุมเป้าหมายละ 10 – 15 คน ในแตละจังหวัด

2.1.4 สรุปลและสังเคราะห์ทักษะอาชีพและการดํารงชีพในศตวรรษที่ 21 สําหรับการเลือก อาชีพที่เหมาะสมตํอการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากผลการสนทนากลุมและสัมภาษณ์ สรางขอคํถาม เกี่ยวกับการทักษะอาชีพและการดํารงชีพ ๓

2.1.5 เขียนนิยามคํศัพท์เฉพาะ และองค์ประกอบของทักษะอาชีพและการดํารงชีพที่ได้จาก เอกสารดํารง และงานวิจัยที่เกี่ยวขอม รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ สนทนากลุม

2.1.6 สรางขอคํถามแบบวัดทักษะอาชีพและการดํารงชีพ ๓ จำนวน 90 ขอ ซึ่งเป็นแบบวัด แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ คือ จริงที่สุด ส่วน ใหญ่จริง จริงพอประมาณ จริงเพียงเล็กน้อย และไม่จริงเลย

2.1.7 นําแบบวัดทักษะอาชีพและการดํารงชีพ ฉบับที่สรางเสร็จ จำนวน 90 ขอ ให้ ผูทรงคุณวุฒิ (ภาคผนวก ง) จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้ภาษา และความ สอดคล้องระหว่างขอคํถามกับนิยามคํศัพท์ในแต่ละด้านเป็นรายขอ และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบวัดที่สรางขึ้น โดยผูวจัยกําหนดระดับความคิดเห็นของผูทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- + 1 เมื่อแนใจว่าขอคํถามนั้นเป็นตัวบ่งชี้ถึงการมีทักษะอาชีพและการดํารงชีพ
- 0 เมื่อไม่แนใจว่าขอคํถามนั้นเป็นตัวบ่งชี้ถึงการมีทักษะอาชีพและการดํารงชีพ
- 1 เมื่อแนใจว่าขอคํถามนั้นไม่เป็นตัวบ่งชี้ถึงการมีทักษะอาชีพและการดํารงชีพ

2.1.8 ผูวจัยนําคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผูทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) ระหว่างขอคํถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60 – 1.00 จากนั้นผูวจัยได้ทำการปรับปรุงขอคํถามตามคําแนะนําของผูทรงคุณวุฒิ

2.1.9 นําแบบวัดทักษะอาชีพและการดํารงชีพ ๓ ของนักเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 90 ขอ ไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักเรียน ซึ่งเป็นกลุมที่ไม่ได้ใช้ในการศึกษาจริงที่มีความใกล้เคียงกับกลุม ตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 40 คน

2.1.10 นําข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของขอคํถามเป็นราย ขอโดยการวิเคราะห์ค่าระหว่างขอกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) และค่าความเชื่อมั่นความ สอดคล้องภายในโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

2.1.11 ค่าอำนาจจำแนกรายขอ โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ผูวจัยคัดเลือกเฉพาะขอคํถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 จำนวน 90 ขอ

2.1.12 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะชีวิตทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.84 ซึ่งแสดงว่าแบบวัดมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง

2.1.13 ตัวอย่างแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ฯ

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	ด้านภาษา					
○	ฉันมีทักษะการเขียนดีกว่าเพื่อนในระดับเดียวกัน					
○○	ฉันชอบแต่งเรียงความหรือเขียนเรื่องสั้น					
○○○	ฉันจำชื่อคน สถานที่ วันเวลา หรือชื่อเฉพาะได้					
	ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์					
○	ฉันชอบตั้งคำถามเพื่อหาเหตุ “เพราะอะไร” “ทำไม”					
○○	ฉันสนุกกับการคิดคำนวณตัวเลข					
○○○	ฉันชอบหาคำตอบและแก้ไขปัญหาโจทย์คณิตศาสตร์					
	ด้านมิติสัมพันธ์					
○	ฉันมักกะขนาด คิดคำนวณบริเวณหรือพื้นที่ต่างๆ เวลาไปตามสถานที่ต่างๆ					
○○	ฉันสามารถกระยะความลึก ตื้น ของสิ่งต่างๆ ได้ใกล้เคียงความเป็นจริง					
○○○	ฉันมองภาพ ๓ มิติ หรือ ๔ มิติ และทำความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว					
	ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว					
○	ฉันมีการทรงตัวที่ดี					
○○	ฉันเป็นคนกระฉับกระเฉง เคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างคล่องแคล่ว					
○○○	ฉันชอบเล่นกีฬาประเภทต่างๆ					
	ด้านดนตรี					
○	ฉันชอบเข้ากลุ่มสังคมเพื่อพบปะพูดคุย					
○○	ฉันเป็นที่ยอมรับของกลุ่มทุกกลุ่มที่ได้เข้าไปปฏิสัมพันธ์ด้วย					
○○○	ฉันสามารถปรับตัวกับเพื่อนใหม่ หรือคนที่เพิ่งรู้จักได้อย่างรวดเร็ว					
	ด้านมนุษยสัมพันธ์					
○	ฉันรักสันโดษ มีความสุขกับการอยู่ตามลำพัง					
○○	ฉันรู้ว่าตนเองมีจุดเด่น จุดอ่อนด้านใด					
○○○	ฉันมีเวลาสำหรับการทบทวนตนเอง เพื่อสำรวจ วิเคราะห์ในสิ่งผ่านไป					
	ด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง					
○	ฉันรักสัตว์ ชอบเลี้ยง ดูแลสัตว์					
○○	ฉันชอบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือ การเข้าชมพิพิธภัณฑ์					
○○○	ฉันชอบเรียนรู้สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ					
	ด้านธรรมชาติ					
○	ฉันชอบแสวงหาความหมายชีวิต					
○○	ฉันคิดตั้งคำถามว่า เพราะเหตุใด คนเราจึงเกิดมา					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
๐๐๐	ฉันชอบคุยถกกันเรื่องของการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคมโลกที่เป็นอยู่					
	ด้านการดำรงชีพการดำรงอยู่ของชีวิต					
๐	ฉันชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับปรัชญา ศาสนา					
๐๐	ฉันมักตั้งคำถามเกี่ยวกับการใช้ชีวิตให้ตนเองหรือคนรอบข้างได้คิด					
๐๐๐	ฉันมีความคิดลุ่มลึก และการให้ความหมายของการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน					

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ฯ มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ทักษะอาชีพและการดำรงชีพ สูงมาก

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ทักษะอาชีพและการดำรงชีพ สูง

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ต่ำมาก

2.1.14 นำแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ฯ ไปให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 2,400 คน
ตอบ และนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2.2 การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษ
ที่ 21

การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้
ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของทฤษฎี หลักการ แนวคิด และเทคนิคต่าง ๆ
กระบวนการทางจิตวิทยาที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ฯ โดยมีลำดับขั้น
ต่อไปนี้

2.2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิดทฤษฎีทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับ
แนวคิด หลักการของการพัฒนาทักษะและการดำรงชีพ

2.2.2 ผู้วิจัยพิจารณาเลือกแนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคทางจิตวิทยา มาประยุกต์ใช้กับนักเรียน

2.2.3 ดำเนินการจัดทำหลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการ
เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคการเลือกอาชีพ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ
ทางด้านจิตวิทยา โดยลักษณะของหลักสูตร มีดังนี้

- 1) เป็นหลักสูตรที่มุ่งนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสม
ต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเกี่ยวข้องกับทักษะอาชีพ จำนวน 9 ด้าน

- 2) เป็นหลักสูตรที่ดำเนินการโดยใช้กิจกรรมฐานการเรียนรู้และการอบรม จำนวน 9 ครั้ง และดำเนินการครั้งละ 45 – 60 นาที

รายละเอียดของหลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังแสดงในภาคผนวก ข

2.2.4 ผู้วิจัยนำหลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สร้างขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (ภาคผนวก ง) จำนวน 3 คน เป็นผู้ตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหา สอดคล้องในด้านเนื้อหา แนวคิด ทฤษฎี เทคนิค วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และการประเมินผล ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 จากนั้น ผู้วิจัยนำหลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ได้รับการตรวจสอบแล้วไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2.5 ผู้วิจัยนำหลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข ไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มที่ใช้ในการทดลองจริงและมีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับลำดับขั้นตอน ระยะเวลา เนื้อหาต่าง ๆ ของหลักสูตร ฯ ตลอดจนเพื่อหาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างการทดลอง และปรับแก้ก่อนนำไปใช้จริง

2.2.6 นำหลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มาปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 100 คน โดยมีกิจกรรมฐานและการอบรม 9 ครั้ง ครั้งละ 45 – 60 นาที

2.2.7 ภายหลังเสร็จสิ้นจากการเข้าร่วมทดลอง ผู้วิจัยนำแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลหลังการทดลอง

2.2.8 นำผลที่ได้จากแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ทั้งก่อนการทดลอง หลังการทดลอง มาวิเคราะห์และสรุปผล

3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาบริบทของพื้นที่ ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับทักษะอาชีพและการดำรงชีพ (Career and Living Skill) สำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน ในภาคตะวันออกเฉียง

การศึกษาในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะดำเนินการดังนี้

1) สัมภาษณ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อทักษะอาชีพและการดำรงชีพในศตวรรษที่ 21 โดยผู้วิจัยศึกษาบริบททางการศึกษา อาชีพ ภูมิหลังครอบครัว สิ่งแวดล้อม ตลอดจนตัวแปรอื่นๆ ที่ส่งผลต่อทักษะอาชีพและการดำรงชีพ โดยการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus group interview) กับประชาชน นักเรียน เยาวชน นักวิชาการ หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยการประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่ และ โรงเรียน เพื่อระบุกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนที่เป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวน 10-15 คน ในแต่ละจังหวัด

2) สรุปและสังเคราะห์ ทักษะอาชีพและการดำรงชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากผลการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์

3) นำแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 90 ข้อ ไปเก็บข้อมูลกับตัวอย่างที่เป็นนักเรียนใน 8 จังหวัด ภาคตะวันออก

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อพัฒนาแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในภาคตะวันออก

การศึกษาในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยนำผลที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 ที่เป็นข้อมูลบริบทที่เหมาะสมกับทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในภาคตะวันออก มาประกอบในการพัฒนาเครื่องมือ โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีของการดเนอร์ ทฤษฎีการเลือกอาชีพ ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ ทฤษฎีทักษะอาชีพและการดำรงชีพในศตวรรษที่ 21 เพื่อสร้างเป็นข้อคำถาม
2. ร่าง แบบประเมินทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยพัฒนาจากกรอบแนวคิดทฤษฎี ในการบูรณาการร่วมกับบริบทที่ได้จากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์
3. นำแบบประเมินที่ได้พัฒนาขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ
4. นำไปผ่านกระบวนการหาคุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84
5. นำแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนา เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดภาคตะวันออก ทั้ง 8 จังหวัด โดยประสานความเข้าใจในการเก็บกลุ่มตัวอย่าง และ สร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานกับสำนักงานเขตพื้นที่ โรงเรียนที่ได้รับการคัดเข้าร่วมโครงการฯ โดยให้ครูที่ปรึกษาเป็นผู้ประสานการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- 1) นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 มาสังเคราะห์ลักษณะของนักเรียนในภาคตะวันออก ว่ามีการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพเป็นอย่างไร ด้านใดมาก หรือ ด้านใดน้อย
- 2) ร่าง หลักสูตรพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ตามแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาพัฒนา ศักยภาพแห่งตน ทฤษฎีการเลือกอาชีพ ทฤษฎีพัฒนาการอาชีพ การค้นหาความถนัดของตนเอง โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้มาจากขั้นตอนที่ 2
- 3) วิพากษ์หลักสูตร โดยการจัดสัมมนานักวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับฟังความคิดเห็น และตรวจสอบความสอดคล้องและความเป็นไปได้ของหลักสูตร

4) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อคัดเลือกโรงเรียนในจังหวัดภาคตะวันออก ที่มีความพร้อม และสมัครใจเข้าร่วมวิจัย

5) ผู้วิจัยประสานงานให้โรงเรียน คัดเลือกครูแนะแนว หรือ ครูที่ปรึกษาในโรงเรียน ที่จะปฏิบัติหน้าที่ประสานงาน ในการนำนักเรียนเข้าร่วมอบรมและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ตามหลักสูตรฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จำนวน 5 โรงเรียน โรงเรียนละ 20 คน รวม 100 คน

6) ผู้วิจัยทดลองใช้หลักสูตรฯ กับเด็กนักเรียนในจังหวัดที่คัดเลือก จำนวน 100 คน โดย

การทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้การวิจัยแบบ One Group Pretest – Posttest Design (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ .2538:249)

แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
E	T_1	X	T_2

ความหมายของสัญลักษณ์

E แทน กลุ่มทดลอง

T_1 แทน การทดสอบก่อนทดลองของกลุ่มตัวอย่าง

X แทน การให้คำปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีโครงสร้าง

T_2 แทน การทดสอบหลังทดลองของกลุ่มทดลอง

แบบแผนการทดลองดังกล่าวข้างต้นเป็นแบบแผนที่มีการวัดหรือการทดสอบเพียง 2 ครั้งได้แก่การวัดก่อนการทดลอง และการวัดหลังการทดลอง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนแบบแผนการทดลองโดยได้ดำเนินการวัดหรือการทดสอบภายหลังการดำเนินการทดลองครั้งที่ 4 เสร็จสิ้นลง จัดเป็นการวัดระหว่างการทดลอง

แบบการทดลองดังกล่าวจัดเป็นแบบแผนที่ออกแบบให้มีการวัดซ้ำ (Repeated Measures Design) โดยมีการวัดทั้งหมด 3 ครั้งได้แก่ การวัดก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลอง และภายหลังการทดลอง

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ระยะก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพฯ เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวนทั้งสิ้น 100 คน แล้วสัมภาษณ์เพื่อสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมกลุ่มฝึกอบรม ดังนั้นผู้วิจัยถือว่าคะแนนที่ได้จากการวัดดังกล่าวเป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ระยะการทดลอง

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 100 คน โดยใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นระยะเวลา 9 ครั้ง

ระยะเวลาและรายละเอียดในการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ครั้งที่	เวลา	เรื่อง
1	45 – 60 นาที	ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านภาษา
2	45 – 60 นาที	ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์
3	45 – 60 นาที	ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านมิติสัมพันธ์
4	45 – 60 นาที	ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว
5	45 – 60 นาที	ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านดนตรี
6	45 – 60 นาที	ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านมนุษยสัมพันธ์
7	45 – 60 นาที	ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง
8	45 – 60 นาที	ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านธรรมชาติ
9	45 – 60 นาที	ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านการดำรงอยู่ของชีวิต

รายละเอียดหลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แสดงในภาคผนวก ข

3. ระยะหลังการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ภายหลังการเข้าร่วมทดลองครบทั้ง 9 ครั้ง แล้วใช้คะแนนจากการวัดดังกล่าวเป็นคะแนนภายหลังการทดลอง (Posttest)

7) สรุปและรายงานผลการทดลองใช้หลักสูตรฯ ในการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ

8) ผู้วิจัยจัดทำ (ร่าง) คู่มือการใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลสามารถนำไปใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอนโยบายการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจัดทำการสัมมนาปัญหาแนวทางการแก้ไขพร้อมทั้งการนำเสนอข้อมูลผลการวิจัยให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 8 จังหวัด

4. การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนการทดลอง หลังการทดลอง โดยมีรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน (Mean) ได้แก่ ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2. วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ฯ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 95)

3. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation : r_{xy}) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 98)

4. วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นโดยรวม และรายองค์ประกอบของแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบัค(บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 131)

5. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ฯ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ F - test โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ (Two – Way Repeated ANOVA Measurement)

6. สถิติวิเคราะห์ผลการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

6.1 สถิติวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (Item – Objective Congruence) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 95)

6.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ F - test โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ (Two – Way Repeated ANOVA Measurement) (Steven. 1996) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว(One – Way Repeated ANOVA Measurement) (Steven. 1996)

6.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ และการทดสอบภายหลัง (Post Hoc Test) ของค่าเฉลี่ยทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ด้วยวิธี Newman Keuls

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยจะดำเนินการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย ข้อตกลงการเข้าร่วมวิจัย การรักษาความลับ การใช้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย การตั้งสมมติฐาน การนำเสนอผลการวิจัย ในภาพรวม และการปฏิเสธหรือถอนตัวในการเข้าร่วมการวิจัย ซึ่งจะไม่มีผลกระทบใดๆ ทั้งสิ้น หลังจากนั้นจะให้กลุ่มตัวอย่างลงนามยินยอมในการเข้าร่วมวิจัยและแจกแจงรายละเอียดในการติดต่อกับผู้วิจัย หากผู้ร่วมวิจัยไม่ประสงค์จะดำเนินการวิจัยต่อ ก็จะสามารถถอนตัวได้ตลอดเวลา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
MD	แทน	ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย
SS	แทน	ค่าสถิติ Sum of Squares
MS	แทน	ค่าสถิติ Mean Square
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบ F-test
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบ t- test
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และเพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้าง ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามรูปแบบตาราง และ แผนภูมิประกอบคำบรรยาย ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพในศตวรรษที่ 21 ภายหลังได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพจากหลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาบริบทต่าง ๆ ที่มีผลต่อทักษะอาชีพและการดำรงชีพ (Career and Living Skill) สำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน ในภาคตะวันออกเฉียง

การศึกษาในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะดำเนินการดังนี้

1. สำรวจบริบทต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อทักษะอาชีพและการดำรงชีพในศตวรรษที่ 21 ทำความรู้จักกับบริบททางการศึกษา การอาชีพ ภูมิหลังครอบครัว สิ่งแวดล้อม ตลอดจนตัวแปรอื่นๆ โดยการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม

(Focus group interview) เกี่ยวกับบริบท ปัจจัย ต่าง ๆ ปัญหาที่เกี่ยวกับทักษะอาชีพและการดำรงชีพใน ศตวรรษที่ 21 กับประชาชน นักเรียน เยาวชน นักวิชาการ หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยการประสานงานกับ สำนักงานเขตพื้นที่ และ โรงเรียน เพื่อระบุกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนที่เป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวน 10-15 คน ในแต่ละจังหวัด

2. การสรุปและสังเคราะห์ ทักษะอาชีพและการดำรงชีพในศตวรรษที่ 21 ที่มีความเหมาะสมกับ บริบท จากผลการสัมภาษณ์และสำรวจ

ผลจากการสนทนากลุ่ม

1. กลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า

1.1 นักเรียนมีความต้องการให้มีเครื่องมือในการวัดความสามารถของตนเองด้านชีพเพื่อเป็นการ ค้นหาตัวตนที่แท้จริง ความต้องการที่แท้จริง ให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพ ลักษณะความต้องการของตนเอง ความคาดหวังของพ่อแม่ ซึ่งแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละจังหวัด

1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ได้แก่

1.2.1 เพศ นักเรียนเพศหญิง และ เพศชายมีมุมมองต่อทักษะอาชีพและการดำรงชีพ แตกต่างกัน

1.2.2 ภูมิหลังของแต่ละครอบครัว ความกดดันที่ถูกปลูกฝังมาจากบิดามารดาส่งผลต่อทักษะ อาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน ทักษะของนักเรียนด้านรายได้ และ ผลการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน กลุ่ม เพื่อน ครูในโรงเรียน และ ระบบการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ

กลุ่มนักวิชาการ ครู ประชาชน ผู้ปกครอง พบว่า

1. ควรมีแบบวัดทักษะอาชีพ และ การดำรงชีพ เพื่อเป็นประโยชน์ในการประเมินความสามารถของ เด็ก เป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่เหมาะสมในการประเมินศักยภาพของเด็กที่อยู่ในความดูแล และส่งเสริมได้ถูกต้อง

2. ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน ประกอบด้วย ภูมิหลัง เช่น ความสามารถของบิดามารดา การตัดสินใจของบิดามารดา การอบรมเลี้ยงดู การทำตามกฎกติกาของสังคม ความคาดหวังของพ่อแม่ ดังนั้น การทำความเข้าใจกับบิดา มารดา ถึงแนวทางการส่งเสริมศักยภาพเด็ก ตามสภาพจริงจึงเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

3. สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่สำคัญในการสร้างแนวทางในการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ของนักเรียนร่วมกับผู้ปกครอง และ หน่วยงานท้องถิ่นต่าง ๆ ควรมีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการ พัฒนาศักยภาพนักเรียน / เยาวชน ที่ชัดเจน

4. ผู้ปกครองมีความเห็นต่อการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งในการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ เพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากบริบทในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่าง เช่น จังหวัดที่มี ความเป็นเมืองสูง นักเรียนจะมีทักษะอาชีพและการดำรงชีพโดดเด่นในบางบริบท ส่วนจังหวัดที่มีความเป็น ชนบทสูง จะมีทักษะอาชีพและการดำรงชีพแตกต่างกัน

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อพัฒนาแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในภาคตะวันออก

ผลการศึกษาทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนใน 8 จังหวัด ได้แก่ สระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 2,400)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	1,152	48.00
หญิง	1,248	52.00
รวม	2,400	100.00
เกรดเฉลี่ย		
น้อยกว่า 2.50	666	27.75
ระหว่าง 2.51 – 3.00	916	38.17
มากกว่า 3.01	818	34.08
รวม	2,400	100.00
จังหวัดภูมิลำเนา		
สระแก้ว	300	12.50
ระยอง	300	12.50
ฉะเชิงเทรา	300	12.50
ชลบุรี	300	12.50
นครนายก	300	12.50
ปราจีนบุรี	300	12.50
จันทบุรี	300	12.50
ตราด	300	12.50
รวม	2,400	100.00

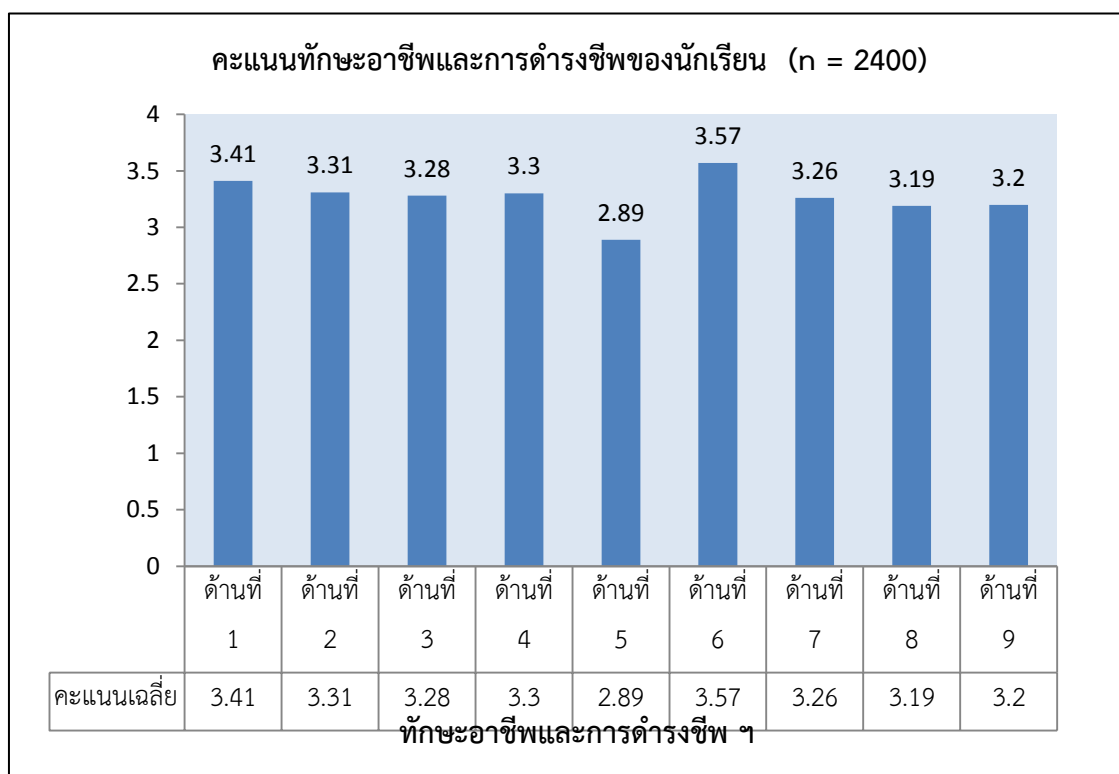
จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 1,248 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 มีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.00 จำนวน 916 คน คิดเป็นร้อยละ 38.17 และมีจังหวัดภูมิลำเนาอยู่จังหวัดระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี สระแก้ว นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด จังหวัดละ 300 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 เท่ากัน

ตาราง 2 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนใน 8 จังหวัด ได้แก่ สระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และ ตราด (n = 2,400)

ทักษะอาชีพและการดำรงชีพ	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1.ด้านภาษา	3.41	0.76	ปานกลาง
2.ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์	3.31	0.66	ปานกลาง
3.ด้านมิติสัมพันธ์	3.28	0.65	ปานกลาง
4.ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว	3.30	0.69	ปานกลาง
5.ด้านดนตรี	2.89	0.76	ปานกลาง
6.ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.57	0.71	มาก
7.ด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง	3.26	0.52	ปานกลาง
8.ด้านธรรมชาติ	3.19	0.62	ปานกลาง
9.ด้านการดำรงอยู่ของชีวิต	3.20	0.77	ปานกลาง
รวมทุกด้าน	3.27	0.52	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนใน 8 จังหวัด ได้แก่ สระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เกือบทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ยกเว้นด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อเรียงลำดับจากด้านที่มีคะแนนมาก ไปหาน้อย เรียงลำดับ ได้ดังนี้ ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีคะแนนสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) รองลงมา ได้แก่ ด้านภาษา ($\bar{X} = 3.41$) ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ ($\bar{X} = 3.31$) ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ($\bar{X} = 3.30$) ด้านมิติสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.28$) ด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง ($\bar{X} = 3.26$) ด้านอัตถภาวนิยมหรือการดำรงอยู่ของชีวิต ($\bar{X} = 3.20$) ด้านภาษา ($\bar{X} = 3.19$) และด้านดนตรี ($\bar{X} = 2.89$)

เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มาทำเป็นแผนภูมิเพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้าน แสดงผลดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 คะแนนเฉลี่ยทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนทั้ง 8 จังหวัด

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใน 8 จังหวัดภาคตะวันออก

ทักษะอาชีพและการดำรงชีพ	$\bar{X}$	SD.	อันดับ
1.ด้านธรรมชาติ	3.19	0.62	8
2.ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว	3.30	0.69	4
3.ด้านมิติสัมพันธ์	3.28	0.65	5
4.ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์	3.31	0.66	3
5.ด้านดนตรี	2.89	0.76	9
6.ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.57	0.71	1
7.ด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง	3.26	0.52	6
8.ด้านภาษา	3.41	0.76	2
9.ด้านการดำรงอยู่ของชีวิต	3.20	0.77	7

จากตารางที่ 5 พบว่า นักเรียนในจังหวัดภาคตะวันออก มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านมนุษยสัมพันธ์ สูงที่สุด เป็นอันดับ 1 รองลงมาอีก 4 อันดับ ได้แก่ ด้านภาษา ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว และ ด้านมิติสัมพันธ์ ซึ่งผลการประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน สอดคล้องกับอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อันดับแรก ได้แก่ อาชีพด้านการโฆษณา นักจิตวิทยาการศึกษา นักการศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นักจิตวิทยา นักการเมือง นักการตลาด รองลงมาอันดับ 1 ได้แก่ นักภาษา นักกวี นักประชาสัมพันธ์ หรือ ที่ปรึกษาด้านสื่อสารมวลชน นักพูด ครู อาจารย์ รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ ตุลาการ นายธนาคาร โปรแกรมเมอร์ วิศวกร นักดนตรี แพทย์ พยาบาล รองลงมาอันดับ 3 ได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกีฬา นักฝึกการออกกำลังกาย รองลงมาอันดับ 4 ได้แก่ สถาปนิก ศิลปิน มัณฑนากร นักประดิษฐ์ ภูมิมาตร นักเดินเรือ นักผังเมือง นักออกแบบ ช่างภาพ เป็นต้น

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในจังหวัดสระแก้ว

อันดับ	ด้าน	$\bar{X}$	SD.
1	ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.38	0.72
2	ด้านเหตุผลคณิตศาสตร์	3.27	0.69
3	ด้านภาษา	3.25	0.76
4	ด้านร่างกายเคลื่อนไหว	3.21	0.72
5	ด้านมิติสัมพันธ์	3.19	0.71
6	ด้านการดำรงอยู่ของชีวิต	3.19	0.78
7	ด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง	3.17	0.58
8	ด้านธรรมชาติ	3.07	0.69
9	ด้านดนตรี	2.83	0.78

จากตารางที่ 6 พบว่า นักเรียนในจังหวัดสระแก้ว มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านมนุษยสัมพันธ์สูงที่สุดเป็นอันดับ 1 รองลงมาอีก 4 อันดับ ได้แก่ ด้านเหตุผลคณิตศาสตร์ ด้านภาษา ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว และ ด้านมิติสัมพันธ์ ซึ่งผลการประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน สอดคล้องกับอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อันดับแรก ได้แก่ อาชีพด้านการโฆษณา นักจิตวิทยาการศึกษา นักการศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นักจิตวิทยา นักการเมือง นักการตลาด รองลงมาอันดับ 1 ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ ตุลาการ นายธนาคาร โปรแกรมเมอร์ วิศวกร นักดนตรี แพทย์ พยาบาล รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ นักภาษา นักกวี นักประชาสัมพันธ์ หรือ ที่ปรึกษาด้านสื่อสารมวลชน นักพูด ครู อาจารย์ รองลงมาอันดับ 3 ได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกีฬา นักฝึกการออก

กำลังกาย รองลงมาอันดับ 4 ได้แก่ สถาปนิก ศิลปิน มัณฑนากร นักประดิษฐ์ ปฏินาการ นักเดินเรือ นักผังเมือง นักออกแบบ ช่างภาพ เป็นต้น

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในจังหวัดระยอง

อันดับ	ด้าน	$\bar{X}$	SD.
1	ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.65	0.72
2	ด้านภาษา	3.46	0.79
3	ด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง	3.29	0.52
4	ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์	3.29	0.68
5	ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว	3.28	0.71
6	ด้านมิติสัมพันธ์	3.27	0.64
7	ด้านการดำรงอยู่ของชีวิต	3.26	0.79
8	ด้านธรรมชาติ	3.23	0.62
9	ด้านดนตรี	2.91	0.75

ตารางที่ 7 พบว่า นักเรียนในจังหวัดระยอง มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ด้านมนุษยสัมพันธ์สูงที่สุดเป็นอันดับ 1 รองลงมาอีก 4 อันดับ ได้แก่ ด้านภาษา ด้านรู้จักเข้าใจตนเอง ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ และ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ซึ่งผลการประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน สอดคล้องกับอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อันดับแรก ได้แก่ อาชีพด้านการโฆษณา นักจิตวิทยาการศึกษา นักการศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นักจิตวิทยา นักการเมือง นักการตลาด รองลงมาอันดับ 1 ได้แก่ นักภาษา นักกีฬ นักประชาสัมพันธ์ หรือ ที่ปรึกษาด้านสื่อสารมวลชน นักพูด ครู อาจารย์ รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ นักวางแผน นักวิเคราะห์ นักเขียน รองลงมาอันดับ 3 ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ ตุลาการ นายธนาคาร โปรแกรมเมอร์ วิศวกร นักดนตรี แพทย์ พยาบาล รองลงมาอันดับ 4 ได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกีฬา นักฝึกการออกกำลังกาย

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในจังหวัดฉะเชิงเทรา

อันดับ	ด้าน	$\bar{X}$	SD.
1	ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.73	0.69
2	ด้านภาษา	3.52	0.72
3	ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์	3.41	0.70
4	ด้านมิติสัมพันธ์	3.38	0.61
5	ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว	3.37	0.65
6	ด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง	3.35	0.48
7	ด้านธรรมชาติ	3.30	0.58
8	ด้านการดำรงอยู่ของชีวิต	3.20	0.72
9	ด้านดนตรี	2.95	0.75

ตารางที่ 8 พบว่า นักเรียนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ด้านมนุษยสัมพันธ์สูงที่สุดเป็นอันดับ 1 รองลงมาอีก 4 อันดับ ได้แก่ ด้านภาษา ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ ด้านมิติสัมพันธ์ และ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ซึ่งผลการประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน สอดคล้องกับอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อันดับแรก ได้แก่ อาชีพด้านการโฆษณา นักจิตวิทยาการปรึกษา นักการศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นักจิตวิทยา นักการเมือง นักการตลาด รองลงมาอันดับ 1 ได้แก่ นักภาษา นักกวี นักประชาสัมพันธ์ หรือ ที่ปรึกษาด้านสื่อสารมวลชน นักพูด ครู อาจารย์ นักเขียน รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ ตูลาการ นายธนาคาร โปรแกรมเมอร์ วิศวกร นักดนตรี แพทย์ พยาบาล รองลงมาอันดับ 3 ได้แก่ สถาปนิก ศิลปิน มัณฑนากร นักประดิษฐ์ ปฏีมากร นักเดินเรือ นักผังเมือง นักออกแบบ ช่างภาพ รองลงมาอันดับ 4 ได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกีฬา นักฝึกการออกกำลังกาย

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในจังหวัดชลบุรี

อันดับ	ด้าน	$\bar{X}$	SD.
1	ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.53	0.69
2	ด้านธรรมชาติ	3.42	0.77
3	ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว	3.33	0.65
4	ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์	3.31	0.63
5	ด้านมิติสัมพันธ์	3.27	0.67
6	ด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง	3.25	0.51
7	ด้านการดำรงอยู่ของชีวิต	3.20	0.81
8	ด้านภาษา	3.18	0.59
9	ด้านดนตรี	2.87	0.79

ตารางที่ 9 พบว่า นักเรียนในจังหวัดชลบุรี มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ด้านมนุษยสัมพันธ์สูงที่สุด เป็นอันดับ 1 รองลงมาอีก 4 อันดับ ได้แก่ ด้านธรรมชาติ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ และ ด้านมิติสัมพันธ์ ซึ่งผลการประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน สอดคล้องกับอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อันดับแรก ได้แก่ อาชีพด้านการโฆษณา นักจิตวิทยาการปรึกษา นักการศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นักจิตวิทยา นักการเมือง นักการตลาด รองลงมาอันดับ 1 ได้แก่ นักธรณีวิทยา นักธรรมชาติวิทยา มัคคุเทศก์ รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกีฬา นักฝึกการออกกำลังกาย รองลงมาอันดับ 3 ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ตลาดการ นายธนาคาร โปรแกรมเมอร์ วิศวกร นักดนตรี แพทย์ พยาบาล รองลงมาอันดับ 4 ได้แก่ สถาปนิก ศิลปิน มัณฑนากร นักประดิษฐ์ ภูมิมาตร นักเดินเรือ นักผังเมือง นักออกแบบ ช่างภาพ

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในจังหวัดนครนายก

อันดับ	ด้าน	$\bar{X}$	SD.
1	ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.49	0.74
2	ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์	3.37	0.72
3	ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว	3.36	0.70
4	ด้านภาษา	3.36	0.75
5	ด้านมิติสัมพันธ์	3.31	0.69
6	ด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง	3.27	0.58
7	ด้านธรรมชาติ	3.22	0.67
8	ด้านการดำรงอยู่ของชีวิต	3.22	0.77
9	ด้านดนตรี	2.92	0.80

จากตาราง 10 พบว่า นักเรียนในจังหวัดนครนายก มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ด้านมนุษยสัมพันธ์สูงที่สุด เป็นอันดับ 1 รองลงมาอีก 4 อันดับ ได้แก่ ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านภาษา และ ด้านมิติสัมพันธ์ ซึ่งผลการประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน สอดคล้องกับอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อันดับแรก ได้แก่ อาชีพด้านการโฆษณา นักจิตวิทยาการปรึกษา นักการศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นักจิตวิทยา นักการเมือง นักการตลาด รองลงมาอันดับ 1 ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ ตลาดการ นายธนาคาร โปรแกรมเมอร์ วิศวกร นักดนตรี แพทย์ พยาบาล รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกีฬา นักฝึกการออกกำลังกาย รองลงมาอันดับ 3 ได้แก่ นักภาษา นักกวี นักประชาสัมพันธ์ หรือ ที่ปรึกษาด้านสื่อสารมวลชน นักพูด ครู อาจารย์ นักเขียน รองลงมาอันดับ 4 ได้แก่ สถาปนิก ศิลปิน มัณฑนากร นักประดิษฐ์ ปฏินาการ นักเดินเรือ นักผังเมือง นักออกแบบ ช่างภาพ

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในจังหวัดปราจีนบุรี

อันดับ	ด้าน	$\bar{X}$	SD.
1	ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.50	0.72
2	ด้านภาษา	3.33	0.80
3	ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์	3.22	0.69
4	ด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง	3.19	0.54
5	ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว	3.17	0.72
6	ด้านมิติสัมพันธ์	3.16	0.66
7	ด้านการดำรงอยู่ของชีวิต	3.16	0.81
8	ด้านธรรมชาติ	3.07	0.67
9	ด้านดนตรี	2.80	0.76

ตาราง 11 พบว่า นักเรียนในจังหวัดปราจีนบุรี มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ด้านมนุษยสัมพันธ์สูงที่สุด เป็นอันดับ 1 รองลงมาอีก 4 อันดับ ได้แก่ ด้านภาษา ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ ด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง และ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ซึ่งผลการประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน สอดคล้องกับอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อันดับแรก ได้แก่ อาชีพด้านการโฆษณา นักจิตวิทยาการปรึกษา นักการศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นักจิตวิทยา นักการเมือง นักการตลาด รองลงมาอันดับ 1 ได้แก่ นักภาษา นักกี นักประชาสัมพันธ์ หรือ ที่ปรึกษาด้านสื่อสารมวลชน นักพูด ครู อาจารย์ นักเขียน รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ ตูลาการ นายธนาคาร โปรแกรมเมอร์ วิศวกร นักดนตรี แพทย์ พยาบาล รองลงมาอันดับ 3 ได้แก่ นักวางแผน นักวิเคราะห์ นักเขียน รองลงมาอันดับ 4 ได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกีฬา นักฝึกการออกกำลังกาย

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในจังหวัดจันทบุรี

อันดับ	ด้าน	$\bar{X}$	SD.
1	ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.76	0.70
2	ด้านภาษา	3.51	0.73
3	ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว	3.39	0.72
4	ด้านมิติสัมพันธ์	3.38	0.63
5	ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์	3.35	0.63
6	ด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง	3.34	0.49
7	ด้านการดำรงอยู่ของชีวิต	3.22	0.74
8	ด้านธรรมชาติ	3.31	0.59
9	ด้านดนตรี	2.94	0.75

ตาราง 12 พบว่า นักเรียนในจังหวัดจันทบุรี มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ด้านมนุษยสัมพันธ์สูงที่สุด เป็นอันดับ 1 รองลงมาอีก 4 อันดับ ได้แก่ ด้านภาษา ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านมิติสัมพันธ์ และ ด้านเหตุผลและคณิตศาสตร์ ซึ่งผลการประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน สอดคล้องกับอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อันดับแรก ได้แก่ ได้แก่ อาชีพด้านการโฆษณา นักจิตวิทยาการปรึกษา นักการศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นักจิตวิทยา นักการเมือง นักการตลาด รองลงมาอันดับ 1 ได้แก่ นักภาษา นักกวี นักประชาสัมพันธ์ หรือ ที่ปรึกษาด้านสื่อสารมวลชน นักพูด ครู อาจารย์ นักเขียน รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกีฬา นักฝึกการออกกำลังกาย รองลงมาอันดับ 3 ได้แก่ สถาปนิก ศิลปิน มัณฑนากร นักประดิษฐ์ ปฏินาการ นักเดินเรือ นักผังเมือง นักออกแบบ ช่างภาพ รองลงมาอันดับ 4 ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ ตุลาการ นายธนาคาร โปรแกรมเมอร์ วิศวกร นักดนตรี แพทย์ พยาบาล

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในจังหวัดตราด

อันดับ	ด้าน	$\bar{X}$	SD.
1	ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.56	0.69
2	ด้านภาษา	3.48	0.75
3	ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์	3.34	0.65
4	ด้านมิติสัมพันธ์	3.32	0.63
5	ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว	3.31	0.64
6	ด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง	3.28	0.49
7	ด้านการดำรงอยู่ของชีวิต	3.22	0.77
8	ด้านธรรมชาติ	3.20	0.57
9	ด้านดนตรี	2.93	0.75

จากตาราง 13 พบว่า นักเรียนในจังหวัดตราด มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ด้านมนุษยสัมพันธ์สูงที่สุด เป็นอันดับ 1 รองลงมาอีก 4 อันดับ ได้แก่ ด้านภาษา ด้านเหตุผลและคณิตศาสตร์ ด้านมิติสัมพันธ์ และ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ซึ่งผลการประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน สอดคล้องกับอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อันดับแรก ได้แก่ อาชีพด้านการโฆษณา นักจิตวิทยาการปรึกษา นักการศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นักจิตวิทยา นักการเมือง นักการตลาด รองลงมาอันดับ 1 ได้แก่ นักภาษา นักกี นักประชาสัมพันธ์ หรือ ที่ปรึกษาด้านสื่อสารมวลชน นักพูด ครู อาจารย์ นักเขียน รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ ตลาดการ นายธนาคาร โปรแกรมเมอร์ วิศวกร นักดนตรี แพทย์ พยาบาล รองลงมาอันดับ 3 ได้แก่ สถาปนิก ศิลปิน มัณฑนากร นักประดิษฐ์ ปฏินาการ นักเดินเรือ นักผังเมือง นักออกแบบ ช่างภาพ รองลงมาอันดับ 4 ได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกีฬา นักฝึกการออกกำลังกาย

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนใน 8 จังหวัด ได้แก่ สระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด ด้วยสถิติทดสอบ One-Way ANOVA และทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ Newman-Keuls

ความ ถนัด	จังหวัด	$\bar{X}$	SD.	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Newman Kuel
1.ด้าน ภาษา	1.สระแก้ว	3.07	0.69	ระหว่างกลุ่ม	16.59	7	2.37	6.09*	(1,6,4)
	6.ปราจีนบุรี	3.07	0.67	ภายในกลุ่ม	930.82	2392	0.39		(4,8,5,2,
	4.ชลบุรี	3.18	0.59	รวม	947.41	2399			3,7)
	8.ตราด	3.20	0.57						
	5.นครนายก	3.21	0.67						
	2.ระยอง	3.23	0.62						
	3.ฉะเชิงเทรา	3.30	0.58						
	7.จันทบุรี	3.31	0.59						
2.ด้าน เหตุผล คณิต ศาสตร์	6.ปราจีนบุรี	3.17	0.72	ระหว่างกลุ่ม	15.33	7	2.18	4.54*	(6,1,2,
	1.สระแก้ว	3.21	0.72	ภายในกลุ่ม	1152.53	2392	0.48		4,8)
	2.ระยอง	3.28	0.71	รวม	1167.86	2399			(2,4,8,5,7,
	4.ชลบุรี	3.31	0.63						3)
	8.ตราด	3.31	0.64						
	5.นครนายก	3.37	0.72						
	7.จันทบุรี	3.39	0.72						
	3.ฉะเชิงเทรา	3.41	0.70						
3.ด้าน มิติสัมพันธ์	6.ปราจีนบุรี	3.16	0.66	ระหว่างกลุ่ม	13.25	7	1.89	4.41*	(6,1,2,4)
	1.สระแก้ว	3.19	0.71	ภายในกลุ่ม	1026.66	2392	0.43		(1,2,4,5,
	2.ระยอง	3.27	0.64	รวม	1039.91	2399			8)
	4.ชลบุรี	3.27	0.67						(2,4,5,8,3,
	5.นครนายก	3.31	0.69						7)
	8.ตราด	3.32	0.63						
	3.ฉะเชิงเทรา	3.38	0.61						
	7.จันทบุรี	3.38	0.63						

ตาราง 14 (ต่อ)

ความ ถนัด	จังหวัด	$\bar{X}$	SD.	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Newman Kuel
4.ด้าน ร่างกาย เคลื่อนไหว	1.สระแก้ว	3.27	0.69	ระหว่างกลุ่ม	5.37	7	0.78	1.72	-
	2.ระยอง	3.29	0.68	ภายในกลุ่ม	1069.33	2392	0.45		
	3.ฉะเชิงเทรา	3.37	0.65	รวม	1074.70	2399			
	4.ชลบุรี	3.33	0.65						
	5.นครนายก	3.36	0.70						
	6.ปราจีนบุรี	3.22	0.69						
	7.จันทบุรี	3.35	0.63						
	8.ตราด	3.34	0.65						
5.ด้าน ดนตรี	1.สระแก้ว	2.83	0.78	ระหว่างกลุ่ม	6.24	7	0.89	1.52	-
	2.ระยอง	2.91	0.75	ภายในกลุ่ม	1399.72	2392	0.58		
	3.ฉะเชิงเทรา	2.95	0.75	รวม	1405.96	2399			
	4.ชลบุรี	2.87	0.79						
	5.นครนายก	2.92	0.80						
	6.ปราจีนบุรี	2.80	0.76						
	7.จันทบุรี	2.94	0.75						
	8.ตราด	2.93	0.75						
6.ด้าน มนุษย์ สัมพันธ์	1.สระแก้ว	3.38	0.72	ระหว่างกลุ่ม	35.77	7	5.11	10.15*	(1,5,6)
	5.นครนายก	3.49	0.74	ภายในกลุ่ม	1204.21	2392	0.50		(5,6,4,8)
	6.ปราจีนบุรี	3.50	0.72	รวม	1239.98	2399			(4,8,2)
	4.ชลบุรี	3.53	0.69						(2,3,7)
	8.ตราด	3.56	0.69						
	2.ระยอง	3.65	0.72						
	3.ฉะเชิงเทรา	3.73	0.69						
	7.จันทบุรี	3.76	0.70						
7.ด้าน การรู้จัก เข้าใจ ตนเอง	1.สระแก้ว	3.17	0.58	ระหว่างกลุ่ม	8.79	7	1.25	4.54*	(1,6,4,5,8,
	6.ปราจีนบุรี	3.19	0.54	ภายในกลุ่ม	661.95	2392	0.27		2)
	4.ชลบุรี	3.25	0.51	รวม	670.74	2399			(,4,5,8,2,7,
	5.นครนายก	3.27	0.58						3)
	8.ตราด	3.28	0.49						
	2.ระยอง	3.29	0.52						
	7.จันทบุรี	3.34	0.49						
	3.ฉะเชิงเทรา	3.35	0.48						

ตาราง 14 (ต่อ)

ความ ถนัด	จังหวัด	$\bar{X}$	SD.	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Newman Kuel
8.ด้าน ธรรม ชาติ	1.สระแก้ว	3.25	0.76	ระหว่างกลุ่ม	18.46	7	2.63	4.58*	(1,6,5)
	6.ปราจีนบุรี	3.33	0.80	ภายในกลุ่ม	1378.49	2392	0.57		(6,5,4,2,8,
	5.นครนายก	3.36	0.75	รวม	1396.95	2399			7)
	4.ชลบุรี	3.42	0.77						(5,4,2,8,7,
	2.ระยอง	3.46	0.79						3)
	8.ตราด	3.48	0.75						
	7.จันทบุรี	3.51	0.73						
	3.ฉะเชิงเทรา	3.52	0.72						
9.ด้าน อรรถ นิยมฯ	1.สระแก้ว	3.19	0.78	ระหว่างกลุ่ม	1.62	7	0.23	0.39	-
	2.ระยอง	3.25	0.79	ภายในกลุ่ม	1433.62	2392	0.60		
	3.ฉะเชิงเทรา	3.20	0.72	รวม	1435.24	2399			
	4.ชลบุรี	3.20	0.81						
	5.นครนายก	3.22	0.77						
	6.ปราจีนบุรี	3.16	0.81						
	7.จันทบุรี	3.22	0.74						
	8.ตราด	3.22	0.77						
รวมทุก ด้าน	1.สระแก้ว	3.17	0.57	ระหว่างกลุ่ม	8.95	7	1.28	4.77*	(1,6,4,5)
	6.ปราจีนบุรี	3.18	0.55	ภายในกลุ่ม	641.69	2392	0.27		(6,4,5,8,2)
	4.ชลบุรี	3.26	0.50	รวม	650.64	2399			(4,5,8,2,7,
	5.นครนายก	3.28	0.57						3)
	8.ตราด	3.29	0.48						
	2.ระยอง	3.29	0.52						
	7.จันทบุรี	3.35	0.48						
	3.ฉะเชิงเทรา	3.35	0.47						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จาก ตาราง 14 พบว่านักเรียนในจังหวัดสระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=4.77^*$) เมื่อทำการ เปรียบเทียบในรายคู่ที่มีความเหมือนกัน พบว่า แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ที่คะแนนไม่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่ 1

จังหวัด สระแก้ว .ปราจีนบุรี ชลบุรี นครนายก กลุ่มที่ 2 ปราจีนบุรี ชลบุรี นครนายก ตราด ระยอง กลุ่มที่ 3 ชลบุรี นครนายก ตราด ระยอง จันทบุรี ฉะเชิงเทรา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านร่างกายเคลื่อนไหว ด้านดนตรี และด้านการดำรงอยู่ของชีวิต พบว่า ในจังหวัดสระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด มีคะแนนความถนัดไม่แตกต่างกัน

ด้านภาษา พบว่า ในจังหวัดสระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด มีคะแนนความถนัดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=6.09^*$) เมื่อทำการเปรียบเทียบในรายคู่ที่มีความเหมือนกัน พบว่า แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ที่คะแนนไม่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 สระแก้ว ปราจีนบุรี ชลบุรี กลุ่มที่ 2 ชลบุรี ตราด นครนายก ระยอง .ฉะเชิงเทรา จันทบุรี

ด้านเหตุผลคณิตศาสตร์ พบว่า ในจังหวัดสระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด มีคะแนนความถนัดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=4.54^*$) เมื่อทำการเปรียบเทียบในรายคู่ที่มีความเหมือนกัน พบว่า แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ที่คะแนนไม่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ปราจีนบุรี สระแก้ว ระยอง ชลบุรี ตราด กลุ่มที่ 2 ระยอง ชลบุรี ตราด นครนายก จันทบุรี ฉะเชิงเทรา

ด้านมิติสัมพันธ์ พบว่า ในจังหวัดสระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด มีคะแนนความถนัดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=4.41^*$) เมื่อทำการเปรียบเทียบในรายคู่ที่มีความเหมือนกัน พบว่า แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ที่คะแนนไม่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ปราจีนบุรี สระแก้ว ระยอง ชลบุรี กลุ่มที่ 2 สระแก้ว ระยอง ชลบุรี นครนายก ตราด กลุ่มที่ 3 ระยอง ชลบุรี นครนายก ตราด ฉะเชิงเทรา จันทบุรี

ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ในจังหวัดสระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด มีคะแนนความถนัดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=10.15^*$) เมื่อทำการเปรียบเทียบในรายคู่ที่มีความเหมือนกัน พบว่า แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ที่คะแนนไม่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 สระแก้ว นครนายก ปราจีนบุรี กลุ่มที่ 2 นครนายก ปราจีนบุรี ชลบุรี ตราด กลุ่มที่ 3 ชลบุรี ตราด ระยอง กลุ่มที่ 4 ระยอง ฉะเชิงเทรา จันทบุรี

ด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง พบว่า ในจังหวัดสระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด มีคะแนนความถนัดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=4.54^*$) เมื่อทำการเปรียบเทียบในรายคู่ที่มีความเหมือนกัน พบว่า แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ที่คะแนนไม่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 สระแก้ว ปราจีนบุรี ชลบุรี นครนายก ตราด ระยอง กลุ่มที่ 2 ชลบุรี นครนายก ตราด ระยอง จันทบุรี ฉะเชิงเทรา

ด้านธรรมชาติ พบว่า ในจังหวัดสระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด มีคะแนนความถนัดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=4.58^*$) เมื่อทำการเปรียบเทียบในรายคู่ที่มีความเหมือนกัน พบว่า แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ที่คะแนนไม่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 สระแก้ว ปราจีนบุรี นครนายก กลุ่มที่ 2 ปราจีนบุรี นครนายก ชลบุรี ระยอง ตราด จันทบุรี กลุ่มที่ 3 นครนายก กลุ่มที่ 2 ปราจีนบุรี นครนายก ชลบุรี ระยอง ตราด จันทบุรี ฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพในศตวรรษที่ 21 ภายหลังได้รับการพัฒนาการรับรู้ของตนเองจากหลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้วยคู่มือการเรียนรู้ศักยภาพแห่งตนในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

ตาราง 15 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพในศตวรรษที่ 21 รายด้าน ด้วยสถิติทดสอบ t-test dependent (n=100)

ด้าน	$\overline{X}$	SD.	MD.	t	df	p-value
1.ด้านภาษา						
ก่อนการทดลอง	3.36	0.55	.09	1.61	99	0.10
หลังการทดลอง	3.45	0.61				
2.ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์						
ก่อนการทดลอง	3.30	0.58	0.26	5.09	99	0.00
หลังการทดลอง	3.56	0.69				
3.ด้านมิติสัมพันธ์						
ก่อนการทดลอง	3.39	0.68	0.28	5.51	99	0.00
หลังการทดลอง	3.67	0.64				
4.ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว						
ก่อนการทดลอง	3.48	0.66	0.25	4.51	99	0.00
หลังการทดลอง	3.73	0.67				
5.ด้านดนตรี						
ก่อนการทดลอง	2.82	0.66	0.34	5.41	99	0.00
หลังการทดลอง	3.17	0.77				
6.ด้านมนุษยสัมพันธ์						
ก่อนการทดลอง	3.64	0.74	0.14	1.99	99	0.04
หลังการทดลอง	3.79	0.72				

ตาราง 15 (ต่อ)

ด้าน	$\bar{X}$	SD.	MD.	t	df	p-value
7.ด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง						
ก่อนการทดลอง	3.18	0.64	0.31	5.20	99	0.00
หลังการทดลอง	3.50	0.70				
8.ด้านธรรมชาติ						
ก่อนการทดลอง	3.60	0.75	0.19	3.32	99	0.00
หลังการทดลอง	3.79	0.69				
9.ด้านอัตถภาวนิยมหรือการดำรงอยู่ของชีวิต						
ก่อนการทดลอง	3.25	0.70	0.35	5.90	99	0.00
หลังการทดลอง	3.60	0.75				
รวมทุกด้าน						
ก่อนการทดลอง	3.32	0.46	0.26	-	99	0.00
หลังการทดลอง	3.58	0.51		7.55		

ตาราง 15 พบว่าหลังจากที่กลุ่มทดลองได้ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมตาม หลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน พบว่า นักเรียนมีคะแนนความถนัดด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านดนตรี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการรู้จักเข้าใจตนเองด้านธรรมชาติ และด้านเขาวนปัญญาทางด้านอัตถภาวนิยมหรือการดำรงอยู่ของชีวิต มากกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านภาษาที่พบว่าไม่แตกต่างจากก่อนการเข้าร่วม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ สำหรับการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการเชิงจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตนนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อพัฒนาแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน
3. เพื่อสร้างคู่มือเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพ (Guideline) เพื่อสามารถนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาในจังหวัดภาคตะวันออก 8 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด นครนายก สระแก้ว ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
2. หลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. ข้อมูล และค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลทั่วไปของนักเรียนในภาคตะวันออก
2. ข้อมูล และค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียนในภาคตะวันออก
3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน ก่อนการทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน และ หลังการทดลองใช้

สรุปผลการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยนี้ เป็นกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยจะดำเนินการร่วมกับโรงเรียนในจังหวัดภาคตะวันออก เครือข่ายผู้ปกครองในจังหวัดภาคตะวันออก ตลอดจนองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องในทุกขั้นตอน 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อสำรวจปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อทักษะอาชีพและการดำรงชีพ (Career and Living Skill) ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน ในภาคตะวันออก ที่เหมาะสมกับเด็กในภาคตะวันออก

การศึกษาในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะดำเนินการดังนี้

1. สำรวจปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อทักษะอาชีพและการดำรงชีพในศตวรรษที่ 21 ทำความรู้จักกับบริบททางการศึกษา การอาชีพ ภูมิหลังครอบครัว สิ่งแวดล้อม ตลอดจนตัวแปรอื่นๆ โดยการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus group interview) เกี่ยวกับบริบท ปัจจัย ต่าง ๆ ปัญหาที่เกี่ยวกับทักษะอาชีพและการดำรงชีพในศตวรรษที่ 21 กับประชาชน นักเรียน เยาวชน นักวิชาการ หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยการประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่ และ โรงเรียน เพื่อระบุกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนที่เป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวน 10-15 คน ในแต่ละจังหวัด จังหวัดๆละ 1 ครั้ง

2. การสรุปและสังเคราะห์ ทักษะอาชีพและการดำรงชีพในศตวรรษที่ 21 ที่มีความเหมาะสมกับบริบท จากผลการสัมภาษณ์และสำรวจ

ผลจากการสนทนากลุ่ม

1. กลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า

1.1 นักเรียนมีความต้องการให้มีเครื่องมือในการวัดความสามารถของตนเองด้านชีพเพื่อเป็นการค้นหาตัวตนที่แท้จริง ความต้องการที่แท้จริง ให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพ ลักษณะความต้องการของตนเอง ความคาดหวังของพ่อแม่ ซึ่งแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละจังหวัด

1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ได้แก่

1.2.1 เพศ นักเรียนเพศหญิง และ เพศชายมีมุมมองต่อทักษะอาชีพและการดำรงชีพแตกต่างกัน

1.2.2 ภูมิหลังของแต่ละครอบครัว ความกดดันที่ถูกปลูกฝังมาจากบิดามารดาส่งผลต่อทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน ทักษะของนักเรียนด้านรายได้ และ ผลการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน กลุ่มเพื่อน ครูในโรงเรียน และ ระบบการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ

กลุ่มนักวิชาการ ครู ประชาชน ผู้ปกครอง พบว่า

1. ควรมีแบบวัดทักษะอาชีพ และ การดำรงชีพ เพื่อเป็นประโยชน์ในการประเมินความสามารถของเด็ก เป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่เหมาะสมในการประเมินศักยภาพของเด็กที่อยู่ในความดูแล และส่งเสริมได้ถูกต้อง

2. ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน ประกอบด้วย ภูมิหลัง เช่น ความสามารถของบิดามารดา การตัดสินใจของบิดามารดา การอบรมเลี้ยงดู การทำตามกฎกติกาของสังคม ความคาดหวังของพ่อแม่ ดังนั้น การทำความเข้าใจกับบิดา มารดา ถึงแนวทางการส่งเสริมศักยภาพเด็ก ตามสภาพจริงจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

3. สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่สำคัญในการสร้างแนวทางในการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ของนักเรียนร่วมกับผู้ปกครอง และ หน่วยงานท้องถิ่นต่าง ๆ ควรมีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการ พัฒนาศักยภาพนักเรียน / เยาวชน ที่ชัดเจน

4. ผู้ปกครองมีความเห็นต่อการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งในการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ เพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากบริบทในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่าง เช่น จังหวัดที่มี ความเป็นเมืองสูง นักเรียนจะมีทักษะอาชีพและการดำรงชีพโดดเด่นในบางบริบท ส่วนจังหวัดที่มี ความเป็นชนบทสูง จะมีทักษะอาชีพและการดำรงชีพแตกต่างกัน

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อพัฒนาแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสม ต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในภาคตะวันออก

การศึกษาในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยนำผลที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 ปัจจัยและข้อมูลบริบทที่เหมาะสมกับทักษะอาชีพและการ ดำรงชีพ ของนักเรียนในภาคตะวันออก มาประกอบในการพัฒนาเครื่องมือ โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีการ เลือกอาชีพ ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ ทฤษฎีทักษะอาชีพและการดำรงชีพในศตวรรษที่ 21 เพื่อสร้างเป็นข้อ คำถาม

2. ร่าง แบบประเมินทักษะอาชีพและการดำรงชีพที่เหมาะสมกับบริบทของภาคตะวันออก
3. นำแบบประเมินที่ได้พัฒนาขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ
4. นำไปผ่านกระบวนการหาคุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้
5. นำแบบประเมินที่ผู้วิจัยพัฒนา เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดภาคตะวันออก

ทั้ง 8 จังหวัด โดยประสานความเข้าใจในการเก็บกลุ่มตัวอย่าง และ สร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานกับ สำนักงานเขตพื้นที่ โรงเรียนที่ได้รับการคัดเข้าร่วมโครงการฯ โดยให้ครูที่ปรึกษาเป็นผู้ประสานการเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนนี้ได้แก่

ประชากรของการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อายุระหว่าง 13 – 15 ปี ในเขตภาคตะวันออก 8 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว ระยอง จันทบุรี และตราด

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ได้แก่ นักเรียนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 จังหวัด ที่มีคุณสมบัติข้างต้น ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนจำนวน จังหวัดละ 300 คน รวม 2,400 คน การวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อประมวลผลและจัดแบบแผนตามตัวแปรของการวิจัย

ผลการศึกษาทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนใน 8 จังหวัด ได้แก่ สระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 1,248 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 มีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.00 จำนวน 916 คน คิดเป็นร้อยละ 38.17 และมีจังหวัดภูมิลำเนาอยู่จังหวัด ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี สระแก้ว นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด จังหวัดละ 300 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 เท่ากัน

นักเรียนใน 8 จังหวัด ได้แก่ สระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เกือบทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งหมด ($\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 2.51 – 3.50) ยกเว้นด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อเรียงลำดับจากด้านที่มีคะแนนมาก ไปหาน้อย เรียงลำดับ ได้ดังนี้ ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีคะแนนสูงที่สุด อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) รองลงมา ได้แก่ ด้านภาษา ($\bar{X} = 3.41$) ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ ($\bar{X} = 3.31$) ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ($\bar{X} = 3.30$) ด้านมิติสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.28$) ด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง ($\bar{X} = 3.26$) ด้านการดำรงอยู่ของชีวิต ($\bar{X} = 3.20$) ด้านภาษา ($\bar{X} = 3.19$) และด้านดนตรี ($\bar{X} = 2.89$)

นักเรียนในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านมนุษยสัมพันธ์ สูงที่สุด เป็นอันดับ 1 รองลงมาอีก 4 อันดับ ได้แก่ ด้านภาษา ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว และ ด้านมิติสัมพันธ์ ซึ่งผลการประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน สอดคล้องกับอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ อาชีพด้านการโฆษณา นักจิตวิทยาการปรึกษา นักการศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นักจิตวิทยา นักการเมือง นักการตลาด รองลงมาอันดับ 1 ได้แก่ นักภาษา นักกวี นักประชาสัมพันธ์ หรือ ที่ปรึกษาด้านสื่อสารมวลชน นักพูด ครู อาจารย์ รองลงมา อันดับ ๒ ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ ตุลาการ นายธนาคาร โปรแกรมเมอร์ วิศวกร นักดนตรี แพทย์ พยาบาล รองลงมาอันดับ ๓ ได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกีฬา นักฝึกการออกกำลังกาย รองลงมา อันดับ ๔ ได้แก่ สถาปนิก ศิลปิน มัณฑนากร นักประดิษฐ์ ปฏินาการ นักเดินเรือ นักผังเมือง นักออกแบบ ช่างภาพ เป็นต้น

นักเรียนในจังหวัดสระแก้ว มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ด้านมนุษยสัมพันธ์สูงที่สุดเป็น อันดับ 1 รองลงมาอีก 4 อันดับ ได้แก่ ด้านเหตุผลคณิตศาสตร์ ด้านภาษา ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว และ ด้านมิติสัมพันธ์ ซึ่งผลการประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน สอดคล้องกับอาชีพ ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ อาชีพด้านการโฆษณา นักจิตวิทยาการปรึกษา นัก

การศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นักจิตวิทยา นักการเมือง นักการตลาด รองลงมาอันดับ ๑ ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ ตุลาการ นายธนาคาร โปรแกรมเมอร์ วิศวกร นักดนตรี แพทย์ พยาบาล รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ นักภาษา นักกวี นักประชาสัมพันธ์ หรือ ที่ปรึกษาด้านสื่อสารมวลชน นักพูด ครู อาจารย์ รองลงมาอันดับ 3 ได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกีฬา นักฝึกการออกกำลังกาย รองลงมาอันดับ 4 ได้แก่ สถาปนิก ศิลปิน มัณฑนากร นักประดิษฐ์ ปฏินาการ นักเดินเรือ นักผังเมือง นักออกแบบ ช่างภาพ เป็นต้น

นักเรียนในจังหวัดระยอง มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ด้านมนุษยสัมพันธ์สูงที่สุดเป็น อันดับ 1 รองลงมาอีก 4 อันดับ ได้แก่ ด้านภาษา ด้านรู้จักเข้าใจตนเอง ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ และ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ซึ่งผลการประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน สอดคล้องกับอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ อาชีพด้านการโฆษณา นักจิตวิทยาการปรึกษา นักการศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นักจิตวิทยา นักการเมือง นักการตลาด รองลงมาอันดับ 1 ได้แก่ นักภาษา นักกวี นักประชาสัมพันธ์ หรือ ที่ปรึกษาด้านสื่อสารมวลชน นักพูด ครู อาจารย์ รองลงมาอันดับ ๒ ได้แก่ นักวางแผน นักวิเคราะห์ นักเขียน รองลงมาอันดับ ๓ ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ ตุลาการ นายธนาคาร โปรแกรมเมอร์ วิศวกร นักดนตรี แพทย์ พยาบาล รองลงมาอันดับ ๔ ได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกีฬา นักฝึกการออกกำลังกาย

นักเรียนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ด้านมนุษยสัมพันธ์สูงที่สุดเป็น อันดับ 1 รองลงมาอีก 4 อันดับ ได้แก่ ด้านภาษา ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ ด้านมิติสัมพันธ์ และ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ซึ่งผลการประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน สอดคล้องกับอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ อาชีพด้านการโฆษณา นักจิตวิทยาการปรึกษา นักการศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นักจิตวิทยา นักการเมือง นักการตลาด รองลงมาอันดับ 1 ได้แก่ นักภาษา นักกวี นักประชาสัมพันธ์ หรือ ที่ปรึกษาด้านสื่อสารมวลชน นักพูด ครู อาจารย์ นักเขียน รองลงมาอันดับ ๒ ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ ตุลาการ นายธนาคาร โปรแกรมเมอร์ วิศวกร นักดนตรี แพทย์ พยาบาล รองลงมาอันดับ ๓ ได้แก่ สถาปนิก ศิลปิน มัณฑนากร นักประดิษฐ์ ปฏินาการ นักเดินเรือ นักผังเมือง นักออกแบบ ช่างภาพ รองลงมาอันดับ ๔ ได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกีฬา นักฝึกการออกกำลังกาย

นักเรียนในจังหวัดชลบุรี มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ด้านมนุษยสัมพันธ์สูงที่สุด เป็น อันดับ 1 รองลงมาอีก 4 อันดับ ได้แก่ ด้านธรรมชาติ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ และ ด้านมิติสัมพันธ์ ซึ่งผลการประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน สอดคล้องกับอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ อาชีพด้านการโฆษณา นักจิตวิทยาการปรึกษา นักการศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นักจิตวิทยา นักการเมือง นักการตลาด รองลงมาอันดับ 1 ได้แก่ นักธรณีวิทยา นักธรรมชาติวิทยา มัคคุเทศก์ รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกีฬา นักฝึกการออกกำลังกาย รองลงมาอันดับ ๓ ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ ตุลาการ นายธนาคาร

โปรแกรมเมอร์ วิศวกร นักดนตรี แพทย์ พยาบาล รองลงมาอันดับ ๔ ได้แก่ สถาปนิก ศิลปิน มัณฑนากร นักประดิษฐ์ ปฏิกิจกร นักเดินเรือ นักผังเมือง นักออกแบบ ช่างภาพ

นักเรียนในจังหวัดนครนายก มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ด้านมนุษยสัมพันธ์สูงสุด เป็นอันดับ 1 รองลงมาอีก 4 อันดับ ได้แก่ ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านภาษา และ ด้านมิติสัมพันธ์ ซึ่งผลการประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน สอดคล้องกับอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ อาชีพด้านการโฆษณา นักจิตวิทยาการปรึกษา นักการศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นักจิตวิทยา นักการเมือง นักการตลาด รองลงมาอันดับ ๑ ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ ตุลาการ นายธนาคาร โปรแกรมเมอร์ วิศวกร นักดนตรี แพทย์ พยาบาล รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกีฬา นักฝึกการออกกำลังกาย รองลงมาอันดับ 3 ได้แก่ นักภาษา นักกวี นักประชาสัมพันธ์ หรือ ที่ปรึกษาด้านสื่อสารมวลชน นักพูด ครู อาจารย์ นักเขียน รองลงมาอันดับ ๔ ได้แก่ สถาปนิก ศิลปิน มัณฑนากร นักประดิษฐ์ ปฏิกิจกร นักเดินเรือ นักผังเมือง นักออกแบบ ช่างภาพ

นักเรียนในจังหวัดปราจีนบุรี มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ด้านมนุษยสัมพันธ์สูงสุด เป็นอันดับ 1 รองลงมาอีก 4 อันดับ ได้แก่ ด้านภาษา ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ ด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง และ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ซึ่งผลการประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน สอดคล้องกับอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ อาชีพด้านการโฆษณา นักจิตวิทยาการปรึกษา นักการศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นักจิตวิทยา นักการเมือง นักการตลาด รองลงมาอันดับ 1 ได้แก่ นักภาษา นักกวี นักประชาสัมพันธ์ หรือ ที่ปรึกษาด้านสื่อสารมวลชน นักพูด ครู อาจารย์ นักเขียน รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ ตุลาการ นายธนาคาร โปรแกรมเมอร์ วิศวกร นักดนตรี แพทย์ พยาบาล รองลงมาอันดับ 3 ได้แก่ นักวางแผน นักวิเคราะห์ นักเขียน รองลงมาอันดับ 4 ได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกีฬา นักฝึกการออกกำลังกาย

นักเรียนในจังหวัดจันทบุรี มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ด้านมนุษยสัมพันธ์สูงสุด เป็นอันดับ 1 รองลงมาอีก 4 อันดับ ได้แก่ ด้านภาษา ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านมิติสัมพันธ์ และ ด้านเหตุผลและคณิตศาสตร์ ซึ่งผลการประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน สอดคล้องกับอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ได้แก่ อาชีพด้านการโฆษณา นักจิตวิทยาการปรึกษา นักการศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นักจิตวิทยา นักการเมือง นักการตลาด รองลงมาอันดับ 1 ได้แก่ นักภาษา นักกวี นักประชาสัมพันธ์ หรือ ที่ปรึกษาด้านสื่อสารมวลชน นักพูด ครู อาจารย์ นักเขียน รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกีฬา นักฝึกการออกกำลังกาย รองลงมาอันดับ ๓ ได้แก่ สถาปนิก ศิลปิน มัณฑนากร นักประดิษฐ์ ปฏิกิจกร นักเดินเรือ นักผังเมือง นักออกแบบ ช่างภาพ รองลงมาอันดับ 4 ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ ตุลาการ นายธนาคาร โปรแกรมเมอร์ วิศวกร นักดนตรี แพทย์ พยาบาล

นักเรียนในจังหวัดตราด มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ด้านมนุษยสัมพันธ์สูงสุด เป็นอันดับ 1 รองลงมาอีก 4 อันดับ ได้แก่ ด้านภาษา ด้านเหตุผลและคณิตศาสตร์ ด้านมิติสัมพันธ์ และ ด้าน

ร่างกายและการเคลื่อนไหว ซึ่งผลการประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน สอดคล้องกับอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ อาชีพด้านการโฆษณา นักจิตวิทยาการศึกษา นักการศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นักจิตวิทยา นักการเมือง นักการตลาด รองลงมาอันดับ 1 ได้แก่ นักภาษา นักกวี นักประชาสัมพันธ์ หรือ ที่ปรึกษาด้านสื่อสารมวลชน นักพูด ครู อาจารย์ นักเขียน รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ ตลาดการ นายธนาคาร โปรแกรมเมอร์ วิศวกร นักดนตรี แพทย์ พยาบาล รองลงมาอันดับ 3 ได้แก่ สถาปนิก ศิลปิน มัณฑนากร นักประดิษฐ์ ปฏิกิริยากร นักเดินเรือ นักผังเมือง นักออกแบบ ช่างภาพ รองลงมาอันดับ 4 ได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกีฬา นักฝึกการออกกำลังกาย

นักเรียนในจังหวัดสระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=4.76^*$) เมื่อทำการเปรียบเทียบในรายคู่ที่มีความเหมือนกัน พบว่า แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ที่คะแนนไม่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 จังหวัด สระแก้ว . ปราจีนบุรี ชลบุรี นครนายก กลุ่มที่ 2 ปราจีนบุรี ชลบุรี นครนายก ตราด ระยอง กลุ่มที่ 3 ชลบุรี นครนายก ตราด ระยอง จันทบุรี ฉะเชิงเทรา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1. ด้านร่างกายเคลื่อนไหว ด้านความสามารถดนตรี และด้านการดำรงอยู่ของชีวิต พบว่า ในจังหวัดสระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด คะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกัน

2. ด้านภาษา พบว่า ในจังหวัดสระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=6.09^*$) เมื่อทำการเปรียบเทียบในรายคู่ที่มีความเหมือนกัน พบว่า แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ที่คะแนนไม่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 สระแก้ว ปราจีนบุรี ชลบุรี กลุ่มที่ 2 ชลบุรี ตราด นครนายก ระยอง .ฉะเชิงเทรา จันทบุรี

3. ด้านเหตุผลคณิตศาสตร์ พบว่า ในจังหวัดสระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=4.54^*$) เมื่อทำการเปรียบเทียบในรายคู่ที่มีความเหมือนกัน พบว่า แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ที่คะแนนไม่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ปราจีนบุรี สระแก้ว ระยอง ชลบุรี ตราด กลุ่มที่ 2 ระยอง ชลบุรี ตราด นครนายก จันทบุรี ฉะเชิงเทรา

4. ด้านมิติสัมพันธ์ พบว่า ในจังหวัดสระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=4.41^*$) เมื่อทำการเปรียบเทียบในรายคู่ที่มีความเหมือนกัน พบว่า แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ที่คะแนนไม่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ปราจีนบุรี สระแก้ว

ระยอง ชลบุรี กลุ่มที่ 2 สระแก้ว ระยอง ชลบุรี นครนายก ตราด กลุ่มที่ 3 ระยอง ชลบุรี นครนายก ตราด ฉะเชิงเทรา จันทบุรี

5. ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ในจังหวัดสระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=10.15^*$) เมื่อทำการเปรียบเทียบในรายคู่ที่มีความเหมือนกัน พบว่า แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ที่คะแนนไม่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 สระแก้ว นครนายก ปราจีนบุรี กลุ่มที่ 2 นครนายก ปราจีนบุรี ชลบุรี ตราด กลุ่มที่ 3 ชลบุรี ตราด ระยอง กลุ่มที่ 4 ระยอง ฉะเชิงเทรา จันทบุรี

6. ด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง พบว่า ในจังหวัดสระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=4.54^*$) เมื่อทำการเปรียบเทียบในรายคู่ที่มีความเหมือนกัน พบว่า แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ที่คะแนนไม่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 สระแก้ว ปราจีนบุรี ชลบุรี นครนายก ตราด ระยอง กลุ่มที่ 2 ชลบุรี นครนายก ตราด ระยอง จันทบุรี ฉะเชิงเทรา

7. ด้านธรรมชาติ พบว่า ในจังหวัดสระแก้ว ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=4.58^*$) เมื่อทำการเปรียบเทียบในรายคู่ที่มีความเหมือนกัน พบว่า แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ที่คะแนนไม่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 สระแก้ว ปราจีนบุรี นครนายก กลุ่มที่ 2 ปราจีนบุรี นครนายก ชลบุรี ระยอง ตราด จันทบุรี กลุ่มที่ 3 นครนายก กลุ่มที่ 2 ปราจีนบุรี นครนายก ชลบุรี ระยอง ตราด จันทบุรี ฉะเชิงเทรา

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้วยคู่มือการเรียนรู้ศักยภาพแห่งตนในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 มาวิเคราะห์ลักษณะของนักเรียนในภาคตะวันออก ว่ามีลักษณะทักษะอาชีพในด้านใดบ้าง จำแนกตามลักษณะบุคลิกภาพ ความถนัด และ ทักษะทางอาชีพ

2. ร่าง คู่มือ การเรียนรู้ศักยภาพแห่งตน การพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ตามแนวคิด ทฤษฎีทางจิตวิทยาพัฒนาศักยภาพแห่งตน ทฤษฎีการเลือกอาชีพ ทฤษฎีพัฒนาการอาชีพ การค้นหาความถนัดของตนเอง โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้มาจากขั้นตอนที่ 2

3. วิพากษ์เครื่องมือ โดยการจัดสัมมนานักวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิพากษ์คู่มือการเรียนรู้ศักยภาพแห่งตน สู่การพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ

4. ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อคัดเลือกโรงเรียนในจังหวัดภาคตะวันออก โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้ในขั้นตอนที่ 2

5. ผู้วิจัยประสานงานให้โรงเรียน คัดเลือกครูแนะแนว หรือ ครูที่ปรึกษาในโรงเรียน ศึกษาพิเศษ หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมโครงการเพื่อเป็นผู้ช่วยในการประเมินนักเรียน และ ทำความเข้าใจในการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ตามคู่มือฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น คัดเลือก 1 จังหวัด 6 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวม 18 คน เพื่อให้สามารถเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการใช้คู่มือในการพัฒนานักเรียนให้มีการรับรู้ทักษะอาชีพ และการดำรงชีพตามความสามารถของตนเองได้

6. ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนจาก 6 โรงเรียน เพื่อนำคู่มือไปทดลองใช้กับเด็กนักเรียนจำนวน 99 คน โดยผู้วิจัยพิจารณาคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ใน 4 มิติ คือ มิติการประเมินจากแบบประเมิน (Questionnaire assessment) มิติการรายงานตนเอง (Self-report) มิติการรายงานโดยครู (Teacher Report) และ มิติการรายงานโดยผู้ปกครอง (Parent Report) เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และ คะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 เมื่อนำคะแนนของนักเรียนที่ครูในแต่ละจังหวัดนำมาจัดเรียง การประเมินก่อนและหลังการใช้คู่มือฯ ในแต่ละมิตินี้

1. ผู้วิจัยประเมินนักเรียนเพื่อเข้ากลุ่มในการทดลองใช้คู่มือฯ ด้วยแบบประเมินทักษะอาชีพ และการดำรงชีพที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ลงบันทึกข้อมูลเป็นรายบุคคล และ เก็บไว้

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนประเมินตนเอง ด้วยแบบประเมินตนเองที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

3. ผู้วิจัยให้ครูที่ปรึกษาประเมินนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือก และ ให้ผู้ปกครองประเมินนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือก ตามแบบรายงานเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

7. สรุปและรายงานผลการทดลองใช้คู่มือในการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ

8. สร้างคู่มือการใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ผู้สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้ได้ตามเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพต่อไป

ผลการพัฒนา พบว่าหลังจากที่กลุ่มทดลองได้ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมตาม หลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน พบว่านักเรียนมีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านดนตรี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการรู้จักเข้าใจตนเองด้านธรรมชาติ และด้านชวนแก้ปัญหาทางด้านการดำรงอยู่ของชีวิตมากกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านภาษาที่พบว่าไม่แตกต่างจากก่อนการเข้าร่วม

ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอนโยบายการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจัดทำกรนำเสนอข้อมูล ผลการวิจัยให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 จังหวัด ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเพื่อศึกษาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ สำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และผลการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ สำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้บริหาร และ คณะครูจาก 8 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในวันที่ 14 สิงหาคม 2558 ได้รับความสนใจ และมีส่วนร่วมอย่างดี ซึ่งนำไปสู่การขยายผลในโรงเรียนอื่นๆ ในเขต 8 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ สูงที่สุด เป็นอันดับ 1 รองลงมาอีก 4 อันดับ ได้แก่ ด้านภาษา ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว และ ด้านมิติสัมพันธ์ ซึ่งผลการประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ของนักเรียนสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับอาชีพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ อาชีพด้านการโฆษณา นักจิตวิทยาการศึกษา นักการศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นักจิตวิทยา นักการเมือง นักการตลาด รองลงมาอันดับ 1 ได้แก่ นักภาษา นักกวี นักประชาสัมพันธ์ หรือ ที่ปรึกษาด้านสื่อสารมวลชน นักพูด ครู อาจารย์ รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ ตลาดการ นายธนาคาร โปรแกรมเมอร์ วิศวกร นักดนตรี แพทย์ พยาบาล รองลงมาอันดับ 3 ได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกีฬา นักฝึกการออกกำลังกาย รองลงมาอันดับ 4 ได้แก่ สถาปนิก ศิลปิน มัณฑนากร นักประดิษฐ์ ปฏิกิริยากร นักเดินเรือ นักผังเมือง นักออกแบบ ช่างภาพ เป็นต้น สอดคล้องกับ แพทเทอร์สัน (Patterson. ๑๙๗๓) ที่กล่าวว่า การให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ใช้ความคิดในการประเมินตนเองด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านความสามารถ ด้านความคิดเห็นต่อตนเอง ตลอดจนคุณลักษณะต่าง ๆ ของตนเอง แม้กระทั่งภูมิหลัง ความถนัดด้านอาชีพของบิดา มารดา จะทำให้นักเรียนสามารถมองตนเอง และพัฒนาตนเองได้ตรงตามความเป็นจริงมากขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นข้อมูลที่ได้จากการประเมินด้วยแบบวัดทักษะอาชีพ และการดำรงชีพของนักเรียน สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากการลงพื้นที่และการสนทนากลุ่ม ว่า นักเรียนในปัจจุบันของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ในด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นอันดับแรก นักเรียนจะมีความสามารถและกล้าแสดงออกในการสื่อสารระหว่างบุคคล ระหว่างองค์กรมากขึ้น สอดคล้องกับอาชีพที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากการลงพื้นที่ ว่าเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการใช้สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล

2. ผลการพัฒนา พบว่าหลังจากที่กลุ่มทดลองได้ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมตาม หลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน พบว่า นักเรียนมีคะแนนทักษะอาชีพและการดำรงชีพ สำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านดนตรี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการรู้จักเข้าใจตนเองด้านธรรมชาติ และด้านเขาวนปัญญาทางด้านอัตถวณิยมหรือการดำรงอยู่ของชีวิต มากกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านภาษาที่พบว่าไม่แตกต่างจากก่อนการเข้าร่วม ผลการพัฒนาแสดงให้เห็นว่า หลักสูตรดังกล่าวสามารถพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ

สำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน โดยกิจกรรมในหลักสูตรจะให้นักเรียนวิเคราะห์ และ สังเคราะห์คุณลักษณะของตนเอง ไตร่ตรองข้อมูลต่าง ๆ ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนได้รู้จักเข้าใจตนเอง ในความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ค่านิยม และบุคลิกภาพของตนเองได้ดีขึ้น และ สามารถวางแผนเลือกอาชีพได้สอดคล้องกับความต้องการของตนเองได้มากขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนที่เข้ากลุ่มทดลองที่สามารถใช้องค์ความรู้และทักษะที่ได้ในการพัฒนาปรับปรุงตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยครั้งนี้

1. งานวิจัยนี้เน้นการศึกษาการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งผลที่ได้เป็นข้อค้นพบที่มีประโยชน์สำหรับนักเรียนและวงการศึกษาไทย แต่เนื่องจากการใช้แบบวัดที่มีประสิทธิภาพควรจะมีการแปลผลให้นักเรียนผู้ถูกทดสอบได้รับทราบในสมรรถนะของตนเอง การใช้รูปแบบและวิธีการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ขาดความคล่องตัว และ ใช้เวลาในการดำเนินการเป็นอย่างมาก จึงควรพัฒนารูปแบบในการใช้แบบวัดฯ ให้สามารถประมวลผลและส่งข้อมูลย้อนกลับให้กับผู้ถูกทดสอบได้ทราบเป็นรายบุคคล อย่างเป็นรูปธรรม

2. จากผลการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อนักเรียน คือ ปัจจัยของครอบครัว บิดา มารดา ผู้ปกครอง และ บุคคลแวดล้อมที่ใกล้ชิด ดังนั้น ควรมีการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการสร้าง ความเข้าใจของครอบครัว ผู้ปกครอง การจัดการความคาดหวังที่สมเหตุสมผล เพื่อที่จะทำให้นักเรียนสามารถเลือกอาชีพได้อย่างตรงตามความสามารถและความต้องการของตนเองมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในรูปแบบที่เหมาะสมกับการใช้งาน และ การแปลผลอย่างเป็นสากลเพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ในหลากหลายพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นในประเทศไทย หรือ ต่างประเทศ เช่น แบบวัดออนไลน์ เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ควรขยายผลการใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพ สำหรับ พ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อให้สามารถสร้างความเข้าใจอันดีในการเรียนรู้ความสามารถของบุตรธิดา

บรรณานุกรม

- Bandura (1986,1995). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*.New Jersey : Prentice Hall.
- Medsen, Kim Ann. (1997, April). *An Examination of Multiple Intelligences Exhibited by Preschool Children in a Child Care Center*. Dissertation Abstracts International. 57(10): 4255 - A.
- Gecas, V. (2003). *“Self-Agency and the Life Course.”* In T. Mortimer and Michael J. Shanahan (Eds.).Handbook of the Life Course. New York Kluwer : Academic/Plenum Publishers,
- Ginzberg Eli. *The development of Human Resources* .New York : McGraw-Hill.1966
- Holland.,J.L. and Nichols R.C. *“Exploration of a theory of Vocational Choice : A longitudinal Studyin change of major field of study, ”*Personnel and guidance Journal. 43(4)
- Re.Anne .(1964). *The Psychology of Occupation* .New York : John Willey and Sons.
- Redmond, B. F. (2010). *“Self-Efficacy Theory: Do I think that I can succeed in my work?”* Pennsylvania : The Pennsylvania State University.
- Super,Donald E. and Crites, John O. (1968). *Appraising Vocational Fitness*. Delhi : Universal Book Stall.
- Tolbert.EL. (1974). *Counseling for Career Development*. Boston : Houghton Mifflin.
- Williams, T. and Williams, K.(2010) *Self-efficacy and performance in mathematics: Reciprocaldeterminism in 33 nations*.Journal of Educational Psychology.2 .
- กมลวรรณ อังศรีสุพร. (2554). *การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้โดยใช้นิทานเป็นสื่อ*. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กฤษณี คำชาย. (2544). *จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- ขวัญจิรา ภู่งษ์. (2547). *การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ปฏิบัติการทดลองประกอบอาหารตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้*. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- จารุวรรณ ห่อรายเจริญ. (2552). **ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามทฤษฎีพหุปัญญาที่มีต่อความสามารถในการเชื่อมโยงและความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชมพูนุท ศุภผลศิริ. (2551). **การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการทำหนังสือเล่มใหญ่**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2545). **การพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- ปราณี อุปฮาด. (2550). **การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ไพฑูริ ลิทธิสุนทร. (2543, มกราคม). **พหุปัญญาในโรงเรียนไทย**. สารปฏิรูป. 2(22): 21.
- พนม ลิ้มอารีย์. (2533). **การแนะแนวเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- พิมพ์พรรณ ทองประสิทธิ์. (2548). **การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง . (2554) . **ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่** สำนักพิมพ์ .21open Worlds.กรุงเทพฯ
- วิจารณ์ พานิช.(2555) . **ทักษะแห่งศตวรรษที่** สืบค้นได้จาก . 21<http://www.gotoknow.org>
- ภรภัทร นิยมชัย. (2553). **การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวพา เดชะคุปต์.(2544) . **เอกสารในการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “พหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็ก ปฐมวัย”** ณ หอประชุมใหญ่สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ระหว่างวันที่25 – 27 ตุลาคม 2544.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. (2548) . **การศึกษารายกรณี**. กรุงเทพฯ.โอเดียนสโตร์ :
- วรรณิษา บัวสุข. (2553). **ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วันดี สุดสิน. (2550). **ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม โดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วิไลดา พงศ์ธราธิก. (2547). **ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่น
ไทยกลางแจ้ง**. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สันติศักดิ์ ฝาผาย. (2546). **การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
โดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้**. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ.ถ่ายเอกสาร .บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ :
- สุทธิธนา ชันอาสา. (2550). **ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
แบบโครงงาน**. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร .
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2540, มกราคม). **การใช้พหุปัญญาในห้องเรียน**. วารสารวิชาการ. 2(1): 53-59.
- สิรินทร์ ลัดดากลม. (2551). **ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้**. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำเนา ขจรศิลป์. (2529) **การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา** .มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .
กรุงเทพฯ : อัดสำเนา.
- หทัยรัตน์ ทรวดทรง. (2550). **การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับกิจกรรมการ
สอนแบบจินตปัญญา**. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัญชลีกร อัมพรดล. (2551). **การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรม
ศิลปะสร้างสรรค์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้**. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารี สันทนี. (2543). **พหุปัญญาในห้องเรียนวิธีการสอนเพื่อพัฒนาปัญญาหลายด้าน**. กรุงเทพฯ:
ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ

ภาคผนวก ก.
แบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสม
ต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

**แบบวัดการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพ
ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21**

ชื่อ-สกุล..... ระดับชั้นการศึกษา.....
วันที่ทดสอบ..... ทดสอบครั้งที่

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่นักเรียนมีตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

- ข้าพเจ้า ☐ ยินดีตอบแบบสอบถามด้วยความสมัครใจ และอนุญาตให้นำข้อมูลไปใช้ในงานวิจัยได้
☐ ยินดีตอบแบบสอบถาม แต่ไม่อนุญาตให้ใช้ข้อมูลที่ได้เพื่อประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้น
☐ ไม่ยินยอมตอบแบบสอบถามชุดนี้ และไม่ต้องการเข้าร่วมในโครงการวิจัย
 หรือตอบแบบสอบถามใดๆ

คำแนะนำ : ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับนักเรียนมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์ระดับคะแนนดังนี้

- 1 หมายถึง ตรงกับความคิด ความรู้สึก การกระทำ ของนักเรียนน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ตรงกับความคิด ความรู้สึก การกระทำ ของนักเรียนน้อย
- 3 หมายถึง ตรงกับความคิด ความรู้สึก การกระทำ ของนักเรียนปานกลาง
- 4 หมายถึง ตรงกับความคิด ความรู้สึก การกระทำ ของนักเรียนมาก
- 5 หมายถึง ตรงกับความคิด ความรู้สึก การกระทำ ของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
๑	ฉันมีทักษะการเขียนดีกว่าเพื่อนในระดับเดียวกัน					
๒	ฉันชอบแต่งเรียงความหรือเขียนเรื่องสั้น					
๓	ฉันจำชื่อคน สถานที่ วันเวลา หรือชื่อเฉพาะได้					
๔	ฉันชอบเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ					
๕	ฉันชอบอ่านหนังสือ					
๖	ฉันสะกดคำที่ยากได้ถูกต้อง					
๗	เวลาพูด ฉันจะออกเสียงอักขระได้ชัดเจน					
๘	ฉันชอบฟังการเล่าเรื่อง					
๙	ฉันชอบศึกษาคำศัพท์ต่างประเทศ					
๑๐	ฉันมีความสามารถในการพูดคุยด้วยภาษาที่เป็นทางการ					
๑๑	ฉันชอบตั้งคำถาม เพื่อหาเหตุผล "เพราะอะไร" "ทำไม"					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
๑๒	ฉันสนุกกับการคิดคำนวณตัวเลข					
๑๓	ฉันชอบหาคำตอบและแก้ไขปัญหาโจทย์คณิตศาสตร์					
๑๔	ฉันชอบเล่นเกมส์ที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ (เช่น หมากรุก ชูโดกุ ปริศนา)					
๑๕	ฉันชอบเกมส์ต่อจิกซอร์หรือปริศนาไขว้					
๑๖	ฉันชอบทำอะไรเป็นลำดับขั้นตอน ที่มีระบบ ชัดเจน					
๑๗	ฉันชอบคิดค้น ทดลอง หาคำตอบอย่างเป็นระบบ ตามแนวทางวิทยาศาสตร์					
๑๘	ฉันมักคิดหาเหตุผลก่อนเสมอเมื่อต้องตัดสินใจทำอะไร					
๑๙	ฉันมักวางแผนก่อนทำอะไรเสมอ					
๒๐	ฉันสามารถจับประเด็นความคิด และคิดเชิงนามธรรมได้					
๒๑	ฉันมักกะขนาด คิดคำนวณบริเวณหรือพื้นที่ต่างๆ เวลาไปตามสถานที่ต่างๆ					
๒๒	ฉันสามารถกะระยะความลึก ตื้น ของสิ่งต่างๆ ได้ใกล้เคียงความเป็นจริง					
๒๓	ฉันมองภาพ ๓ มิติ หรือ ๔ มิติ และทำความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว					
๒๔	ฉันสามารถจัดวางของโดยใช้เนื้อที่ได้เหมาะสม					
๒๕	ฉันใช้อ่านแผนที่ วาดแผนผังเพื่อจดจำมากกว่าใช้การเขียนอธิบายความ					
๒๖	ฉันอ่านแผนที่ และบอกตำแหน่งสถานที่ตามที่ระบุในแผนที่ได้					
๒๗	ฉันสนุกกับการทำกิจกรรมที่ใช้การวาดรูป					
๒๘	ฉันชอบตกแต่ง วาดภาพ ยามว่าง					
๒๙	ฉันเรียนรู้จดจำได้ดี จากการเห็นภาพ มากกว่าการอ่านข้อความเพื่อท่องจำ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
๓๐	ฉันใช้การจดจำด้วยภาพ มากกว่าการจดบันทึก					
๓๑	ฉันมีการทรงตัวที่ดี					
๓๒	ฉันเป็นคนกระฉับกระเฉง เคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างคล่องแคล่ว					
๓๓	ฉันชอบเล่นกีฬาประเภทต่างๆ					
๓๔	ร่างกายฉันมีความยืดหยุ่นสูง					
๓๕	ฉันชอบใช้มือสำรวจ หยิบ จับ สัมผัส เพื่อเรียนรู้สิ่งต่างๆ					
๓๖	ฉันไม่ชอบการนั่งนิ่งอยู่กับที่เป็นเวลานานๆ					
๓๗	ฉันชอบทำงานที่ได้ใช้แรง หรือการเคลื่อนไหวร่างกาย					
๓๘	ฉันมีความสามารถด้านงานฝีมือ งานปั้น					
๓๙	ฉันชอบทำงานประดิษฐ์ งานทำมือ					
๔๐	ฉันใช้การวิ่ง หรือ เดินอย่างรวดเร็ว เวลาเปลี่ยนย้ายที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง					
๔๑	ฉันสามารถจำแนกเสียงเครื่องดนตรีของเพลงที่ฟังได้					
๔๒	ฉันแยกเสียงประสาน หรือคอรัสได้					
๔๓	ฉันมีเสียงร้องเพลงที่ไพเราะ					
๔๔	ฉันจดจำเนื้อเพลงได้อย่างรวดเร็ว					
๔๕	ฉันฮัมเพลงขึ้นเอง โดยสร้างทำนองใหม่เองได้					
๔๖	ฉันพูดจาหรือเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะ					
๔๗	ฉันร้องเพลงได้ตามจังหวะและเสียงดนตรี โดยเสียงไม่เพี้ยนและไม่คร่อมจังหวะ					
๔๘	ฉันไวต่อเสียงที่ได้ยินจากภายนอก และแยกประเภทของเสียงได้ถูกต้อง					
๔๙	ฉันมักเคาะโต๊ะ หรือเคลื่อนไหวร่างกายเป็นจังหวะๆ เวลานั่งทำงาน หรือคิดอะไรเพลินๆ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
๕๐	ฉันชอบแต่งเพลงเล่นยามว่าง					
๕๑	ฉันชอบเข้ากลุ่มสังคมเพื่อพบปะพูดคุย					
๕๒	ฉันเป็นที่ยอมรับของกลุ่มทุกกลุ่มที่ได้เข้าไปปฏิสัมพันธ์ด้วย					
๕๓	ฉันสามารถปรับตัวกับเพื่อนใหม่ หรือคนที่เพิ่งรู้จักได้อย่างรวดเร็ว					
๕๔	ฉันมีความสามารถในการสื่อสาร กระตุ้น สร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นในกลุ่ม					
๕๕	ฉันสามารถพูดคุยสื่อสารกับคนต่างวัยได้					
๕๖	ฉันเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดีกับเพื่อนได้					
๕๗	ฉันไวต่อความรู้สึก และความต้องการของผู้อื่น					
๕๘	ฉันชอบดูแลเอาใจใส่ผู้คน					
๕๙	ฉันชอบเรียนรู้ สังเกตความคิด อารมณ์ พฤติกรรม ของคนอื่นเพื่อทำความเข้าใจในตัวเอง					
๖๐	ฉันได้รับความไว้วางใจจากกลุ่ม หรือ เป็นผู้นำในกลุ่ม อย่างไม่เป็นทางการ					
๖๑	ฉันรักสันโดษ มีความสุขกับการอยู่ตามลำพัง					
๖๒	ฉันรู้ว่าตนเองมีจุดเด่น จุดอ่อนด้านใด					
๖๓	ฉันมีเวลาสำหรับการทบทวนตนเอง เพื่อสำรวจ วิเคราะห์ในสิ่งผ่านไป					
๖๔	ฉันชอบงานอดิเรกที่ไม่ต้องพูดคุยกับคนอื่น					
๖๕	ฉันมักใช้และให้เวลากับตัวเองมากกว่าออกไปสังคมภายนอก					
๖๖	ฉันสามารถเรียนรู้จากความผิดพลาดหรือความสำเร็จที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้ด้วยตนเอง					
๖๗	ฉันรู้ถึงความรู้สึกหรือความต้องการที่แท้จริงของตนเอง					
๖๘	ฉันชอบทำงานตามลำพังมากกว่าทำร่วมกันเป็นคณะ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
๖๙	ฉันมีเป้าหมายชีวิตของตนเองที่ต้องการดำเนินไปอย่างชัดเจน					
๗๐	ฉันรับรู้ถึงคุณค่าในตนเองได้					
๗๑	ฉันรักสัตว์ ชอบเลี้ยง ดูแลสัตว์					
๗๒	ฉันชอบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือ การเข้าชมพิพิธภัณฑ์					
๗๓	ฉันชอบเรียนรู้สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ					
๗๔	ฉันชอบศึกษาด้านประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของคน สัตว์					
๗๕	ฉันชอบดูแล ปลูก รดน้ำต้นไม้					
๗๖	ฉันผูกคูกับต้นไม้ สัตว์ หรือสิ่งมีชีวิตต่างๆ					
๗๗	ฉันมีความสุข เมื่อได้สัมผัสกับบรรยากาศธรรมชาติมากกว่าอยู่กับแสง สี เสียง					
๗๘	ฉันสนใจในเรื่องดิน ฟ้า อากาศ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติรอบตัว					
๗๙	ฉันชอบสังเกตดูพัฒนาการการเติบโตของสัตว์ ต้นไม้ หรือการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม					
๘๐	ฉันร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ต้นไม้และสัตว์					
๘๑	ฉันชอบแสวงหาความหมายชีวิต					
๘๒	ฉันคิดตั้งคำถามว่า เพราะเหตุใด คนเราจึงเกิดมา					
๘๓	ฉันชอบคุยถกกันเรื่องของการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคมโลกที่เป็นอยู่					
๘๔	ฉันมีการคิดตั้งคำถามเกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย ว่าตายแล้วจะไปไหน					
๘๕	ฉันพยายามหาความหมายของการดำรงอยู่และการมีชีวิตอยู่					
๘๖	ฉันชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับปรัชญา ศาสนา					
๘๗	ฉันมักตั้งคำถามเกี่ยวกับการใช้ชีวิตให้ตนเองหรือคนรอบข้างได้คิด					
๘๘	ฉันมีความคิดลุ่มลึก และการให้ความหมายของการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
๘๙	ฉันค้นคว้าหรือศึกษาเกี่ยวกับเรื่องราวของการมีชีวิตและการดำรงอยู่ของมนุษย์และโลก					
๙๐	ฉันชอบอ่านคำคมของนักคิด นักปราชญ์ที่เกี่ยวกับการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า					

การแปลความหมายแบบวัดทักษะอาชีพและการดำรงชีพ

ตารางเปรียบเทียบความเหมาะสมกับอาชีพ

Career and living skill : Linguistic Intelligence		
ความสามารถ ของบุคคล	บุคลิกที่สังเกตได้	อาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21
ความสามารถด้านภาษา	- การเขียนและการใช้ภาษาพูด - การแปลและการอธิบายถ่ายทอดความคิด ผ่านทางการใช้ภาษาสื่อสาร - เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ภาษาสื่อสารและการให้ความหมาย	- นักโฆษณา - ล่าม / ผู้เขียนบท - บรรณาธิการ - นักประวัติศาสตร์ - นักนิเทศศาสตร์ - ทนาย - นักภาษา - นักประชาสัมพันธ์ - ที่ปรึกษาด้านสื่อสารมวลชน - นักพูด - ครู อาจารย์ - พิธีกร ดีเจวิทยุ - นักพากย์ - นักเขียน

Career and living skill : Logical-Mathematical Intelligence		
ความสามารถ ของบุคคล	บุคลิกที่สังเกตได้	อาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21
ความสามารถด้าน เหตุผล-คณิตศาสตร์	- การวิเคราะห์ปัญหา - การตรวจสอบ จัดระบบ - การคิดคำนวณตัวเลข - การใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์และการให้เหตุผลแบบนิรนัย - เข้าใจความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล และแสดงผลลัพธ์หรือผลที่ตามมาได้อย่างเป็นรูปธรรม	-นักวิเคราะห์ -ตุลาการ -นายธนาคาร -นักบัญชี -ผู้ตรวจสอบ -โปรแกรมเมอร์ -วิศวกร -นักวิเคราะห์ -นักวิจัย / โบรมคเกอร์ -นักวิทยาศาสตร์ -นักสถิติ -งานด้านตัวเลข -นักตรรกศาสตร์ -นักคอมพิวเตอร์

Career and living skill : Musical Intelligence		
ความสามารถ ของบุคคล	บุคลิกที่สังเกตได้	อาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21
ความสามารถด้าน ดนตรี	- ความชื่นชอบด้านเสียงดนตรีและการใช้เสียง - รู้จักและไวต่อการใช้เสียงแบบต่างๆ - สามารถแยกแยะ จังหวะ โทนเสียง ในลักษณะที่ต่างกันได้ - เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเสียงและอารมณ์ความรู้สึก	-นักวิศวกรรมดนตรี -นักประพันธ์ -ดีเจ -นักนันทนาการ -ออร์แกนไนซ์เซอร์ -นักดนตรี -นักร้อง -นักละครเวที -อุปรากร -ครู/วิทยากรสอนการฝึกออกเสียง -นักแสดง

Career and living skill : Bodily Kinesthetic Intelligence		
ความสามารถ ของบุคคล	บุคลิกที่สังเกตได้	อาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21
ความสามารถ ด้านร่างกาย - การ เคลื่อนไหว	- การทำงานประสานกันระหว่างตากับร่างกาย - มีความยืดหยุ่น คล่องตัว - มีความปราดเปรียว ว่องไว - สร้างสมดุลร่างกายได้	- นักกีฬา - นักเต้น - นักดนตรี - พยาบาล - ผู้ให้ความรู้ด้านการเสริมสร้างร่างกาย - นักกายภาพบำบัด - คนแปลภาษามือ - นักชิม นักกีฬาที่เล่นกีฬาที่ต้องใช้การทรงตัวสูง

Career and living skill : Spatial Intelligence		
ความสามารถ ของบุคคล	บุคลิกที่สังเกตได้	อาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21
ความสามารถด้าน มิติสัมพันธ์	- มีความสามารถทางการมองเห็น การมโนภาพ และสร้างสรรค์ออกมา - เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการมองเห็นภาพ การปรับปรุง การใช้เนื้อที่ได้ดี	- สถาปนิก - ศิลปิน - มณฑนากร - นักประดิษฐ์ - ภูมิมาตร - นักเดินเรือ - นักผังเมือง - นักออกแบบ - ช่างภาพ - นักบิน - ช่างปั้น ช่างหล่อ - ช่างฝีมือ

Career and living skill : Interpersonal Intelligence		
ความสามารถ ของบุคคล	บุคลิกที่สังเกตได้	อาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21
ความสามารถด้าน มนุษยสัมพันธ์	- มีความสามารถในการผูกมิตร ผูกสัมพันธ์กับผู้อื่น - เข้าใจและรับรู้พฤติกรรมและการสื่อสารของผู้อื่น - เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสถานการณ์ที่ต้องข้องเกี่ยวกับผู้คน	- นัก - ผู้ดูแลเด็ก - ผู้ให้การคำปรึกษา - นักการศึกษา - นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ - ผู้ไกล่เกลี่ย - นักการเมือง - นักจิตวิทยา - นักการตลาด - เซลล์ - นักบำบัด - นักฝึกอบรม

Career and living skill : Intrapersonal Intelligence		
ความสามารถ ของบุคคล	บุคลิกที่สังเกตได้	อาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21
ความสามารถด้าน การรู้จักเข้าใจตนเอง	- รู้จักตัวตนของตน จุดอ่อน จุดแข็ง - รู้เท่าทัน อารมณ์ ความคิด ความปรารถนาของตนเอง - สามารถฝึกฝนตนเอง เข้าใจตนเอง	- นักจิตวิทยา - นักปรัชญา - ครู - แพทย์

Career and living skill : Naturalist intelligence		
ความสามารถ ของบุคคล	บุคลิกที่สังเกตได้	อาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21
ความสามารถด้าน ธรรมชาติ	- เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ ปรากฏการณ์ธรรมชาติ - เข้าใจความสำคัญของตนเองกับสิ่งแวดล้อม - ตระหนักในการอนุรักษ์ธรรมชาติ	- นักวิทยาศาสตร์ - นักธรณีวิทยา - นักพฤกษศาสตร์ - นักจุลชีววิทยา - นักวิทยาศาสตร์ชีววิทยา - นักสำรวจธรรมชาติ

Career and living skill : Existential intelligence		
ความสามารถ ของบุคคล	บุคลิกที่สังเกตได้	อาชีพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21
ความสามารถด้าน การดำรงอยู่ของชีวิต	- มีความสามารถในการจับประเด็น เกี่ยวกับการดำรงอยู่ของชีวิต - รับรู้บทบาท และการดำรงอยู่ของ ตนเอง - เข้าใจหลักปรัชญา และการรับรู้ตนเอง อย่างลึกซึ้ง - เข้าใจความสัมพันธ์ของร่างกาย จิตใจ และความเป็นจริงของชีวิต	- นักบวช - นักจิตวิทยา - นักวิเคราะห์ - นักวิจัย - นักปรัชญา

ภาคผนวก ง

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ช่อลัดดา ขวัญเมือง ข้าราชการบำนาญ สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ท.หญิง สุขอรุณ วงศ์ทิม ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โพธิพันธ์ พานิช รองอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

คำนำ

เด็กและเยาวชนในวันนี้ คือ ทรัพยากรที่มีคุณค่าของประเทศไทยในอนาคต การดำเนินงานใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กจึงเป็นการลงทุนที่มีคุณค่ามหาศาล ดังนั้น การผลิตคู่มือในการใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสม สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ฉบับนี้ จึงเป็นการบูรณาการแนวคิด หลักการ ทฤษฎี เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้ตนเองผ่านกิจกรรมจากครูผู้สอน ในการที่จะทำให้เด็กและเยาวชนได้มองภาพตนเอง ตามความเป็นจริง และมีจุดมุ่งหมายในชีวิตได้อย่างเหมาะสมในอนาคต

คณะวิจัย ขอขอบคุณ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ในการสนับสนุนทุนวิจัยในการพัฒนาในครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา เจริญศิริ และ ศาสตราจารย์ ดร.อานวย ธิฐาพันธ์ ที่ได้เสนอแนะรายละเอียดต่างๆ ที่ทำให้คู่มือฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น คณะวิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือ ฯ ฉบับนี้ คงจะสร้างสรรค์คุณค่า และประโยชน์แก่บุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์กับเด็กและเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คณะวิจัย

22 สิงหาคม 2558

ภาคผนวก ข

คู่มือการใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพ

สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ด้วยกระบวนการเชิงจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน

คู่มือ

เสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพ

สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ด้วยกระบวนการเชิงจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน

ผลิตโดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กุลนาคล

ดร.จิตรา ดุษฎีเมธา

ดร.ผลาดร สุวรรณโพธิ์

ดร.ประชา อินัง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	1
วิธีการใช้คู่มือ	3
แบบวัดการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสม	4
ต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียง	
ฐานกิจกรรมที่ 1 ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านภาษา	8
ฐานกิจกรรมที่ 2 ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์	10
ฐานกิจกรรมที่ 3 ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านมิติสัมพันธ์	13
ฐานกิจกรรมที่ 4 ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว	16
ฐานกิจกรรมที่ 5 ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านดนตรี	18
ฐานกิจกรรมที่ 6 ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านมนุษยสัมพันธ์	20
ฐานกิจกรรมที่ 7 ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง	22
ฐานกิจกรรมที่ 8 ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านธรรมชาติ	24
ฐานกิจกรรมที่ 9 ทักษะอาชีพและการดำรงชีพการดำรงอยู่ของชีวิต	25
แบบประเมินตนเองในแต่ละฐานกิจกรรม	28

วิธีการใช้คู่มือ

คู่มือการใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพ สำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พัฒนาขึ้นเพื่อนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้กรอบแนวคิดเขาวงกตปัญหา การ์ดเนอร์ ที่ได้แบ่งเขาวงกตปัญหา ออกเป็น 9 ด้าน ได้แก่ ด้านภาษา ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์ ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวด้านดนตรี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง ด้านธรรมชาติ และด้านอัตถถวนิยมหรือการดำรงอยู่ของชีวิต ผูกกับแนวคิดทางจิตวิทยาในการเลือกอาชีพ การพัฒนาศักยภาพแห่งตน รูปแบบของหลักสูตรจะพิจารณานักเรียนเป็นฐานกิจกรรม ในแต่ละฐานกิจกรรมจะอธิบายถึง สาระสำคัญ อุปกรณ์และระยะที่ใช้ในการทำกิจกรรม รวมถึงวิธีการดำเนินการ และการประเมินผล ที่คุณครู สามารถนำไปใช้ได้ในช่วงกิจกรรม โดยแต่ละฐาน กำหนดเท่ากับ 45 – 60 นาที ต่อกิจกรรม ซึ่งจะมีกระทำต่อเนื่องทั้งสิ้น 9 ครั้ง

ความจำเป็นในการจัดกิจกรรม เพื่อช่วยนักเรียนประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพของตนเองจากการกระทำว่า มีความสอดคล้องกับสิ่งที่ตนเองคิดว่า “ใช่” หรือ “ตรง” จากการอ่านข้อความและคิดพิจารณาตอบข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับทักษะอาชีพและการดำรงชีพจากแบบสอบถามหรือไม่ เพื่อสะท้อนถึงความสามารถ หรือ ความคาดหวังที่แท้จริงว่า สิ่งที่เกิดขึ้นและสิ่งที่สามารถกระทำได้ มีความสอดคล้องเพียงใด ทั้งนี้ ผลการทำกิจกรรมจะผ่านหรือไม่ผ่านไม่ได้เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของความสามารถด้านทักษะอาชีพและการดำรงชีพ เพราะกิจกรรมเป็นเพียงการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ ลักษณะของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความถนัดนั้น ความสนใจหรือความสนุกในการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ จึงช่วยเป็นแนวทางในการเลือกสายการเรียนและการตัดสินใจที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพในการเลือกคณะเพื่อประกอบอาชีพให้ตรงกับความต้องการกับตนเองมากที่สุดในอนาคตต่อไปได้

ลำดับขั้นในการใช้หลักสูตรนี้ สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. ครูแจกแบบวัดการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ฯ ให้นักเรียนทำเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นไว้
2. ครูทำความเข้าใจกับนักเรียนในการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ โดยนักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาด้านตนเองด้วยความสมัครใจ และสามารถยกเลิกการเข้าร่วมกิจกรรมหากไม่พร้อม หรือไม่ประสงค์จะเข้าร่วม
3. ครูกำหนดให้นักเรียนเข้ากิจกรรมที่ละฐานกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ รวม 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 50 -60 นาทีต่อฐาน เพื่อให้นักเรียนได้ทดลองปฏิบัติจริงว่าตนเองมีความสนใจในฐานกิจกรรมนั้นๆ อย่างไร และภายหลังจากการเข้าฐานกิจกรรมเสร็จสิ้นในแต่ละครั้ง พร้อมแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเข้าฐาน รวมถึงการพูดคุยเกี่ยวกับลักษณะของอาชีพที่สอดคล้องกับทักษะอาชีพและการดำรงชีพในด้านนั้นๆ
4. ครูให้นักเรียนทำการประเมินตนเองในแบบประเมินตนเองในแต่ละฐานกิจกรรม โดยทำการประเมินที่ละฐานกิจกรรมตามที่ได้กำหนดจัดในสัปดาห์นั้นๆ
5. ภายหลังจากการเข้าฐานกิจกรรมจนเสร็จสิ้น 9 ฐานกิจกรรม นักเรียนจะทำแบบวัดการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพ ฯ อีกครั้ง เพื่อตรวจสอบซ้ำ ยืนยันการรับรู้ในความสามารถของตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกสายวิชาเรียนต่อไป
6. คุณครูนำผลการประเมินการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพไปแสดงผลให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบ พร้อมการซักถามความเข้าใจ

**แบบวัดการรับรู้ทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพ
ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21**

ชื่อ-สกุล..... ระดับชั้นการศึกษา.....
วันที่ทดสอบ..... ทดสอบครั้งที่

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่นักเรียนมีตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

- ข้าพเจ้า ☐ ยินดีตอบแบบสอบถามด้วยความสมัครใจ และอนุญาตให้นำข้อมูลไปใช้ในงานวิจัยได้
☐ ยินดีตอบแบบสอบถาม แต่ไม่อนุญาตให้ใช้ข้อมูลที่ได้เพื่อประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้น
☐ ไม่ยินยอมตอบแบบสอบถามชุดนี้ และไม่ต้องการเข้าร่วมในโครงการวิจัย
 หรือตอบแบบสอบถามใดๆ

คำแนะนำ : ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับนักเรียนมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์ระดับคะแนนดังนี้

- 1 หมายถึง ตรงกับความคิด ความรู้สึก การกระทำ ของนักเรียนน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ตรงกับความคิด ความรู้สึก การกระทำ ของนักเรียนน้อย
- 3 หมายถึง ตรงกับความคิด ความรู้สึก การกระทำ ของนักเรียนปานกลาง
- 4 หมายถึง ตรงกับความคิด ความรู้สึก การกระทำ ของนักเรียนมาก
- 5 หมายถึง ตรงกับความคิด ความรู้สึก การกระทำ ของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
๑	ฉันมีทักษะการเขียนดีกว่าเพื่อนในระดับเดียวกัน					
๒	ฉันชอบแต่งเรียงความหรือเขียนเรื่องสั้น					
๓	ฉันจำชื่อคน สถานที่ วันเวลา หรือชื่อเฉพาะได้					
๔	ฉันชอบเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ					
๕	ฉันชอบอ่านหนังสือ					
๖	ฉันสะกดคำที่ยากได้ถูกต้อง					
๗	เวลาพูด ฉันจะออกเสียงอักขระได้ชัดเจน					
๘	ฉันชอบฟังการเล่าเรื่อง					
๙	ฉันชอบศึกษาคำศัพท์ต่างประเทศ					
๑๐	ฉันมีความสามารถในการพูดคุยด้วยภาษาที่เป็นทางการ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
๑๑	ฉันชอบตั้งคำถาม เพื่อหาเหตุผล "เพราะอะไร" "ทำไม"					
๑๒	ฉันสนุกกับการคิดคำนวณตัวเลข					
๑๓	ฉันชอบหาคำตอบและแก้ไขปัญหาโจทย์คณิตศาสตร์					
๑๔	ฉันชอบเล่นเกมส์ที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ (เช่น หมากรุก ชูโดกุ ปริศนา)					
๑๕	ฉันชอบเกมส์ต่อจิกซอร์หรือปริศนาไขว้					
๑๖	ฉันชอบทำอะไรเป็นลำดับขั้นตอน ที่มีระบบ ชัดเจน					
๑๗	ฉันชอบคิดค้น ทดลอง หาคำตอบอย่างเป็นระบบ ตามแนวทางวิทยาศาสตร์					
๑๘	ฉันมักคิดหาเหตุผลก่อนเสมอเมื่อต้องตัดสินใจทำอะไร					
๑๙	ฉันมักวางแผนก่อนทำอะไรเสมอ					
๒๐	ฉันสามารถจับประเด็นความคิด และคิดเชิงนามธรรมได้					
๒๑	ฉันมักกะขนาด คิดคำนวณบริเวณหรือพื้นที่ต่างๆ เวลาไปตามสถานที่ต่างๆ					
๒๒	ฉันสามารถระยะความลึก ตื้น ของสิ่งต่างๆ ได้ใกล้เคียงความเป็นจริง					
๒๓	ฉันมองภาพ ๓ มิติ หรือ ๔ มิติ และทำความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว					
๒๔	ฉันสามารถจัดวางของโดยใช้เนื้อที่ได้เหมาะสม					
๒๕	ฉันใช้อ่านแผนที่ วาดแผนผังเพื่อจดจำมากกว่าใช้การเขียนอธิบายความ					
๒๖	ฉันอ่านแผนที่ และบอกตำแหน่งสถานที่ตามทีระบุในแผนที่ได้					
๒๗	ฉันสนุกกับการทำกิจกรรมที่ใช้การวาดรูป					
๒๘	ฉันชอบตกแต่ง วาดภาพ ยามว่าง					
๒๙	ฉันเรียนรู้จดจำได้ดี จากการเห็นภาพ มากกว่าการอ่านข้อความเพื่อท่องจำ					
๓๐	ฉันใช้การจดจำด้วยภาพ มากกว่าการจดบันทึก					
๓๑	ฉันมีการทรงตัวที่ดี					
๓๒	ฉันเป็นคนกระฉับกระเฉง เคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างคล่องแคล่ว					
๓๓	ฉันชอบเล่นกีฬาประเภทต่างๆ					
๓๔	ร่างกายฉันมีความยืดหยุ่นสูง					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
๓๕	ฉันชอบใช้มือสำรวจ หยิบ จับ สัมผัส เพื่อเรียนรู้สิ่งต่างๆ					
๓๖	ฉันไม่ชอบการนั่งนิ่งอยู่กับที่เป็นเวลานานๆ					
๓๗	ฉันชอบทำงานที่ได้ใช้แรง หรือการเคลื่อนไหวร่างกาย					
๓๘	ฉันมีความสามารถด้านงานฝีมือ งานปั้น					
๓๙	ฉันชอบทำงานประดิษฐ์ งานทำมือ					
๔๐	ฉันใช้การวิ่ง หรือ เดินอย่างรวดเร็ว เวลาเปลี่ยนย้ายที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง					
๔๑	ฉันสามารถจำแนกเสียงเครื่องดนตรีของเพลงที่ฟังได้					
๔๒	ฉันแยกเสียงประสาน หรือคอรัสได้					
๔๓	ฉันมีเสียงร้องเพลงที่ไพเราะ					
๔๔	ฉันจดจำเนื้อเพลงได้อย่างรวดเร็ว					
๔๕	ฉันฮัมเพลงขึ้นเอง โดยสร้างทำนองใหม่เองได้					
๔๖	ฉันพูดจาหรือเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะ					
๔๗	ฉันร้องเพลงได้ตามจังหวะและเสียงดนตรี โดยเสียงไม่เพี้ยนและไม่คร่อมจังหวะ					
๔๘	ฉันไวต่อเสียงที่ได้ยินจากภายนอก และแยกประเภทของเสียงได้ถูกต้อง					
๔๙	ฉันมักเคาะโต๊ะ หรือเคลื่อนไหวร่างกายเป็นจังหวะๆ เวลานั้นทำงานหรือคิดอะไรเพลินๆ					
๕๐	ฉันชอบแต่งเพลงเล่นยามว่าง					
๕๑	ฉันชอบเข้ากลุ่มสังคมเพื่อพบปะพูดคุย					
๕๒	ฉันเป็นที่ยอมรับของกลุ่มทุกกลุ่มที่ได้เข้าไปปฏิสัมพันธ์ด้วย					
๕๓	ฉันสามารถปรับตัวกับเพื่อนใหม่ หรือคนที่เพิ่งรู้จักได้อย่างรวดเร็ว					
๕๔	ฉันมีความสามารถในการสื่อสาร กระตุ้น สร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นในกลุ่ม					
๕๕	ฉันสามารถพูดคุยสื่อสารกับคนต่างวัยได้					
๕๖	ฉันเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดีกับเพื่อนได้					
๕๗	ฉันไวต่อความรู้สึก และความต้องการของผู้อื่น					
๕๘	ฉันชอบดูแลเอาใจใส่ผู้คน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
๕๙	ฉันชอบเรียนรู้ สังเกตความคิด อารมณ์ พฤติกรรม ของคนอื่นเพื่อทำความเข้าใจในตัวเขา					
๖๐	ฉันได้รับความไว้วางใจจากกลุ่ม หรือ เป็นผู้นำในกลุ่ม อย่างไม่เป็นทางการ					
๖๑	ฉันรักสันโดษ มีความสุขกับการอยู่ตามลำพัง					
๖๒	ฉันรู้ว่าตนเองมีจุดเด่น จุดอ่อนด้านใด					
๖๓	ฉันมีเวลาสำหรับการทบทวนตนเอง เพื่อสำรวจ วิเคราะห์ในสิ่งผ่านไป					
๖๔	ฉันชอบงานอดิเรกที่ไม่ต้องพูดคุยกับคนอื่น					
๖๕	ฉันมักใช้และให้เวลากับตัวเองมากกว่าออกไปสังคมภายนอก					
๖๖	ฉันสามารถเรียนรู้จากความผิดพลาดหรือความสำเร็จที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้ด้วยตนเอง					
๖๗	ฉันรู้ถึงความรู้สึกหรือความต้องการที่แท้จริงของตนเอง					
๖๘	ฉันชอบทำงานตามลำพังมากกว่าทำร่วมกันเป็นคณะ					
๖๙	ฉันมีเป้าหมายชีวิตของตนเองที่ต้องการดำเนินไปอย่างชัดเจน					
๗๐	ฉันรับรู้ถึงคุณค่าในตนเองได้					
๗๑	ฉันรักสัตว์ ชอบเลี้ยง ดูแลสัตว์					
๗๒	ฉันชอบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือ การเข้าชมพิพิธภัณฑ์					
๗๓	ฉันชอบเรียนรู้สิ่งแวดลอมที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ					
๗๔	ฉันชอบศึกษาด้านประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของคน สัตว์					
๗๕	ฉันชอบดูแล ปลูก รดน้ำต้นไม้					
๗๖	ฉันพูดคุยกับต้นไม้ สัตว์ หรือสิ่งมีชีวิตต่างๆ					
๗๗	ฉันมีความสุข เมื่อได้สัมผัสกับบรรยากาศธรรมชาติมากกว่าอยู่กับแสง สี เสียง					
๗๘	ฉันสนใจในเรื่องดิน ฟ้า อากาศ สิ่งแวดลอมธรรมชาติรอบตัว					
๗๙	ฉันชอบสังเกตดูพัฒนาการการเติบโตของสัตว์ ต้นไม้ หรือการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดลอม					
๘๐	ฉันร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดลอม ต้นไม้และสัตว์					
๘๑	ฉันชอบแสวงหาความหมายชีวิต					
๘๒	ฉันคิดตั้งคำถามว่า เพราะเหตุใด คนเราจึงเกิดมา					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
๘๓	ฉันชอบคุยถกกันเรื่องของการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคมโลกที่เป็นอยู่					
๘๔	ฉันมีการคิดตั้งคำถามเกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย ว่าตายแล้วจะไปไหน					
๘๕	ฉันพยายามหาความหมายของการดำรงอยู่และการมีชีวิตอยู่					
๘๖	ฉันชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับปรัชญา ศาสนา					
๘๗	ฉันมักตั้งคำถามเกี่ยวกับการใช้ชีวิตให้ตนเองหรือคนรอบข้างได้คิด					
๘๘	ฉันมีความคิดลุ่มลึก และการให้ความหมายของการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน					
๘๙	ฉันค้นคว้าหรือศึกษาเกี่ยวกับเรื่องราวของการมีชีวิตและการดำรงอยู่ของมนุษย์และโลก					
๙๐	ฉันชอบอ่านคำคมของนักคิด นักปราชญ์ที่เกี่ยวกับการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า					

หลักสูตรพัฒนทักษาะอาชีพและการดำรงชีพ
สำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสม
ต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กิจกรรมที่ 1

ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านภาษา

สาระสำคัญ

ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านภาษา (Verbal-linguistic Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความหมายและการใช้ภาษา การพูดและการเขียน การเรียนรู้ภาษา การใช้ภาษาสื่อสารเพื่อสื่ออารมณ์ความรู้สึกให้คนอื่นเข้าใจได้ดี รวมถึงความสามารถในการจัดกระทำเกี่ยวกับโครงสร้างทางภาษา เสียง ความหมาย และเรื่องเกี่ยวกับภาษา เพื่อการโน้มน้าว

กิจกรรมที่ใช้เพื่อตรวจสอบความถนัด จะเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนได้ตรวจสอบคำผิด การใช้คำ การหาคำผิด การสร้างและการเล่าเรื่อง

- วัตถุประสงค์**
1. นักเรียนสามารถพิจารณาคำผิด การใช้คำ หาคำผิด สร้างและเล่าเรื่องได้
 2. นักเรียนสามารถเข้าใจการใช้ภาษาได้ถูกต้อง
 3. นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ดี

- อุปกรณ์**
1. ใบงานที่ 1 : เนื้อหาความเรียง
 2. กระดาษ A4
 3. ดินสอหรือปากกา

ระยะเวลา 50-60 นาที

วิธีการดำเนินการ

1. คุณครูแจกกระดาษที่มีเนื้อหาความเรียงหนึ่งหน้า ให้คนละหนึ่งแผ่น โดยคว่ำกระดาษหน้าที่มีข้อความลง เมื่อแจกกระดาษครบ คุณครูจะอธิบายกิจกรรมให้นักเรียนทำ โดยกำหนดเวลา 5 นาที ให้วงกลมคำผิดในเรื่องที่อ่าน รวมถึงการใช้สรรพนามและลักษณะนามที่ผิด พร้อมกับแก้ไขคำที่ถูกต้องไว้ด้วย
2. เมื่อครบ 5 นาทีแล้ว คุณครูเฉลยคำตอบ โดยให้นักเรียนสลับกระดาษกับเพื่อน เพื่อตรวจคำผิด พร้อมแก้ไขให้ถูกต้องตามเฉลยในแผ่นกระดาษ (วัดความสามารถทางด้านภาษา และรายละเอียด)
3. จากนั้น คุณครูให้นักเรียน จับกลุ่มกัน 3 คน ช่วยกันแต่งเรื่องต่อจากเนื้อความที่ได้อ่านไว้ โดยให้เวลาแต่งเรื่องเล่าต่อ 15 นาที พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่อง จากนั้น จะให้ออกมาเล่าเรื่องที่ต่อให้ฟังทีละกลุ่ม โดยให้ใช้การจดจำเน้นการเล่าเรื่องแทนการอ่านจากกระดาษที่ละตัว (วัดความสามารถในการเล่าเรื่อง การเรียบเรียง และการโน้มน้าว)

4. คุณครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเข้าฐานกิจกรรม และตั้งคำถามให้นักเรียนได้ร่วมกันระดมสมองว่า
- 4.1 กิจกรรมในฐานนี้ เกี่ยวข้องกับการใช้ความรู้หรือทักษะใดบ้าง
 - 4.2 มีอาชีพใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับฐานกิจกรรมทำ
5. คุณครูสรุปและเสริมความรู้ด้านอาชีพที่เหมาะสมกับทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านนี้ ให้แก่นักเรียน

การประเมินผล การสังเกตของคุณครูระหว่างการทำกิจกรรม และการทำใบประเมินตนเองของนักเรียน ภายหลังจากการทำกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว

ใบงาน

เรื่อง การเรียนรู้ภาษา

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ฦป๋าดงหัดบแห่งหนึ่ง ซึ่งอยู่ไกลจากชุมชลเป็นอันมาก ป่าแห่งนี้ชุกชุมไปด้วยสัตว์ป่าที่โหดร้าย มีกระต่ายและเต่าเป็นต้นอยู่มาวันหนึ่ง เจ้าเต่ากำลังเล่นน้ำอยู่กับกระต่ายในป่าลึกอย่างสนุกสนานทันใดนั้นเจ้ากระต่ายก็เหลือบมองเห็นข้างตัวหนึ่ง กำลังเดินมากับแมว ต่างพูดคุยกัันอย่างอารมณ์ มีหัวเราะเสียงดังลั่น เจ้าแมวกัปรราบขึ้นว่า น้องข้างเรามาหาอะไรทำสนุกสนุกดีกว่าไหม ส่วนเจ้าข้างก็ถามต่อว่า พี่แมวจะทำอะไรเธอ? ท่านเห็นเจ้ากระต่ายกับเต่าฝูงนั้นไหม ข้างตอบว่า เห็น ทำไมเธอ แมวตอบว่า “ข้าว่าเราน่าจะชวนพวกเขา มาวิ่งแข่งกันดีกว่า ใครวิ่งถึงเส้นไ้ก่อนคนนั้นชนะ” ข้างถามว่า “ชนะแล้วได้อะไรละ” “ได้ทำในสิ่งที่อยากจะทำนะซี” แมวตอบ.....

.....และให้เขาจับกลุ่มแต่งเรื่องต่อเพื่อความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา จินตนาการณ์ การเล่าเรื่อง และอื่นๆ

เฉลย...

ตามตัวเหลืองทั้งหมดส่วนใหญ่แก้คำผิด

ฦป๋า (ดูการวรรคตอน)

เป็นต้นอยู่มาวันหนึ่ง (ดูการวรรคตอน)

โหดร้าย มีกระต่าย (ดูตรรกะและอารมณ์ขัน)

เจ้าเต่ากำลังเล่นน้ำอยู่กับกระต่าย) ดูตรรกะ)

ทันใดนั้นเจ้ากระต่าย(ตอน ทันใดนั้น เจ้ากระต่ายดูการวรรค)

ข้างตัวหนึ่ง (ดูลักษณะนาม เชือกหนึ่ง)

น้องข้าง และพี่แมว (ดูการใช้สรรพนาม และตรรกะ ควรเป็นพี่ข้างเพราะตัวใหญ่ น้องแมวเพราะตัวเล็ก)

ท่านเห็น (ดูการใช้สรรพนาม เรียกน้องข้าง แต่ต่อมาใช้ท่าน)

กระต่ายกับเต่าฝูงนั้น (ดูลักษณะนาม สองตัวนั้น)

คนนั้นชนะ (ดูการใช้สรรพนาม ตัวนั้นชนะ)

กิจกรรมที่ 2

ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านเหตุผล วิธีการคิดเชิงตรรกะ – คณิตศาสตร์

สาระสำคัญ

ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านเหตุผล วิธีการคิดเชิงตรรกะ –คณิตศาสตร์ หมายถึง การที่นักเรียนสามารถให้เหตุผล แสดงเหตุผล ด้านคณิตศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม บอกวิธีแก้ปัญหามาจากประเด็นต่าง ๆ และ รู้จักเปรียบเทียบสิ่งของตามรูปร่าง รูปทรง จำนวน ขนาด สี หรือ พื้นผิว ได้ถูกต้อง

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถจำแนกหรือจัดกลุ่มได้
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้
3. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลหรือตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

กิจกรรมย่อยที่ 1 (10 นาที)

อุปกรณ์ บัตรคำ / ภาพ 20 ชุด ชุดละ 25 บัตร ประกอบด้วย ชื่อสัตว์ อุปกรณ์ในครัว พาหนะ
รูปทรงเรขาคณิต

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. แจกบัตรคำ ภาพ ให้นักเรียนคนละ 1 ชุด ซึ่งจัดเรียงสลับกันให้นักเรียนจำแนกบัตรคำ / ภาพ เป็น 5 กลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มสัมพันธ์กัน
2. ให้นักเรียนอธิบายความสัมพันธ์ของแต่ละกลุ่ม
3. ให้นักเรียนเลือก 1 บัตรคำ ของแต่ละกลุ่ม ที่พิจารณาแล้วว่าไม่เข้าพวก พร้อมให้เหตุผล ภาพ / ประกอบ

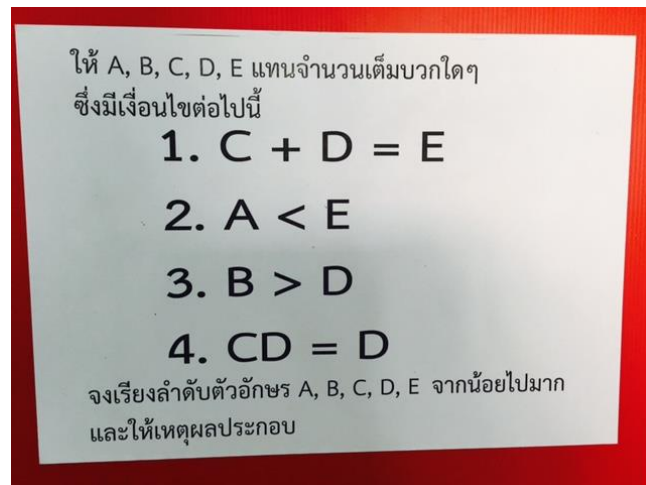
ตัวอย่างบัตรคำ

กิจกรรมย่อยที่ 2 (10 นาที)

อุปกรณ์ ข้อความเชิงความสัมพันธ์ของจำนวนเต็มบวก 4 เงื่อนไข

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. เสนอข้อความให้นักเรียนทุกคนพิจารณา 4 เงื่อนไขจาก 4 เงื่อนไข ให้นักเรียนแต่ละคนวิเคราะห์ แล้วเสนอคำตอบพร้อมให้เหตุผล

กิจกรรมย่อยที่ 3 (10 นาที)

อุปกรณ์ ข้อมูลแสดงความคิดเห็นของผู้แข่งขันเชิงตรรกะให้นักเรียนทุกคนพิจารณา

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. เสนอข้อมูลแสดงความคิดเห็นของผู้แข่งขันเชิงตรรกะให้นักเรียนทุกคนพิจารณา
2. ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลตามข้อ 1 แล้วพิจารณาตัดสินใจทำนายผลการแข่งขันของนักวิ่ง 3 คน (A, B, C) ว่าใครเข้าเส้นชัยเป็นลำดับ 1, 2 และ 3 พร้อมให้เหตุผลประกอบ

ลำดับการเข้าเส้นชัย			จำนวน ความคิดเห็น
1	2	3	
A	B	C	8
A	C	B	3
B	A	C	4
B	C	A	6
C	A	B	3
C	B	A	6

ฐานกิจกรรมที่ 3

ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านมิติสัมพันธ์ (Spatial –visual intelligence)

สาระสำคัญ

ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านมิติสัมพันธ์ (Spatial –visual intelligence) หมายถึง การที่นักเรียนสามารถพิจารณารูปทรง มิติ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สัมพันธ์กับความเป็นจริง จินตนาการ บอกได้ถูกต้อง รวมถึงสามารถเชื่อมโยงสู่การดำรงชีพได้อย่างสมเหตุสมผล

วัตถุประสงค์

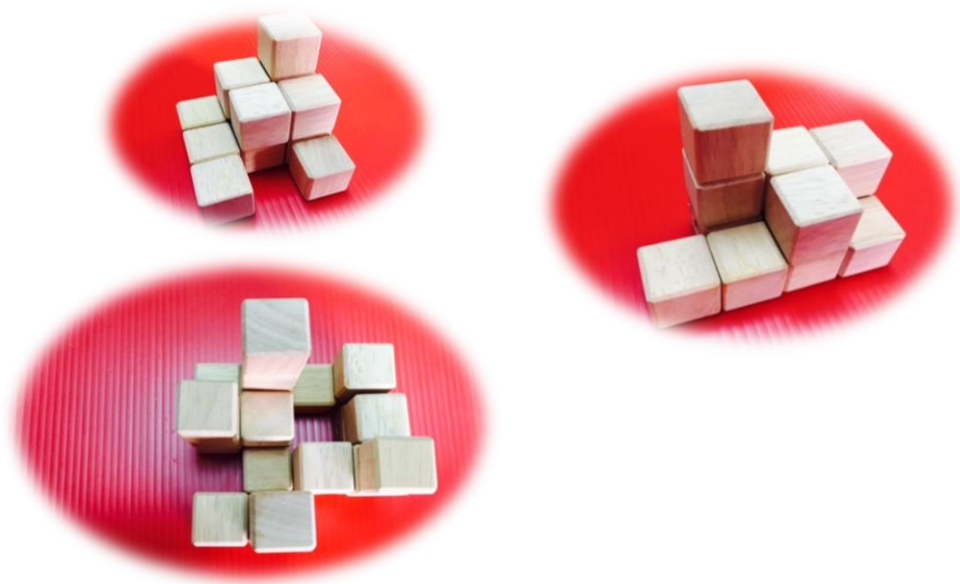
1. นักเรียนสามารถนับจำนวนลูกบาศก์ที่วางซ้อนกันได้
2. นักเรียนสามารถเขียนภาพ 2 มิติ ทางด้านหน้า ด้านข้างขวา และด้านบน ของสี่เหลี่ยมคู่ได้
3. นักเรียนสามารถสร้างลูกบาศก์จากภาพ 2 มิติ ได้

กิจกรรมย่อยที่ 4 (5 นาที)

อุปกรณ์ ภาพลูกบาศก์ที่จัดวางในลักษณะต่างๆ จำนวน 5 ภาพ

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ให้นักเรียนดูภาพลูกบาศก์ที่จัดเรียงในลักษณะต่างๆ จำนวน 5 ภาพ ภาพละ 1 นาที
2. ให้นักเรียนทุกคนหาจำนวนลูกบาศก์ทั้งหมดจากแต่ละภาพแล้วเขียนคำตอบไว้
3. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปคำตอบที่ถูกต้อง

กิจกรรมย่อยที่ 5 (15 นาที)

อุปกรณ์ รูปทรงเรขาคณิตในชีวิตประจำวันที่มีลักษณะเป็น รูปปริซึม รูปทรงกระบอก รูปทรงกลม รูปปิรามิด และรูปทรงกรวย

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แจกกระดาษ A 4 ให้นักเรียนคนละ 5 แผ่น และดินสอคนละ 1 แท่ง
2. วิทยากรจัดวางสิ่งของซึ่งเป็นรูปทรงเรขาคณิตไว้บนโต๊ะที่ทุกคนเห็นได้ชัดเจน
3. ให้นักเรียนนั่งมองอุปกรณ์ที่จัดวางในมุมเดียวกัน
4. ให้นักเรียนพิจารณาจากข้อ 3 แล้วเขียนภาพ 2 มิติ ด้านหน้า ด้านข้างขวา และด้านบน
5. วิทยากรเปลี่ยนการจัดวางสิ่งของในลักษณะอื่นๆ อีก 4 แล้วให้นักเรียนพิจารณาแล้วเขียนภาพ 2 มิติ เช่นเดียวกับข้อ 4 โดยใช้เวลาแบบละ 1 นาที 30 วินาที

กิจกรรมย่อยที่ 6 (10 นาที)

อุปกรณ์ แผ่นกระดาษ 1 แผ่น แสดงตาราง 3×4 12 ช่อง (จำนวน 4 ตาราง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แจกแผ่นกระดาษตาราง 3×4 ให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น
2. ให้นักเรียนพิจารณาตาราง 3×4 12 ช่อง ให้ตัดออก (6 ช่อง เหลืออยู่ 6 ช่อง ซึ่ง 6 ช่อง นี้ สามารถพับกระดาษตามแนวเส้นตรงแล้วประกอบทำให้เป็นรูปลูกบาศก์ได้

3. ให้นักเรียนทำเช่นเดียวกับข้อ 2 โดยเลือก 6 ช่อง ที่ต่างจากเดิมอีก 3 แบบ
ถ้ามีนักเรียนทำได้มากกว่า 4 รูปแบบ ให้แจกตารางเพิ่มเติมอีก

ฐานกิจกรรมที่ 4

ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว

สาระสำคัญ

ความถนัดด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily-Kinesthetic Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการใช้ร่างกายได้อย่างคล่องแคล่วและสร้างสรรค์ มีความปราดเปรี้ยว คล่องแคล่วว่องไว สามารถทำงานที่ต้องใช้การประสานกันระหว่างมือและตา

กิจกรรมที่ใช้เพื่อตรวจความถนัด จะเน้นการใช้ร่างกายในการเคลื่อนไหว ความสนุกกับการขยับ ขยับเคลื่อนไหวร่างกาย การทรงตัว และความคล่องแคล่วของนักเรียนขณะทำกิจกรรม

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถใช้ร่างกายในการเคลื่อนไหวได้ถูกต้องและเหมาะสม
2. นักเรียนสามารถทำงานที่ประสาน ทั้งมือ และขา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อุปกรณ์

1. เครื่องเล่นซีดี หรืออุปกรณ์เปิดเพลง
2. ห้องโถง หรือสนาม ที่มีพื้นที่สำหรับการออกกำลังกายได้
3. การแต่งกายแต่งเป็นชุดกีฬา เพื่อให้สะดวกในการทำกิจกรรม

ระยะเวลา 50-60 นาที

วิธีการดำเนินการ

1. คุณครูให้นักเรียนยืนล้อมวงจับเป็นวงกลม หรือยืนเรียงเป็นแถวตอนลึก เพื่อนำนักเรียนอุ่นเครื่องร่างกาย ด้วยการขยับข้อต่อร่างกายในแต่ละส่วน เริ่มจากการหมุนเท้าซ้ายและเท้าขวา หมุนเข่า หมุนเอว หมุนหัวไหล่ไปทางด้านและไปทางด้านหลัง หมุนข้อมือซ้ายและขวา สะบัดข้อมือ หมุนคอโดยการหันศีรษะไปทางซ้าย กลับมาตรงกลาง แล้วหมุนคอไปทางขวา อย่างช้าๆ เพื่อให้เลือดลมไหลเวียน
2. จากนั้น ให้นักเรียนกระโดดตบ 20 ครั้ง อย่างพร้อมเพรียงกัน เมื่อกระโดดขึ้น ให้ตบมือให้ได้ 2 จังหวะ ทำทั้งสิ้น 20 ครั้ง แล้วยืดตัวสุดลมหายใจเข้าและออกก่อนนั่งพัก
3. ครูสาธิตการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างยืดหยุ่น ด้วยการก้าวสไลด์ขาไปทางซ้ายและขวา เริ่มจากการสไลด์ไปทางซ้าย 5 ก้าว จากนั้น ให้อยู่ตัวนั่งลง เอามือแตะพื้น แล้วจึงสปริงตัวขึ้น เพื่อสไลด์ไปด้านขวา แล้วจึงก้าวสไลด์ไปด้านขวา 5 ก้าว ย่อตัวนั่งลง เอามือแตะพื้น ทำเช่นนี้ สลับไปมา 10 รอบ**
4. คุณครูให้เด็กออกมาทำท่าสไลด์ขา ทีละคู่ หากจำนวนนักเรียนมีมาก อาจให้ออกมาสไลด์ทีละ 3-5 คน โดยเว้นช่องว่างระหว่างกัน เพื่อให้การสไลด์ขาไม่ชนกัน นักเรียนที่นั่งเป็นคณับจังหวะให้เพื่อนที่

ฝึกสไลด์หน้าห้อง โดยแบ่งกลุ่มนับจังหวะให้เพื่อน (1-2-3-4-5 ย่อ 1 1-2-3-4-5 ย่อ 2.... จนครบย่อ 10)

5. คุณครูสาธิตท่า cross crawl (ด้านหน้า) ให้นักเรียนดู โดยการยกแขนสองข้างชูสูงขึ้น จากนั้นให้ยกขาซ้ายขึ้นมาด้านหน้า โดยต้นขาซ้ายขนานกับพื้น น่องตั้งฉาก 90 องศา กับพื้นหรือลำตัว ประคองตัวไม่ให้เอียงไปมา และไม่ให้ขาขวาขยับไปมา แล้วเอามือขวา มาแตะที่หน้าขาซ้าย โดยที่มือซ้ายยังคงยกสูงค้างไว้ อยู่ จากนั้น วางขาซ้ายลง ยกขาขวาขึ้นมาด้านหน้า โดยต้นขาขวาขนานกับพื้น น่องตั้งฉาก 90 องศา กับพื้นหรือลำตัว ประคองตัวไม่ให้เอียงไปมา และไม่ให้ขาซ้ายขยับไปมา แล้วเอามือซ้ายมาแตะต้นขาขวา โดยที่มือขวายังคงยกสูงค้างไว้ อยู่ ให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมกัน 12 ครั้ง

6. คุณครูสาธิตท่า cross crawl (ด้านหลัง) ให้นักเรียนดู โดยการยกแขนสองข้างชูสูงขึ้น จากนั้นให้งอขาซ้ายไปด้านหลัง ประคองตัวไม่ให้เอียง โดยขาขวาตั้งตรง จัดร่างกายให้สมดุล นำมือขวา อ้อมไปด้านหลังแตะที่ปลายขาซ้าย โดยที่มือซ้ายยังคงยกสูงค้างไว้ อยู่ จากนั้น วางขาซ้ายลง งอขาขวาไปด้านหลัง ประคองตัวไม่ให้เอียง โดยขาซ้ายตั้งตรง จัดร่างกายให้สมดุล นำมือซ้ายอ้อมไปด้านหลังแตะที่ปลายขาขวา โดยที่มือขวายังคงยกสูงค้างไว้ อยู่ ให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมกัน 12 ครั้ง

7. คุณครูสาธิตท่า cross crawl (คู่หน้า คู่หลัง) ให้นักเรียนดู โดยทำตามข้อ 2 ข่ายขวา ด้านหน้า อย่างละ 1 ครั้ง หลังจากนั้น ทำตามข้อ 3 ข่ายขวาด้านหน้า อย่างละ 1 ครั้ง โดยถือว่า ด้านหน้า และด้านหลัง คือ 1 ชุด ทำทั้งสิ้น 10 ชุด (เท่ากับ 20 ครั้ง)

8. เมื่อทำครบแล้ว คุณครูให้นักเรียน ยึดตัว สูดลมหายใจเข้าออกเพื่อพักเหนื่อย จากนั้นกำหนดให้นักเรียนแต่ละคนคิดท่าทางประกอบเพลง มา 1 ท่า เมื่อเริ่มเปิดเพลง ทุกคนจะขยับขอยเท้าอยู่กับที่ คล้ายกับการออกกำลังกายแอโรบิค ซึ่งการขอยเท้ากับที่นี้ จะทำอยู่ตลอดเวลา จากนั้น ครูกำหนดให้นักเรียนออกมาทำการเต้นกลางวง ทีละคน เพื่อสาธิตท่าเต้นให้เพื่อนดู และให้เพื่อนนักเรียนเต้นตามประมาณ 30 วินาที หรือจำนวน 10 ครั้งต่อท่า จากนั้น ให้นักเรียนคนต่อมา ออกมาสาธิตการเต้น ขณะที่สาธิตการเต้น นักเรียนที่เหลือต้องขอยเท้าขึ้นลงอยู่กับที่ตลอดเวลา จะทำเช่นนี้สลับไปเรื่อยๆ เช่นนี้ จนครบทุกคน โดยขณะที่เพลงเปิด ทุกคน ต้องขยับร่างกายอยู่ตลอด ห้ามนิ่ง (กรณีที่นักเรียนมีจำนวนมาก เกิน 20 คน ขึ้นไป คุณครูอาจกำหนดให้นักเรียนจับคู่กัน เพื่อช่วยกันคิดท่าเต้นก่อน แล้วจึงให้ขึ้นมาสาธิตท่าเต้นเป็นคู่ ก่อนให้เพื่อนทำตาม)

9. คุณครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเข้าฐานกิจกรรม และตั้งคำถามให้นักเรียนได้ร่วมกันระดมสมองว่า

9.1 กิจกรรมในฐานนี้ เกี่ยวข้องกับการใช้ความรู้หรือทักษะใดบ้าง

9.2 มีอาชีพใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับฐานกิจกรรมทำ

10. คุณครูสรุปและเสริมความรู้ด้านอาชีพให้แก่ นักเรียน

การประเมินผล การสังเกตของคุณครูระหว่างการทำกิจกรรม และการทำใบประเมินตนเองของนักเรียน
ภายหลังจากการทำกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว

**** หมายเหตุ :** คุณครูประจำกลุ่ม ถามนักเรียนก่อนว่า มีใครมีโรคประจำตัว เช่น ลมชัก หัวใจ ปัญหาหัว
เข่า การบาดเจ็บ หรือผ่าตัดใดๆ หรือไม่ รวมถึงร่างกายอ่อนเพลียหรือไม่ เพื่อป้องกันการเกิดบาดเจ็บหรือ
อันตรายจากการฝึก ในกรณีที่นักเรียน เข้าข่ายข้างต้น ให้ถามความสมัครใจ หรือทำเท่าที่ได้ หากเหนื่อย
ให้นั่งพัก เพื่อช่วยสังเกตดูเพื่อน

ฐานกิจกรรมที่ 5

ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านดนตรี

สาระสำคัญ

ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านดนตรี (Musical intelligence) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจและสร้างสรรค์ดนตรี มีความไวในการแยกจังหวะ แยกทำนองเสียง วิเคราะห์ดนตรี

กิจกรรมที่ใช้เพื่อตรวจความถนัด จะเน้นการฟังเสียงดนตรี การเปล่งเสียง และการแยกทำนองเสียง เพื่อแยกเสียง การรับรู้จังหวะ

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถเข้าใจและสร้างสรรค์ดนตรีได้
2. นักเรียนสามารถแยกจังหวะ แยกเสียง ได้ถูกต้อง

อุปกรณ์

1. อิเล็กทรอนิกส์ หรือ แผ่นบันทึกจังหวะดนตรี
2. กระดาษ เอ 4

ระยะเวลา 50-60 นาที

วิธีการดำเนินการ

1. คุณครูให้นักเรียนนั่งล้อมวง แล้วหลับตาฟังจังหวะมือ ที่คุณครูทำ จากนั้นให้นักเรียนทำตามพร้อมกัน โดยการทำจังหวะ ทำโดยการปรบมือ หรือการตบโต๊ะ ให้เกิดเสียงเป็นจังหวะที่เว้นระยะไม่เท่ากัน ในช่วงเวลาสั้นๆ จากนั้นให้แต่ละคนในกลุ่มคิดสร้างจังหวะขึ้นมา ให้เพื่อนทำตาม

2. คุณครูสอนการฟังเสียงดนตรี โด เร มี ฟา ซอล ลา ที โด ให้นักเรียนฟังและจำเสียงความแตกต่างของโน้ตแต่ละตัว จากนั้น แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 8 กลุ่ม กำหนดตามเสียงตัวโน้ต ครูจะทบทวนอีกครั้งด้วยการกดเสียงตัวโน้ต หากตรงกันกลุ่มใดให้นักเรียนในกลุ่มจับมือเพื่อนแล้วออกเสียงโน้ต

3. คุณครูให้นักเรียนกลับมาที่นั่งที่ พร้อมแจกใบงาน “ทำนอง จังหวะ ดนตรี” ให้นักเรียนแต่ละคน และชี้แจงวิธีการทำใบงาน ว่า คุณครูจะกดเสียงตัวโน้ตจากเครื่องดนตรีให้นักเรียนฟัง จากนั้นให้นักเรียนเขียนตอบเสียงที่ได้ยินในใบงานว่าเสียงที่ได้ยิน คือตัวโน้ตใด ตามช่องใบงานที่กำหนด โดยช่องแต่ละช่องมีค่าเท่ากับจังหวะหนึ่งจังหวะ หากจังหวะเสียงโน้ตต่างกัน ให้เว้นช่องหนึ่งช่อง แล้วค่อยเขียน แต่หากในหนึ่งจังหวะ มีโน้ตสองตัวต่อกัน ให้เขียนตัวโน้ตทั้งสองตัวติดกันไว้ในช่องเดียวกัน

4. คุณครูสาธิตให้นักเรียนดู แล้วเปิดโอกาสให้ซักถาม จากนั้น นักเรียนเริ่มทำใบงาน เมื่อทำเสร็จแล้ว คุณครูจะเฉลยคำตอบ ด้วยการกดตัวโน้ต ทวนทำนอง และจังหวะซ้ำในแต่ละข้อ ให้นักเรียนได้ร่วมกันตอบ พร้อมตรวจให้คะแนน

5. คุณครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเข้าฐานกิจกรรม และตั้งคำถามให้นักเรียนได้ร่วมกันระดมสมอง 2 ข้อคำถาม

5.1 กิจกรรมในฐานนี้ เกี่ยวข้องกับการใช้ความรู้หรือทักษะใดบ้าง

5.2 มีอาชีพใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับฐานกิจกรรมทำ

6. คุณครูสรุปและเสริมความรู้ด้านอาชีพให้แก่ นักเรียน

การประเมินผล การสังเกตของคุณครูระหว่างการทำกิจกรรม และการทำใบประเมินตนเองของนักเรียน ภายหลังจากการทำกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว

ใบงาน ทำนอง จังหวะดนตรี

ชื่อ-สกุล ชื่อเล่น.....

คำแนะนำ ให้นักเรียนเขียนตัวโน้ตเสียงตามที่ได้ยินในช่องว่างในแต่ละข้อว่า เป็นเสียงที่ได้ยินนั้น เป็นตัวโน้ตใด และมีจังหวะอย่างไร กำหนดให้แต่ละช่องว่าง เท่ากับจังหวะทำนอง 1 จังหวะ หากเสียงที่ได้ยินคือ 2 ตัวโน้ตต่อหนึ่งจังหวะ ให้เขียนตัวโน้ตนั้น ในช่องเดียวกัน หากตัวโน้ตใด มีจังหวะยาว 2 จังหวะ ให้เว้นช่องว่างไว้หนึ่งช่อง ก่อนเขียนตัวโน้ตถัดไป

ตัวอย่าง (ฟังคำอธิบายจากคุณครู ที่ยกตัวอย่างเสียงตามข้อ ก - ค ประกอบ)

ก.	<i>D</i>	<i>R</i>	<i>M</i>	<i>F</i>	<i>S</i>	<i>L</i>	<i>T</i>	<i>D</i> "
ข.	<i>D</i>		<i>M</i>		<i>R</i>		<i>D</i>	
ค.	<i>MM</i>	<i>F</i>	<i>M</i>	<i>R</i>		<i>D</i>		

.....	1.								
.....	2.								
.....	3.								
.....	4.								
.....	5.								
.....	6.								
.....	7.								
.....	8.								
.....	9.								
.....	10.								

ฐานกิจกรรมที่ 6

ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านมนุษยสัมพันธ์

สาระสำคัญ

ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence) หมายถึง มีความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น ทั้งด้านความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ มีความสามารถในการเข้าหาและสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี วัตถุประสงค์การสังเกตภาษากายของบุคคล มีความสามารถทำให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลปฏิบัติตาม

กิจกรรมเพื่อใช้ในการตรวจสอบถนัด คือ การใช้ทักษะการทักทาย และการเลียนแบบท่าทาง รวมถึงคำพูดของคนที่ดีต่อสัมพันธ์ด้วย

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถเข้าใจผู้อื่น สร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดี
2. นักเรียนสามารถเข้าใจภาษาท่าทาง ภาษาพูด ของผู้อื่นได้ดี
3. นักเรียนสามารถทำให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามได้ดี

อุปกรณ์

1. ดินสอ หรือปากกา
2. ใบงาน คำทักทาย
3. กระดาษ เอ 4
4. สลากรายชื่อนักเรียนทั้งห้อง

ระยะเวลา 50-60 นาที

วิธีการดำเนินการ

1. คุณครูแบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 6 - 8 คน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มยืนล้อมวงกันเป็นวงกลม แล้วนับหมายเลข 1- 8 ในกลุ่มย่อยของตนเอง พร้อมอธิบายว่า จะให้นักเรียนทำกิจกรรมทักทายเพื่อน โดยกำหนดให้นักเรียนเข้ามายืนอยู่ในวงกลมรอบละหนึ่งคน แล้วเดินทักทายเพื่อนรอบวง ด้วยคำว่า “สวัสดีครับ /ค่ะ” ขณะกล่าวสวัสดี ให้มองหน้าเพื่อนแต่ละคนและสามารถใช้ภาษากายประกอบได้ เมื่อทักทายจนครบวงกลม จะสลับให้เพื่อนคนอื่นเข้ามาในวง ทำเช่นนี้จนครบวง (ซึ่งคุณครูจะสังเกตไปด้วย)

2. คุณครูให้หมายเลข 1 เป็นคนเริ่มทำ จนครบวง แล้วจึงสลับเป็นหมายเลข 2 - 8 จากนั้นคุณครู ตั้งคำถามถามนักเรียนว่า รู้สึกอย่างไรเมื่อเข้าไปทักทายเพื่อน มีอาการเช่นใดบ้าง (เขิน สนุก ไม่กล้าสบตา ฯลฯ) ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 4 คน ให้เขียนคำพูดอื่นๆ ที่สามารถใช้ในการท้าทาย สนทนา โดยให้เวลาในการระดมสมอง กลุ่มละ 5 นาที เขียนลงในกระดาษใบงาน พร้อมนำเสนอ กลุ่มละ 2 ประโยค พร้อมทั้งทำท่าสนทนาประกอบ

4. เมื่อนำเสนอครบถ้วนแล้ว คุณครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม จับสลากรายชื่อเพื่อนในห้อง กลุ่มละ 2 รายชื่อ โดยไม่ให้เพื่อนกลุ่มอื่นทราบว่าได้รายชื่อของใคร แล้วให้นักเรียนในกลุ่มนี้ถึงลักษณะของเพื่อนสองคนที่จับสลากได้ แล้วช่วยกันแต่งบทบทสนทนาเพื่อเลียนแบบคำพูดและท่าทางของเพื่อนสองคน โดยให้เวลาทำงาน 5 นาที จากนั้น ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทน ขึ้นมาแสดง เพื่อให้เพื่อนในห้องทายว่าเป็นใคร จนครบทุกกลุ่ม

5. คุณครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเข้าฐานกิจกรรม และตั้งคำถามให้นักเรียนได้ร่วมกันระดมสมองว่า

- a. กิจกรรมในฐานนี้ เกี่ยวข้องกับการใช้ความรู้หรือทักษะใดบ้าง
 - b. มีอาชีพใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับฐานกิจกรรมทำ
6. คุณครูสรุปและเสริมความรู้ด้านอาชีพให้แก่นักเรียน

การประเมินผล การสังเกตของคุณครูระหว่างการทำกิจกรรม และการทำใบประเมินตนเองของนักเรียน ภายหลังจากการทำกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว

ฐานกิจกรรมที่ 7

ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence)

สาระสำคัญ

ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) หมายถึง มีความสามารถในการเท่าทันตนเอง ตระหนักรู้ในตนเอง ชอบคิดไตร่ตรอง มองตนเอง มั่นคงในความเชื่อ ชอบความเงียบสงบ รู้เท่าทันอารมณ์ รู้ว่าตนเองมีจุดแข็ง จุดอ่อนในเรื่องใด มีความสามารถที่จะฝึกตนเอง เข้าใจตนเอง นับถือตนเองมีลักษณะที่ใช้สติปัญญาที่สัมพันธ์กับ ด้านอื่นอย่างน้อย 2 ด้านขึ้นไป

กิจกรรมที่ใช้ในการตรวจสอบ คือ การรู้จักวิเคราะห์จุดเด่นและจุดอ่อนของตนเอง

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถรู้เท่าทันตนเอง เข้าใจตนเอง ได้อย่างดี
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ จุดเด่น จุดอ่อน ของตนเองได้

อุปกรณ์

1. ใบงาน “ฉันคือใคร”
2. ดินสอ หรือปากกา

ระยะเวลา 50-60 นาที

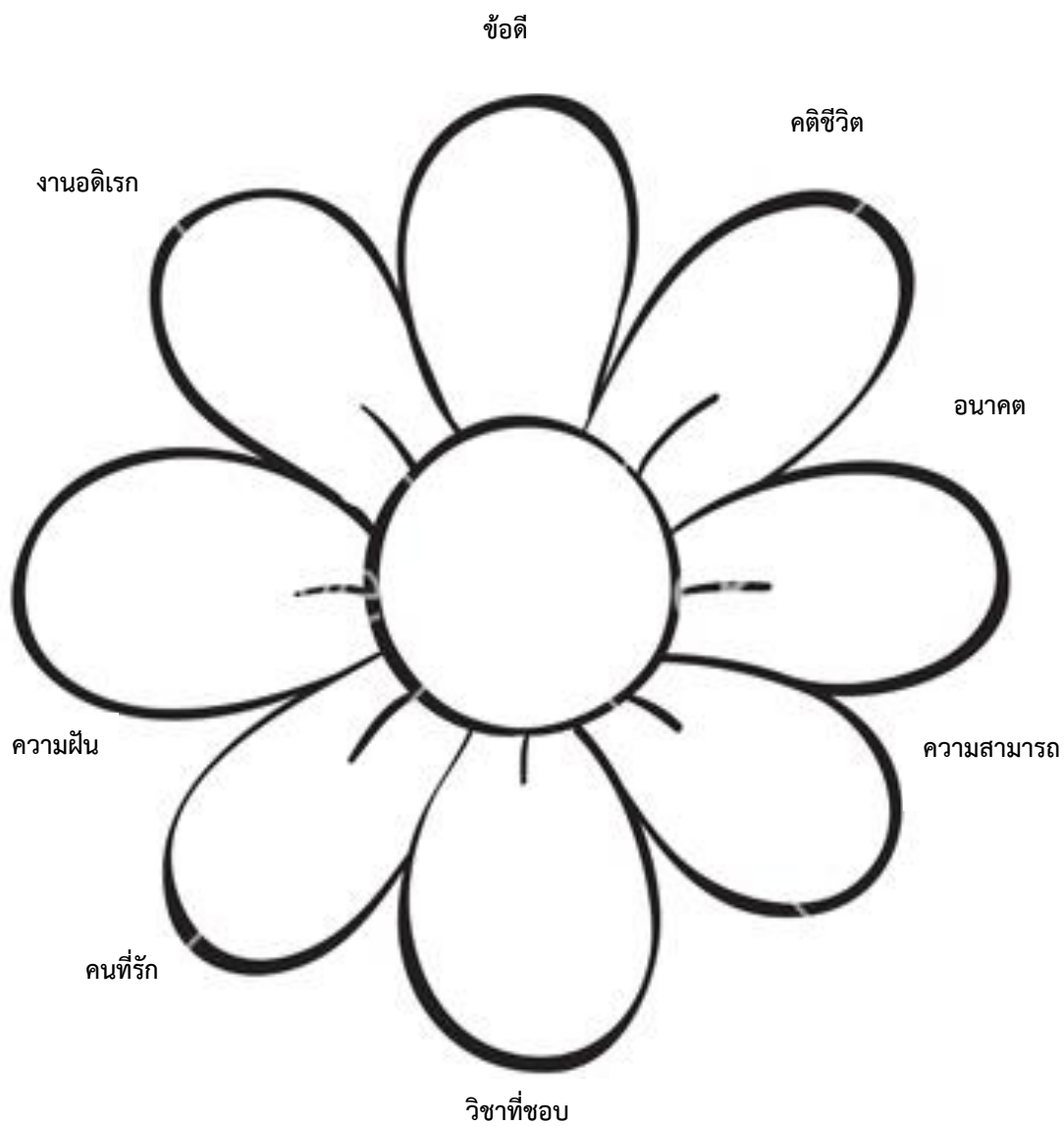
วิธีการดำเนินการ

1. คุณครูแจกกระดาษรูปดอกไม้ ให้แต่ละคน โดยกำหนดว่า “ให้นักเรียน เขียนคำตอบในกลีบดอกไม้ในแต่ละช่อง โดยสามารถเขียนคำตอบได้มากที่สุด เท่าที่จะเขียนได้ กำหนดให้เวลาเขียนทั้งสิ้น 10 -15 นาที”
2. เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จแล้ว คุณครูจะให้นักเรียนจับกลุ่มกันกลุ่มละ 10 คน เพื่อเล่าให้เพื่อนฟังว่า ตนเองเขียนสิ่งใดไว้บ้าง โดยให้ยกตัวอย่างเหตุการณ์ประกอบกับสิ่งที่พูดอยู่ด้วย ทั้งนี้ จะกำหนดให้เพื่อนด้านซ้ายมือของผู้ตอบเป็นคนถามคำถาม เช่น “ความภาคภูมิใจของเธอ คืออะไรบ้าง” “ข้อดีของเธอ คืออะไรบ้าง” แล้วผู้ตอบ จึงตอบคำถาม ซึ่งจะสลับกัน ถามตอบไปเรื่อยๆ เรียงไปตามลำดับ เพื่อแลกเปลี่ยน และเรียนรู้จักตนเอง
3. คุณครูตั้งคำถามว่า “จากกิจกรรมนี้ ได้เรียนรู้จักตนเองในเรื่องใดเพิ่มขึ้นบ้าง และการรู้จักตนเอง จะช่วยเราในการดำเนินชีวิตได้อย่างไร” และ “จากการฟังเรื่องของเพื่อน เหมือนหรือต่างกับเราตรงไหนอย่างไรบ้าง เรียนรู้สิ่งใดจากการฟังเรื่องราวของเพื่อน”

การประเมินผล การสังเกตของคุณครูระหว่างการทำกิจกรรม และการทำใบประเมินตนเองของนักเรียน
ภายหลังจากการทำกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว

ใบงาน “ฉันคือใคร”

ชื่อ-สกุล ชื่อเล่น

ฐานกิจกรรมที่ 8

ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านธรรมชาติ (Naturalist intelligence)

สาระสำคัญ

ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านธรรมชาติ (Naturalist intelligence) หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติ พืช สัตว์ ธรณีวิทยา สิ่งแวดล้อม ivotต่อการเปลี่ยนแปลง และการดูแลพัฒนาการที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถเรียนรู้ธรรมชาติได้ดี
2. นักเรียนสามารถเข้าใจธรรมชาติ มีแนวคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับธรรมชาติได้เป็นอย่างดี

อุปกรณ์

1. กระดาษ A4
2. ดินสอ หรือปากกา

ระยะเวลา 50-60 นาที

วิธีการดำเนินการ

1. คุณครูเปิดคลิปวิดีโอ ให้นักเรียนดู แล้วถามว่า วิดีโอที่ดูนั้น คือเรื่องอะไร สิ่งที่คุณเขียนบทต้องการสื่อสาร คือเรื่องอะไร (เช่น เรื่อง ภัยพิบัติเนปาล) เราจะร่วมกับรักษาธรรมชาติ หรือการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างไร หรือ เป็นกิจกรรม

2. คุณครูพานักเรียนไปที่สวน หรือ สนามที่มีต้นไม้อยู่ แล้วให้นักเรียน ไปโอบกอด สัมผัส หรือ อยู่กับธรรมชาติประมาณ 15 นาที โดยให้นักเรียนพยายามสังเกต ชิมซับ และรับรู้ธรรมชาติรอบตัวที่อยู่ตรงนั้น นักเรียนสามารถเขียนโน้ตย่อในช่วง 10 นาทีนั้นได้ด้วย เพื่อใช้บันทึกการสังเกตและบันทึกการรับรู้ธรรมชาติ

คุณครู อาจใช้การยกตัวอย่างขึ้นว่า ในช่วง 10 นาที ครูอยากให้นักเรียน เรียนรู้จักธรรมชาติ ให้มากที่สุด แล้วเราจะนำสิ่งที่เราได้รับมาแบ่งปันกัน หรืออาจเป็นการตั้งข้อสังเกตในธรรมชาติ จากการที่เราได้เข้าไปสัมผัสได้ด้วยเช่นกัน เช่น ทะเลตอนเย็นน้ำลด ตอนกลางวัน น้ำขึ้น น้ำทะเล จะพัดด้วยความแรงไม่เท่ากัน ตรงโขดหิน น้ำซัดโขดหิน แล้วเสียงออกด้านซ้าย หรือ สังเกต การเดินทางของมด จะเดินทางมาที่ตัว แล้วทำอะไรบ้าง หรือหากใครมีความรู้เก่าเรื่องการเกษตร อาจใช้ความรู้อธิบายด้วยก็ได้ ว่าทำไม กล้วยต้นนี้ไม่มีลูก หรือ ทำอย่างไรให้ต้นกล้วยออกผลได้งาม

3. เมื่อครบ 10 นาที จะเป็นการล้อมวงสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นพูดคุยกัน

การประเมินผล การสังเกตของคุณครูระหว่างการทำกิจกรรม และการทำใบประเมินตนเองของนักเรียน หลังจากการทำกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว

ฐานกิจกรรมที่ 9

ทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านการดำรงอยู่ของชีวิต (Existential intelligence)

สาระสำคัญ

ทักษะอาชีพและการดำรงชีพทางด้านการดำรงอยู่ของชีวิต (Existential intelligence) หมายถึง ความสามารถในการคิด สงสัยใคร่รู้ ตั้งคำถามกับตัวเองในเรื่องความเป็นไปของชีวิต ชีวิตหลังความตาย เรื่องเหนือจริง มิติลึกลับ

กิจกรรมที่ใช้ตรวจสอบ คือ การใช้การคิดวิเคราะห์หาคำตอบเชิงปรัชญาและการตั้งคำถามกับชีวิต ตั้งแต่เกิดถึงจบอายุขัย โดยเฉพาะ การเน้นการตระหนักรู้

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถคิดเรียงความเป็นไปของชีวิตได้อย่างเป็นรูปธรรม มีเหตุ มีผล
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ปรัชญา ตระหนักรู้ เกี่ยวกับชีวิต ได้อย่างสมเหตุสมผล

อุปกรณ์

1. ใบงาน ชีวิตคน เปรียบเหมือน
2. กระดาษ A4
3. ดินสอ หรือปากกา
4. สก๊อตเทป

ระยะเวลา 50-60 นาที

วิธีการดำเนินการ

1. คุณครูจับกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 3 - 4 คน และแจกกระดาษพร้อมดินสอหรือปากกา เพื่อให้วาดรูปภาพ สิ่งของ ในหัวข้อต่อไปนี้

- ก. “ชีวิตคนเราเปรียบเหมือนสิ่งใด เพราะเหตุใด”
- ข. ชีวิตของนักเรียน มีความเหมือนกับสิ่งที่เลือกนี้ตรงไหน อย่างไร
- ค. นักเรียน จะทำอย่างไร เพื่อให้ชีวิตนี้ความหมายมากขึ้น

2. ล้อมวง เพื่อเล่าประสบการณ์ตามกระดาษที่เขียนไว้ เมื่อเล่าจบแล้ว คุณครูจะถามต่อว่า ชีวิตเรา มีความหมายอย่างไร เพื่อให้ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตามทัศนคติของนักเรียน

การประเมินผล การสังเกตของคุณครูระหว่างการทำกิจกรรม และการทำใบประเมินตนเองของนักเรียน ภายหลังจากการทำกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว

ใบงานชีวิตคน.... เหมือนดัง.....

ชื่อ-สกุล ชื่อเล่น.....

คำแนะนำ ให้นักเรียนวาดภาพขึ้นมาหนึ่งภาพ เพื่อเป็นการเปรียบเทียบว่า ชีวิตคนเรานั้น เหมือนดังอะไร พร้อมให้ความหมายและอธิบายเหตุผล

1.ชีวิตคนเราเปรียบเหมือน.....เพราะ.....

.....

2. ชีวิตของนักเรียน มีความเหมือนกับสิ่งที่เลือกนี้ตรงไหน อย่างไร

.....

3. นักเรียน จะทำอย่างไร เพื่อให้ชีวิตนี้ความหมายมากขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบประเมินตนเองในแต่ละฐานกิจกรรม

ชื่อ - สกุล..... โรงเรียน.....

ระดับการศึกษา..... วันที่ทำกิจกรรม.....

คำแนะนำ : ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหมายเลขที่ตรงกับนักเรียนมากที่สุด พร้อมทั้งเติมคำในช่องว่างที่กำหนดไว้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ในแต่ละฐานกิจกรรม

ฐานที่	ชื่อกิจกรรม	น้อยที่สุด →มากที่สุด									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	วันที่เข้าฐาน										
	ก. ความสนใจในฐานกิจกรรมนี้										
	ข. ความสนุกจากการทำกิจกรรม										
	ค. ประเมินความสามารถของตนเองในฐานนี้										
	ทัศนะของนักเรียนต่อฐานกิจกรรมนี้										
2	วันที่เข้าฐาน										
	ก. ความสนใจในฐานกิจกรรมนี้										
	ข. ความสนุกจากการทำกิจกรรม										
	ค. ประเมินความสามารถของตนเองในฐานนี้										
	ทัศนะของนักเรียนต่อฐานกิจกรรมนี้										
3	วันที่เข้าฐาน										
	ก. ความสนใจในฐานกิจกรรมนี้										
	ข. ความสนุกจากการทำกิจกรรม										
	ค. ประเมินความสามารถของตนเองในฐานนี้										
	ทัศนะของนักเรียนต่อฐานกิจกรรมนี้										
4	วันที่เข้าฐาน										
	ก. ความสนใจในฐานกิจกรรมนี้										
	ข. ความสนุกจากการทำกิจกรรม										
	ค. ประเมินความสามารถของตนเองในฐานนี้										

ฐานที่	ชื่อกิจกรรม	น้อยที่สุด —————▶มากที่สุด										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	ทัศนะของนักเรียนต่อฐานกิจกรรมนี้											
5	วันที่เข้าฐาน											
	ก. ความสนใจในฐานกิจกรรมนี้											
	ข. ความสนุกจากการทำกิจกรรม											
	ค. ประเมินความสามารถของตนเองในฐานนี้											
	ทัศนะของนักเรียนต่อฐานกิจกรรมนี้											
6	วันที่เข้าฐาน											
	ก. ความสนใจในฐานกิจกรรมนี้											
	ข. ความสนุกจากการทำกิจกรรม											
	ค. ประเมินความสามารถของตนเองในฐานนี้											
	ทัศนะของนักเรียนต่อฐานกิจกรรมนี้											
7	วันที่เข้าฐาน											
	ก. ความสนใจในฐานกิจกรรมนี้											
	ข. ความสนุกจากการทำกิจกรรม											
	ค. ประเมินความสามารถของตนเองในฐานนี้											
	ทัศนะของนักเรียนต่อฐานกิจกรรมนี้											
8	วันที่เข้าฐาน											
	ก. ความสนใจในฐานกิจกรรมนี้											
	ข. ความสนุกจากการทำกิจกรรม											
	ค. ประเมินความสามารถของตนเองในฐานนี้											
	ทัศนะของนักเรียนต่อฐานกิจกรรมนี้											
9	วันที่เข้าฐาน											
	ก. ความสนใจในฐานกิจกรรมนี้											

ฐานที่	ชื่อกิจกรรม	น้อยที่สุด →มากที่สุด									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	ข. ความสนุกจากการทำกิจกรรม										
	ค. ประเมินความสามารถของตนเองในฐานนี้										
	ทักษะของนักเรียนต่อฐานกิจกรรมนี้										

จงเรียงลำดับฐานกิจกรรมที่ชอบมากที่สุด 3 ลำดับแรก

1.
2.
3.

จงเรียงลำดับฐานกิจกรรมที่นักเรียนสามารถทำได้ดีที่สุดใน 3 ลำดับแรก

1.
2.
3.

ผลการประเมิน.....

ภาคผนวก ค

ภาพกิจกรรม

ภาพกิจกรรม

คณะวิจัยดำเนินการแจ้งผลการประเมินทักษะอาชีพและการดำรงชีพฯ

แก่ นักเรียนและผู้ปกครอง

ภาพกิจกรรม

การดำเนินการเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมใน
ศตวรรษที่ 21 ณ โรงเรียนชลบุรีสุขบพ นักเรียนร่วมโครงการ 99 คน

ภาพกิจกรรม ฐานที่ 1 การพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านภาษา

ภาพกิจกรรม ฐานที่ 2 การพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านเหตุผล คณิตศาสตร์

ภาพกิจกรรม ฐานที่ 3 การพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านมิติสัมพันธ์

ภาพกิจกรรม

ฐานที่ 4 การพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว

ภาพกิจกรรม ฐานที่ 5 การพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านดนตรี

ภาพกิจกรรม ฐานที่ 6 การพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านมนุษยสัมพันธ์

ภาพกิจกรรม ฐานที่ 7 การพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านรู้จักและเข้าใจตนเอง

ภาพกิจกรรม ฐานที่ 8 การพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านธรรมชาติ

กิจกรรม ฐานที่ 9 การพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพด้านการดำรงอยู่ของชีวิต

